

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Programı

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI'NA BAĞLI YURT DIŞI OKULLARIN SWOT ANALİZİ

Özlem AKÖZ

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2019

Liderlik, araştırma, inovasyon, kaliteli eğitim ve değişim ile

Daha ileriye ... En İyiyeye ...

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Programı

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI'NA BAĞLI YURT DIŞI OKULLARIN SWOT ANALİZİ

SWOT ANALYSIS OF OVERSEAS SCHOOLS ATTACHED TO
MINISTRY OF NATIONAL EDUCATION

Özlem AKÖZ

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2019

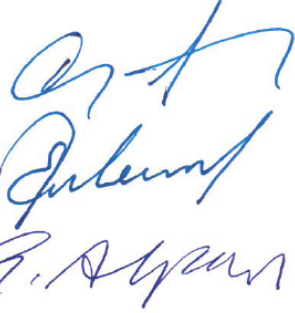
Kabul ve Onay

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne,
Özlem AKÖZ'¼n hazırladığı "Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Yurt Dışı Okulların
SWOT Analizi" başlıklı bu çalışma j¼rimiz tarafından **Eğitim Bilimleri Ana Bilim
Dalı, Eğitim Programları ve ğretim Bilim Dalında Y¼ksek Lisans Tezi** olarak
kabul edilmiştir.

J¼ri Başkanı Prof. Dr. Nuray SENEMOğLU

J¼ri Üyesi (Danışman) Doç. Dr. Eda G¼RLEN

J¼ri Üyesi Doç. Dr. G¼lg¼n ALPAN

Bu tez Hacettepe Üniversitesi Lisans¼st¼ Eğitim, ğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki j¼ri üyeleri tarafından 21 / 06 / 2019 tarihinde uygun gr¼lm¼ř ve Enstit¼ Yönetim Kurulunca / / tarihinde kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ali Ekber şAHİN
Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼r¼

Öz

Stratejik bir planlamanın en önemli adımlarından biri, kurumun iç ve dış çevresini değerlendirebilmesine rehberlik eden durum analizidir. Durum analizi yaparken en çok kullanılan yöntemlerden biri olarak SWOT analizi öne çıkmaktadır. Çünkü SWOT analizi kurumlara iç çevrelerinin değişkenleri olan güçlü ve zayıf yönlerini keşfetmeye, dış çevrelerinin değişkenleri olan fırsatları ve tehditleri belirlemeye olanak sağlamaktadır. Bu sayede kurumlar, güçlü yönleriyle tehditleri engelleyebilecek ve çevredeki fırsatlarla zayıf yönlerini güçlendirecek planlamalar yapmaktadır. Bu araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı yurt dışında faaliyet gösteren okulların mevcut durumlarını SWOT analizi ile ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Araştırma, MEB'e bağlı yurt dışında faaliyetini sürdüren 60 okulda yapılmıştır. Araştırmada hem nitel hem de nicel verilere ulaşılmıştır. Nicel verileri elde etmek için tüm okulların temsil edilebilmesi adına toplamda 8.sınıf ve üstü 530 öğrenci, 128 öğretmen ve 50 yöneticiye araştırmacı tarafından hazırlanan güvenilirliği ve geçerliği sağlanmış anketler uygulanmıştır. Nitel verileri elde etmek için MEB'e bağlı yurt dışı okullarda daha önceden görevlendirilmiş beş öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Öğretmen, öğrenci ve yöneticilerinden elde edilen bulgular ayrı ayrı analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Bu doğrultuda MEB'e bağlı yurt dışı okullardaki öğretmen, öğrenci ve yönetici görüşleri ile bu okulların güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri tespit edilmiştir. Son olarak, MEB'e bağlı yurt dışı okullara yönelik belirlenen güçlü ve zayıf yönlerle fırsat ve tehditler karşılıklı çaprazlanarak SWOT Matrisi oluşturulmuş ve dört farklı strateji geliştirme örneği verilmiştir.

Anahtar sözcükler: swot analizi, durum analizi, eğitimde swot analizi, MEB'e bağlı yurt dışı okullar, stratejik planlama

Abstract

One of the most important factors of strategic planning is the situation analysis through which an institution is guided for evaluating its inner and external environment. In all the ways of situation analyzing, SWOT analysis appears to be one of the most used one because SWOT analysis allows organizations to explore the strengths and weaknesses of their inner environment, and to identify opportunities and threats that are elements of their external environment. In this study, it is aimed to present the current status of overseas schools attached to the Ministry of National Education by SWOT analysis. The research will be carried out in 60 schools operating under the Ministry of National Education. In order to obtain quantitative data, questionnaires prepared by the researcher were administered to 530 students (8.grade and above), 128 teachers and 50 administrators. In order to obtain qualitative data, semi-structured interviews were conducted with five teachers who were previously assigned in MoNE overseas schools. Findings obtained from teachers, students and administrators were analyzed and interpreted separately. In this direction, the opinions of teachers, students and administrators in the overseas schools attached to the Ministry of National Education, strengths, weaknesses and opportunities and threats of these schools were determined. Finally, SWOT Matrix has been formed by crossing the strengths and weaknesses, opportunities and threats for MoNE overseas schools and giving four different strategy development examples.

Keywords: swot analysis, situation analysis, swot analysis in education, overseas schools attached to the MoNE, strategic planning.

Teşekkür

Yüksek lisans ders dönemimde başladığımız çalışmalarımıza tez sürecimde de devam etme fırsatı yakaladığım, her defasında bana sabırla, ilgiyle ve güler yüzle rehberlik etmesiyle insani ve mesleki anlamda örnek aldığım değerli tez danışmanım Doç. Dr. Eda Gürten'e,

Tez savunma jürimde yer alarak ortaya koydukları fikirler ve öneriler ile araştırmamı geliştirmeme destek veren Prof Dr. Nuray Senemoğlu'na ve Doç. Dr. Gülgün Alpan'a,

Araştırma sürecimde bilgi, tecrübe ve yorumlarıyla tezime katkı sağlayan Prof. Dr. Nuri Doğan'a, Dr. Öğr. Üyesi Özge Can Aran'a, Dr. Mehtap Kaya'ya, bilim uzmanları Pelin Kılıç Koçak'a ve Gizem Özdemir'e emekleri için teşekkür ederim.

Araştırmamı yapabilmem için desteklerini ve güvenlerini her zaman hissettiğim başta MEB Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürü Sayın Yusuf Büyük olmak üzere, Daire Başkanlarım Tuba Korkmaz'a ve Ebubekir Aydın'a, Şube Müdürlerim Naci Gılıç'a ve Hakan Şener'e, MEB'e bağlı yurt dışı okullarda okuyan tüm öğrencilerime, meslektaşlarıma ve yöneticilerime teşekkür ederim.

Tez araştırma, yazma sürecimde ve hayatımın her anında her zaman maddi manevi desteğe hazır olan, hayatımı kolaylaştırmak için elinden geleni yapan canım eşim Ali Aköz'e, olduğum kişi olmamda önemli katkıları olan sevgili kardeşim Özgür Anık'a, stresli günlerimde bile mırıldamaları ve sevimliliğiyle rahatlamamı sağlayan minnoş kedim Oley'e ve tüm dostlarıma ne kadar teşekkür etsem azdır.

Son olarak, yazdığım her harfte, konuştuğum her kelimedede ve attığım her adımda payı olan sevgili annem Tamay Anık ve sevgili babam Halil Anık, bu çalışma size armağanımdır.

İçindekiler

Öz.....	ii
Abstract.....	iii
Teşekkür.....	iv
Tablolar Dizini.....	vii
Şekiller Dizini.....	ix
Simgeler ve Kısaltmalar Dizini.....	x
Bölüm 1 Giriş.....	11
Problem Durumu.....	11
Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	15
Araştırma Problemi.....	16
Sayıltılar.....	18
Sınırlılıklar.....	18
Tanımlar.....	18
Bölüm 2 Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar.....	20
Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Yurt Dışı Okullar.....	20
Durum Analizi.....	21
SWOT Analizi.....	21
İlgili Araştırmalar.....	26
Bölüm 3 Yöntem.....	35
Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	35
Veri Toplama Süreci.....	37
Veri Toplama Araçları.....	38
Verilerin Analizi.....	40
Bölüm 4 Bulgular ve Yorumlar.....	54
Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	54
Birinci Alt Problemin Yorumlanması.....	67

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	71
İkinci Alt Problemin Yorumlanması.....	92
Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	99
Üçüncü Alt Problemin Yorumlanması.....	115
Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	121
Bölüm 5 Sonuç ve Öneriler.....	131
Sonuçlar	131
Öneriler	135
EK-A: MEB'e Bağlı Yurt Dışı Okulların Kimlik Bilgileri	141
EK-B: Öğrenci Anketi	144
EK-C: Öğretmen Anketi.....	148
EK-Ç: Yönetici Anketi	152
EK-D: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	156
EK-E: Etik Komisyonu Onay Bildirimi	157
EK-F: MEB Araştırma İzni	158
EK-G: Etik Beyanı	159
EK-Ğ: Yüksek Lisans Tez Çalışması Orijinallik Raporu	160
EK-H: Thesis Originality Report.....	161
EK-I: Yayımlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı	162

Tablolar Dizini

Tablo 1 MEB'e Bağlı Yurt Dışı Okullar	13
Tablo 2 MEB Himayesindeki Yurt Dışı Okullar	14
Tablo 3 MEB'e Bağlı Yurt Dışındaki Türkçe Öğretim Merkezleri	14
Tablo 4 YYEGM'nin Sadece Öğretmen Gövvelendirdiği Yurt Dışı Okullar.....	14
Tablo 5 Swot Matrisi.....	25
Tablo 6 Anket Uygulamasının Yapıldığı Çalışma Grubu	36
Tablo 7 Görüşme Yapılan Öğretmenlerin Görev Bilgileri.....	38
Tablo 8 Veri Toplama Araçları.....	40
Tablo 9 Öğrenci Anketi Bölümleri ve SWOT Dağılımı	41
Tablo 10 Öğretmen Anketi ve SWOT Dağılımı.....	46
Tablo 11 Yönetici Anketi ve SWOT Dağılımı	49
Tablo 12 Öğrencilerin Ders Kitapları Hakkındaki Görüşleri	54
Tablo 13 Öğrencilerin Ders İçi Süreçler ve Öğretmen Algılarına Yönelik Görüşleri	55
Tablo 14 Öğrencilerin Öğretim Programıyla İlgili Görüşleri	57
Tablo 15 Öğrencilerin Okul İçi Etkinlik Ve Kurslara İlişkin Görüşleri.....	58
Tablo 16 Öğrencilerin Okulun Fiziki Koşullarına İlişkin Görüşleri	59
Tablo 17 Öğrencilerin Okul Yöneticilerine İlişkin Görüşleri.....	62
Tablo 18 Öğrencilerin Rehberlik Faaliyetlerine İlişkin Görüşleri	63
Tablo 19 Öğrencilerin Okulun Fiziki Konumuna İlişkin Görüşleri.....	63
Tablo 20 Öğrencilerin Okulun İmajına Yönelik Görüşleri.....	65
Tablo 21 Öğrenci Görüşleri SWOT Analizi Tablosu	66
Tablo 22 Öğretmenlerin Okul Yönetimi ve Okul Kültürüne İlişkin Görüşleri.....	72
Tablo 23 Öğretmenlerin Velilere İlişkin Görüşleri	75
Tablo 24 Öğretmenlerin Öğrenci Davranışı ve Kültürel Çeşitliliğe İlişkin Görüşleri	77
Tablo 25 Öğretmenlerin Sorunların Çözümüne Katkı Konusundaki Görüşleri.....	78
Tablo 26 Öğretmenlerin Öğretim Programına İlişkin Görüşleri.....	80
Tablo 27 Öğretmenlerin Okulların Dışa Dönüklüğüne İlişkin Görüşleri.....	82
Tablo 28 Öğretmenlerin Okulun Başarısına ve İmajına İlişkin Görüşleri	84
Tablo 29 Öğretmenlerin Okulun Konumuna İlişkin Görüşleri.....	86
Tablo 30 Öğretmenlerin Yurt Dışı Göreve Uyumlarına İlişkin Görüşleri	87

Tablo 31 Öğretmenlerin İzin ve Maaşlarına İlişkin Görüşleri	89
Tablo 32 Öğretmenlerin Kültürel Dışlanmaya İlişkin Görüşleri	90
Tablo 33 Öğretmen Görüşleri SWOT Analizi Tablosu	91
Tablo 34 Yöneticilerin Bilişim Altyapısı ve Eğitim Materyallerine İlişkin Görüşleri	99
Tablo 35 Yöneticilerin Okulların Fiziksel Donanımına İlişkin Görüşleri.....	100
Tablo 36 Yöneticilerin Öğretmenlere İlişkin Görüşleri.....	102
Tablo 37 Yöneticilerin Yönetim ve Özlük Haklarına İlişkin Görüşleri	104
Tablo 38 Yöneticilerin Sorunların Çözümüne Katkı Konusundaki Görüşleri.....	105
Tablo 39 Yöneticilerin Velilere ve Öğrenci Devamsızlıklarına İlişkin Görüşleri...	106
Tablo 40 Yöneticilerin Okulların Dışa Dönüklüğüne İlişkin Görüşleri.....	108
Tablo 41 Yöneticilerin Okulların Başarısı ve İmajına İlişkin Görüşleri.....	109
Tablo 42 Yöneticilerin Okulun Fiziki Konumuna İlişkin Görüşleri.....	110
Tablo 43 Yöneticilerin Yurt Dışı Göreve Uyumlarına İlişkin Görüşleri.....	111
Tablo 44 Yöneticilerin Bütçe ve Bürokrasiye İlişkin Görüşleri.....	113
Tablo 45 Yöneticilerin Dış Politikaya İlişkin Görüşleri.....	113
Tablo 46 Yönetici Görüşleri SWOT Analizi Tablosu	114
Tablo 47 MEB'e Bağlı Yurt Dışı Okulların SWOT Analizi Tablosu (Güçlü Yönler)	121
Tablo 48 MEB'e Bağlı Yurt Dışı Okulların SWOT Analizi Tablosu (Zayıf Yönler)	122
Tablo 49 MEB'e Bağlı Yurt Dışı Okulların SWOT Analizi (Fırsatlar).....	123
Tablo 50 MEB'e Bağlı Yurt Dışı Okulların SWOT Analizi (Tehditler)	123

Şekiller Dizini

<i>Şekil 1.</i> SWOT analizinin iç ve dış çevresiyle olan etkileşimi	24
--	----

Simgeler ve Kısaltmalar Dizini

BAOKK: Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu

BAOKK Kararları: Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonunun alışma esas ve usulleri ile bu komisyon tarafından yurt dışında görevlendirilecek personelin nitelikleri ile hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesine ilişkin karar

GZFT: Güçlü, Zayıf, Fırsat, Tehdit

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

SWOT: Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats

YYEGM: Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü

Bölüm 1

Giriş

Bu bölümde, araştırmanın problem durumu, amacı ve önemi, problem cümlesi ve alt problemler, sayılılar, sınırlılıklar ve tanımlar yer almaktadır.

Problem Durumu

Eğitim, günümüzde öğrenme ve öğretme süreçleri dışında pek çok anlam içermektedir. Bunların başında, insan kaynağı yetiştirerek ekonomik değerler oluşturma ön plana çıkmaktadır. Her biri makroekonomi ortamı olan ülkeler düzeyinde eğitim yoluyla ortaya koyan ekonomik değerlerin oluşumu ve yönetimi son derece önemlidir. Eğitim söz konusu makro sosyo-ekonomik sistemlerle derin etkileşim içerisinde olmakla kalmaz; aynı zamanda söz konusu makro sosyo-ekonomik sistemlerin alt yapılarını oluşturur. Bu bağlamda, ülkelerin eğitim sisteminde yapılan düzenleme ve değişiklikler makro sosyo-ekonomik sistemleri etkilemekle beraber; makro sosyo-ekonomik sistemlerde ortaya çıkan değişiklikler de eğitim sistemine yansımaktadır. Bu bağlamda, yenileşme, değişim, şeffaflık, etkinlik, verimlilik, sürdürülebilirlik, hesap verilebilirlik gibi kavramlar; eğitimde nicel ve nitel ilerlemenin zeminini oluşturan kavramlardır. (MEB, 2018, s:2)

Millî Eğitim Bakanlığı da 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde toplumun ihtiyaç, talep ve beklentilerini ön plana çıkaran, hedefleri ve performans göstergeleri açık, hesap verebilir, şeffaf, etkili ve verimli kamu yapılanmasını temele alarak “Stratejik Planlama ve Yönetim” yaklaşımını merkez ve taşra teşkilatlarında benimsemiştir. (MEB, 2018, s:4)

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nda stratejik plan, “kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren plan” olarak tanımlanmıştır. Kanun’la, kamu idarelerine kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde misyon ve vizyonlarını oluşturmak, amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve uygulamanın izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı

yöntemlerle stratejik plan hazırlama görevi verilmiştir. (Kalkınma Bakanlığı,2018, s:2)

MEB tarafından yayınlanan 2010/14 sayılı Genelge ile tüm okul ve kurumlarımızda stratejik plan hazırlanması zorunlu kılınmış ardından birçok Yönetmelik ve Genelgeye plan hazırlanmasına ilişkin hükümler eklenmiştir. Kamuda stratejik planlamaya ilişkin elde edilen deneyimler ve kamu idarelerinden gelen talepler doğrultusunda Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in yenilenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda yenilenen Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 26/02/2018 tarihli ve 30344 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Bütün bu bahsedilen yasal düzenlemeler neticesinde devlet planlamasının en üstünde yer alan Kalkınma Bakanlığı'na (yeni adıyla Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı) bütün bakanlık ve devlet kurumlarının stratejik planlarını iletmesi zaruri hale gelmiştir. Her devlet kurumu da kendi içerisinde bir stratejik plan birimi kurmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı'nda bu görev, genel müdürlük düzeyinde faaliyet gösteren Strateji Geliştirme Başkanlığı'na verilmiştir. MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı, bakanlığa bağlı olan bütün genel müdürlüklerin, il ve ilçe milli eğitim müdürlükleri ile okulların stratejik planlarının hazırlanmasına rehberlik eder ve denetler.

Stratejik bir planlamanın en önemli aşamalarından biri, kurumun iç ve dış çevresini değerlendirebilmesine rehberlik eden durum analizidir. Gerek Kalkınma ve Milli Eğitim Bakanlıkları, gerekse özel şirket ve kuruluşlar stratejik planlamalarını yaparken durum analizi aşamasında SWOT (GZFT) analizinden faydalanmaktadır. SWOT analizi kurumlara güçlü ve zayıf yönlerini keşfetmeye, dış çevrelerinden doğabilecek fırsatları ve tehditleri belirlemeye olanak sağlamaktadır. Bu sayede kurumlar, güçlü yönleriyle tehditleri engelleyebilecek ve çevredeki fırsatlarla zayıf yönlerini güçlendirecek planlamalar yapmaktadırlar. Bu tip bir stratejik planlama sayesinde söz konusu binlerce çalışanı olan bir şirket ya da 200 öğrencisi olan bir okul olsa da verimli bir yönetim ve dolayısıyla başarılı bir kurum ortaya çıkabilmektedir.

İkili hükümetler arası antlaşmalar çerçevesinde Millî Eğitim Bakanlığınca yurt dışında 24 ülkede eğitim öğretim faaliyeti yürütülmektedir. Söz konusu 24 ülkenin

16'sında Bakanlığa bağlı olarak faaliyetlerini sürdüren 67 okul ve kurum bulunmakla beraber sekiz ülkede yerel makamların talepleri doğrultusunda verilen Türkçe ve Türk Kültürü dersleri için öğretmen görevlendirmesi yapılmıştır (MEB, Aralık 2018). Söz konusu okul ve kurumların öncelikli hedefi yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarına Türk eğitim sistemi çerçevesinde eğitim hizmeti vermektir. MEB'e bağlı yurt dışında faaliyet gösteren okullara ait veriler aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 1

MEB'e Bağlı Yurt Dışı Okullar

	Ülke Adı	Eyalet/Şehir	Okul/Kurum Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
1	Azerbaycan	Bakü	3	80	2084
2	Gürcistan	Batum	3	35	250
3	İran	Tahran	2	10	59
4	Katar	Doha	2	18	122
5	Kırgızistan	Bişkek	5	59	992
6	Kuveyt	Kuveyt	3	23	297
7	Moldova	Kişinev	1	9	142
8	Özbekistan	Taşkent	3	22	247
		Abha	3	19	126
		Cidde	5	68	1031
		Dammam	3	22	179
9	Suudi Arabistan	Medine	5	65	632
		Mekke	3	32	221
		Riyad	5	61	789
		Taif	5	27	204
		Tebük	5	28	306
10	Türkmenistan	Aşkabat	3	42	641
<i>TOPLAM</i>			59	620	8322

Tablo 2

MEB Himayesindeki Yurt Dışı Okullar

	Ülke Adı	Eyalet/Şehir	Okul/Kurum Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
1	Avustralya	Melbourne	1	0	0
2	Avusturya	Viyana	1	0	56
3	Belçika	Brüksel	1	0	114
4	Fransa	Strazburg	2	0	148
5	Romanya	Köstence	1	13	394
<i>TOPLAM</i>			6	13	712

Tablo 3

MEB'e Bağlı Yurt Dışındaki Türkçe Öğretim Merkezleri

	Ülke Adı	Eyalet/Şehir	Okul/Kurum Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
1	Kırgızistan	Bişkek	1	36	1557
2	Tacikistan	Duşanbe	1	6	547
<i>TOPLAM</i>			2	42	2104

Tablo 4

YYEGM'nin Sadece Öğretmen Görevlendirdiği Yurt Dışı Okullar

	Ülke Adı	Eyalet/Şehir	Okul/Kurum Sayısı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı
1	Bahreyn	Manama	0	1	0
2	Belarus	Belarus	0	1	0
3	Filistin	Kudüs	0	1	0
4	Karadağ	Podgoritsa	0	2	0
5	Kazakistan	Astana	0	12	0
6	KKTC	Lefkoşa	0	164	0
7	Lübnan	Beyrut	0	12	0
8	Tunus	Tunus	0	11	0
<i>TOPLAM</i>			0	204	0

Not: YYEGM dışında yurt dışına sadece öğretmen görevlendirmesi MEB Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından da yapılmaktadır. Ancak bu araştırmanın konusu hem okul olan hem de öğretmen görevlendirilen ülkeleri kapsadığından MEB Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün verilerine yer verilmemiştir.

Yurt dışında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak eğitim öğretim faaliyetlerini sürdüren bu okul/kurumların mevcut durumlarını ortaya koyan kurumsal ya da akademik herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Bu araştırmanın “İlgili Araştırmalar” bölümünde ayrıntılı olarak değinilen yurt dışı okullarla ilgili var olan çalışmalar sadece öğretmenler veya bu okullarda Türkçe öğretimi ile sınırlı kalmaktadır.

MEB'e bağlı yurt dışı okullarının problemlerinin belirlenmesi ve mevcut durumunun tespitinde eğitimin her ögesinin düşünülmesi büyük bir önem taşımaktadır. Bu bağlamda bu araştırmada, SWOT analizi yöntemiyle yurt dışında MEB'e bağlı okulların güçlü, zayıf yönleri ve çevrelerindeki fırsatlar ve tehditler öğrenci, öğretmen ve yönetici görüşleri doğrultusunda belirlenmiştir. Bu araştırma neticesinde ortaya çıkan bulgular MEB'e bağlı yurt dışı okullarında gelecekte yapılacak olan her türlü proje/etkinlik/faaliyet ve iyileştirme/geliştirme çalışmalarına dayanak olabilir ve dolayısıyla bu okullarda daha verimli ve stratejik bir planlama yapma yolunda bir adım teşkil edebilir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırma MEB'e bağlı yurt dışı okulların mevcut durumunu öğretmen, öğrenci ve yönetici görüşleri doğrultusunda ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Öğretmen, öğrenci ve yöneticilerden elde edilecek veriler; durum analizinin daha anlaşılır ve işe vuruk olmasını sağlayacak olan SWOT analizi yöntemiyle değerlendirilmiş ve kullanıma sunulmuştur. Bu bağlamda araştırmanın yönteminde açıklanan 60 okuldaki mevcut durum, okulların zayıf ve güçlü yönleri, fırsatları ve tehditleri çerçevesinde ortaya konulmuştur.

Eğitim kurumlarında SWOT analizi yapmak, kurumların geçmişinden öğrenip, bugünü tespit etmesini sağlamakta ve gelecek için planlama ve strateji geliştirme imkanı sunmaktadır. Bu anlamda da eğitim alanında SWOT analizi yapmanın alana pek çok katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu katkıların en önemlisi de doğrudan program geliştirme çalışmaları ile ilişkilidir. Program geliştirme çalışmalarının ilk

basamağı olan ihtiyaçların belirlenmesi SWOT analizi ile ortaya konabilmektedir. Bir okulun güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri belirlendiğinde, o okula özgü ihtiyaçlar da görünür olmaktadır. Bununla birlikte tespit edilen ihtiyaçlar doğrultusunda ve SWOT analizi ile ortaya konan zayıf ve güçlü yönler dikkate alınarak düzenlenecek olan öğretim ortamları çok daha verimli olabilmektedir. Diğer bir ifade ile eldeki imkanların en iyi derecede kullanılması ve öğrenme öğretme süreçlerinin önündeki engellerin maksimum düzeyde indirgenmesi sağlanabilmektedir. Ayrıca, SWOT analizi uygulanan öğretim programlarının verimliliğinin ölçülmesi içinde bir program değerlendirme aracı olarak da kullanılabilir. SWOT analizi ile uygulanan programların zayıf ve güçlü yönleri tespit edilebilir ve bunlar fırsat ve tehditlerle birleştirilerek program değerlendirmesi yapılabilmektedir.

MEB'e bağlı yurt dışı okulların SWOT analizi, bu okullarda var olan sorunların daha iyi tespit edilmesini sağlayacağı ve fırsatların da görünürlüğünü arttıracığından gelecekte bu okulların iyileştirilmesine ve geliştirilmesine yönelik yapılacak bütün çalışmaların gerekçesiyle dayanağını oluşturabilir. Bu bağlamda yapılacak çalışmalar, bahse konu okullardaki her tür faaliyetin daha isabetli ve daha ihtiyaca yönelik olmasını sağlayabilmektedir. MEB'e bağlı yurt dışı okulların durum analizi, problem durumunda açıklandığı üzere bu alanda yapılacak ilk çalışma olması açısından da önemlidir.

Araştırma Problemi

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okulların güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri nelerdir?

Alt problemler.

1. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okullarda öğrenim gören öğrencilere göre bu okulların güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri nelerdir?
 - 1.1. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okullarda öğrenim gören öğrencilere göre bu okulların güçlü yönleri nelerdir?
 - 1.2. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okullarda öğrenim gören öğrencilere göre bu okulların zayıf yönleri nelerdir?

- 1.3. Milli Eğitim Bakanlığında bağlı yurt dışı okullarda öğrenim gören öğrencilere göre bu okulların fırsatları nelerdir?
- 1.4. Milli Eğitim Bakanlığında bağlı yurt dışı okullarda öğrenim gören öğrencilere göre bu okulların tehditleri nelerdir?
2. Milli Eğitim Bakanlığında bağlı yurt dışı okullarda görev yapan öğretmenlere göre bu okulların güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri nelerdir?
 - 2.1. Milli Eğitim Bakanlığında bağlı yurt dışı okullarda görev yapan öğretmenlere göre bu okulların güçlü yönleri nelerdir?
 - 2.2. Milli Eğitim Bakanlığında bağlı yurt dışı okullarda görev yapan öğretmenlere göre bu okulların zayıf yönleri nelerdir?
 - 2.3. Milli Eğitim Bakanlığında bağlı yurt dışı okullarda görev yapan öğretmenlere göre bu okulların fırsatları nelerdir?
 - 2.4. Milli Eğitim Bakanlığında bağlı yurt dışı okullarda görev yapan öğretmenlere göre bu okulların tehditleri nelerdir?
3. Milli Eğitim Bakanlığında bağlı yurt dışı okullarda görev yapan yöneticilere göre bu okulların güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri nelerdir?
 - 3.1. Milli Eğitim Bakanlığında bağlı yurt dışı okullarda görev yapan yöneticilere göre bu okulların güçlü yönleri nelerdir?
 - 3.2. Milli Eğitim Bakanlığında bağlı yurt dışı okullarda görev yapan yöneticilere göre bu okulların zayıf yönleri nelerdir?
 - 3.3. Milli Eğitim Bakanlığında bağlı yurt dışı okullarda görev yapan yöneticilere göre bu okulların fırsatları nelerdir?
 - 3.4. Milli Eğitim Bakanlığında bağlı yurt dışı okullarda görev yapan yöneticilere göre bu okulların tehditleri nelerdir?
4. Milli Eğitim Bakanlığında bağlı yurt dışı okulların güçlü ve zayıf yönleriyle fırsat ve tehditleri SWOT Matrisinde nasıl değerlendirilebilir?

Sayıtlılar

Araştırmaya katılan öğretmenler, öğrenciler ve yöneticiler anket ve görüşme sorularını içtenlikle ve objektif olarak yanıtlamışlardır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. 2018 – 2019 eğitim öğretim yılı itibariyle yurt dışında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bulunan 60 okul,
2. 2018 – 2019 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı yurt dışı okullarda öğrenim gören öğrenci, görev yapan öğretmenlerin ve yöneticilerin görüşleri

ile sınırlıdır.

Tanımlar

Öğretmen: 2018 – 2019 eğitim öğretim yılı içerisinde yurt dışında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı görev yapan öğretmenlerdir.

Öğrenci: 2018 – 2019 eğitim öğretim yılı içerisinde yurt dışında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullara kayıtlı 8. sınıf ve üstü öğrencilerdir.

Yönetici: 2018 – 2019 eğitim öğretim yılı içerisinde yurt dışında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı görev yapan yöneticilerdir.

Okul: 2018 – 2019 eğitim öğretim yılı itibariyle yurt dışında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bulunan 60 okuldur.

Türkçe ve Türk Kültürü Dersi: Türk kültürünün yurtdışında tanıtılması, yayılması ve korunması, yurtdışındaki vatandaşlarımız ve soydaşlarımızın kültürel bağlarının korunması, güçlendirilmesi ve Türk dilinin öğretilmesi amacıyla hem MEB'in yurt dışı okullarında hem de sadece öğretmen gönderilen Avrupa'daki yerel okullarda uygulanan ders.

MEB'e Bağlı Yurt Dışı Okullar: Ülkeler arası ikili anlaşmalarla kurulan, öncelikli olarak yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarına Türk eğitim sistemi çerçevesinde eğitim hizmeti veren kurumlardır.

SWOT Analizi: Bu araştırmada MEB'e bağlı yurt dışı okulların güçlü, zayıf yönleri ve fırsat ve tehditlerini ortaya koyabilmek amacıyla yapılan bir durum analizidir.

SWOT Matrisi: Bu araştırmada MEB'e bağlı yurt dışı okulların güçlü zayıf yönleri ve fırsat ve tehditlerinin karşılıklı çaprazlanarak elde edilen durumların bir yönetim stratejisine dönüştürülmesidir.

Bölüm 2

Araştırmanın Kuramsal Temeli ve İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırmanın kuramsal temelini oluşturan MEB'e bağlı yurt dışındaki okullar, durum analizi, SWOT analizi, bunlarla ilgili kavramlar açıklanmakta ve konu ile ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılmış araştırmalara yer verilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Yurt Dışı Okullar

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hizmet götürülen 24 ülkenin 16'sında 67 okul ve kurum, sekiz ülkede ise Türkçe ve Türk Kültürü dersi için gönderilen öğretmen bulunmaktadır. MEB'e bağlı olarak yurt dışında toplam 879 öğretmen görev yapmakta, okullarda 9034 öğrenci, kurumlarda 2104 kursiyer eğitim ve öğretim görmektedir (MEB, Aralık 2018). Bu okul/kurum ve öğretmenlerin bütün iş ve işlemleri MEB Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğüne (YYEGM) yürütülmektedir. Söz konusu okulların açılması ülkeler arası ikili antlaşmalar marifetiyle, öğretmen gönderimi Bakanlıklar Arası Ortak Kültür Komisyonu (BAOKK) kararı ile gerçekleştirilmektedir.

MEB'e bağlı yurt dışı okullarının eğitim dili Türkçe olmakla beraber, uluslararası okul statüsünde olan okullarda İngilizce dilinde de eğitim verilmektedir. Yurt dışı okullardaki öğretim programları Türkiye'deki öğretim programlarıyla birebir aynı olmasa da önemli ölçüde paralellik göstermektedir ve bu öğretim programları MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından özel olarak hazırlanmaktadır. Ayrıca bu okulların yönetim, bilişim ve öğrenci işleri sistemi Türkiye'deki okullarda olduğu gibi e- okul sistemine entegre edilmiştir.

Yurt dışı öğretmen görevlendirme. Türk kültürünün yurt dışında tanıtılması, yayılması ve korunması, yurt dışındaki vatandaşlarımız ve soydaşlarımızın kültürel bağlarının korunması, güçlendirilmesi ve Türk dilinin öğretilmesi amacıyla yurt dışında öğretmen görevlendirmeleri 2003/5753 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu tarafından yapılmaktadır.

Durum Analizi

Mevcut durum analizi, Learned, Christensen, Andrews ve Guth'a göre (1991), ilk kez 1960'lı yılların başında ortaya atılmasına rağmen yaygın bir biçimde kullanılması 1970'li yıllarda kurum ve işletme yöneticilerinin mevcut durum analizini işletme ve kurumlarının kaynaklarıyla çevresel koşulları uyumlu hale getirmek amacıyla yaptıkları çalışmalarla gerçekleşmiştir (Novicevic, Harvey, Autry ve Bond III, 2004, s:85).

Kurumların mevcut durum analizi, yöneticilere karar süreçlerinde, yönetici ve çalışanlara uygulama aşamalarında yol göstermesi açısından stratejik yönetim ve planlama süreçlerinin temel basamağıdır. (Pickton ve Wright, 1998, s:102).

Mevcut durum analizinin yapılmasının kurumlar ve işletmeler açısından iki önemli yararı bulunmaktadır. Bunlar; kurumların mevcut durumlarını tespit etmek ve kurumun geleceğine ışık tutmaktır. Mevcut durum analiziyle kurumun iç çevresi dahilindeki güçlü ve zayıf yönler ve dış çevresindeki fırsat ve tehditler ortaya konulur. Bu durumda söz konusu kurumun "o anki fotoğrafı" çekilmiş olur. Bununla birlikte mevcut durum analizi ile çekilen kurumun "o anki fotoğrafı" kurum yada işletmenin bugünkü güçlü, zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri ışığında geleceği hakkında olasılıkların tespit edilmesini ve tahminler yürütülmesini sağlar. Bu ikinci anlamda mevcut durum bir "gelecek durum" analizidir. (Aktan, 2004, s:1).

Bu araştırmada MEB'e bağlı yurt dışı okullarının çevresel, eğitsel ve fiziki koşullarına dair mevcut durumları tespit edilecektir. Pek çok farklı yöntemle ortaya konabilecek olan durum analizi, bu araştırmada SWOT analizi yöntemiyle çalışılacaktır.

SWOT Analizi

Her ne kadar insanlık tarihi kadar eski olsa da eğitim, insanların yerleşik hayata geçmesiyle birlikte okul kavramıyla ortaya çıkmış ve eğitim kavramı da okullarla birlikte gelişerek daha resmi bir anlam kazanmıştır. (Yörük ve Akdağ, 2010: 66). Günümüzde okullar, toplumların yetiştirdikleri insanlarla varlığını sürdürmesine ve kendini ilerletmesine olanak vermesi açısından değerlendirildiklerinde toplumlar nazarında çok önemli bir yere sahiptir (Aksoy, 2006:1). Dolayısıyla değişen dünyanın ve toplumların okullarda da bir takım değişmelere sebep olması

kaçılmazdır. Okullar, buldukları toplumda değişime ve ilerlemeye zemin hazırlamak istiyorlarsa söz konusu bu değişimlere ayak uydurmak zorundadır. Bu çerçevede, kendi iç olanaklarını ve dış çevresini iyi analiz etmeleri gerekir. Ancak bu şekilde, okulların güçlü ve zayıf yönleri ile karşılaşabilecekleri fırsat ve tehditler belirlenerek geleceğe yönelik güçlü bir planlama yapılabilir. (Çalık, 2003:267).

Durum analizi ve durum analizi yöntemlerinden biri ve temel adımı olan, kurumların iç ve dış çevrelerini buna bağlı stratejik bir yönetimin en önemli adımlarından birisi olan SWOT analizi, daha öncede bahsedildiği gibi 70'li yılların başına iş çevrelerinde yönetsel beceri olarak kullanılmaya başlansa da ileri yıllarda SWOT analizi her türlü kurum tarafından bir planlama aracı olarak ele alınmıştır (Devrim, 2006:1).

SWOT analizinin boyutları. SWOT kısaltması; güçlü yönler (Strengths), zayıf yönler (Weaknesses), fırsatlar (Opportunities) ve olası tehditler (Threats) sözcüklerinin İngilizce karşılıklarının baş harflerinden oluşmaktadır. (Ülgen ve Mirze, 2004, 65).

Güçlü yönler. Kurum içinden kaynaklanan ve diğer kurumlardan farklı olan üstün yönlerin ifadesidir ve kurumun rakiplerine göre hangi işi doğru ve iyi yaptığının belirtilmesidir. Kurumun fırsatlarını tanımlarken sorulması gereken başlıca sorular şunlardır:

- Avantajlarımız nelerdir?
- Biz neleri iyi yapıyoruz?
- Hangi kaynaklara sahibiz?
- Güçlü yönlerimiz nelerdir?

Bu sorulara verilen cevaplar, kurumun rakiplerine göre daha güçlü olduğu yönlerini belirleyip, faaliyetlerini hangi yönde geliştireceğini bilmesini sağlar. (MEB,2007, s. 58)

Zayıf yönler. Kurumun rakiplerine göre daha az etkili ve daha az verimli olduğu yönlerinin ifadesidir. Bir başka ifade ile kurumun rakiplerinin gerisinde kaldığı durumlardır. Kurumun geride kaldığı yönleri belirlerken sorulması gerekli sorular şunlardır:

- Neleri geliştirmemiz gerekiyor?

- Neyi kötü yapıyoruz?
- Nelerden kaçınmalıyız?
- Paydaşların görüşlerine dayanarak eksik yönlerimiz nelerdir? (MEB, 2007, s. 59)

Fırsatlar. Kurumu dolaylı veya doğrudan olumlu bir biçimde etkileyen dış faktörlerdir. Kurum amaçlarının başarıyla gerçekleştirilebilmesi için teşvik edici güç olan fırsatların belirlenmesinde sorulması gereken sorular şunlardır:

- Okulu geliştirmeye yönelik fırsatlar nelerdir?
- Eğitim alanındaki farklı eğilimler, akımlar (yeni ölçme değerlendirme yöntemleri, yeni öğrenme kuramları vb.) nelerdir?
- Alanımızda eğitim politikalarındaki değişiklikler nelerdir?
- Toplumsal alandaki değişiklikler (yaşam biçimi vb.) nelerdir? (MEB, 2007, s. 60)

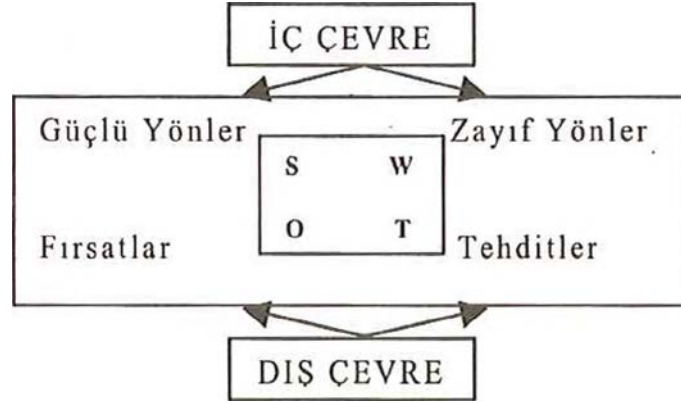
Tehditler. Kurumun amaçlarını gerçekleştirmesini zora sokan hatta imkansızlaştıran dış faktörlerdir. Kurumun başarısını engelleyecek ya da zarara sokabilecek tehdit faktörlerinin belirlenmesinde şu soruların cevapları aranmaktadır:

- Karşılaşılabilecek engeller nelerdir?
- Eğitimde farklı eğilim ve akımlar var mıdır?
- Teknoloji aleyhimize mi değişiyor?
- Okul sosyal çevresine yabancılaşmakta mıdır?
- Okulun insan ve finans kaynakları yeterli mi? (MEB, 2007, s. 61)

Bir örgütte güçlü ve zayıf yönlerin, fırsat ve tehditlerin tanımlanması yeterli değildir. SWOT analizinin amacı, zayıf yönlerden ve tehditlerden kaçınılması veya bunların azaltılmasıdır. Zayıf yönler, güçlü yönlere dönüştürülebilecek, tehditler fırsatlara dönüştürülebilecek bakış açısıyla değerlendirilmeli ve bunun için çaba gösterilmelidir.

SWOT analizinde iç ve dış çevre. Bu analizin en önemli özelliği kurumun iç ve dış çevresinin analiz edilmesine fırsat vermesidir. Şekil 1'den de anlaşılacağı üzere bir kurumun güçlü ve zayıf yönlerini belirlemek iç çevresini oluşturmayı, fırsat

ve tehditlerini belirlemek ise dış çevresini belirlemeyi sağlamaktadır. (Arabacı, 2002, 69).

Şekil 1. SWOT analizinin iç ve dış çevresiyle olan etkileşimi (Aktan, 1999, 34)

Bir kurumun iç çevresi aslında o kurumu oluşturan alt sistemleridir. (Ülgen ve Mirze, 2004, 65). Örneğin; Eğitim kurumlarının sahip oldukları mali kaynakların verimli değerlendirilmesi, fiziksel, bilişimsel ve eğitsel kapasiteleri, insan kaynaklarının niteliği, eğitim etkinliklerinin çeşitliliği ve kalitesi bu kurumların verimliliğine ve dolayısıyla başarısına etki etmektedir.

Dış çevre ise, kurumun iletişim ve etkileşimde bulunduğu dış çevresidir. Eğitim kurumları için dış çevre içerisinde doğrudan etkileşimde bulunan yakın çevre olduğu gibi eğitim kurumunu dolaylı olarak uzaktan etkileyen çevresi de yer almaktadır (Ülgen ve Mirze, 2004, 80). Örneğin eğitim kurumlarının çevresinde yer alan diğer okullar, materyal sağlayıcılar, yerel yönetimler, veliler, yasal düzenlemeler, okul çevresinde yer alan muhtarlık, STK'lar, diğer kurumlar vb. iç çevresini oluştururken; eğitim kurumunun bulunduğu ülkede ve hatta dünyada meydana gelen politik, ekonomik, teknolojik ve bilimsel değişimler uzak çevresini oluşturmaktadır.

Eğitim kurumlarının iç ve dış çevrelerindeki değişimleri tespit edebilmeleri, bu değişimlere uyum sağlayabilmeleri, karşılıklarına çıkabilecek fırsatların değerlendirilmesi ve tehditlerin ön görülerek, bu tehditlere karşı önlemlerin alınması, bu eğitim kurumlarının varlığını sürdürebilmelerine ve gelişebilmelerine sebep olacaktır.

SWOT matrisi ve olası kombinasyonlar. SWOT Matrisi, güçlü ve zayıf yönler ile fırsatlar ve tehditlerin karşılıklı çaprazlanmasıyla ortaya çıkan dört adet farklı strateji alternatifi sunmaktadır.

Belirlenen fırsatlar, tehditler, üstünlükler ve zayıflıklar bir SWOT Matrisi üzerine dökülerek dört çeşit strateji oluşturulur. Tablo 1’de bu dört strateji ve bu stratejilere götüren soru cümleleri verilmektedir. Bunlar:

- Zayıf yönler ve Fırsatlar birleşimi, WO Stratejisi
- Zayıf yönler ve Tehditler birleşimi, WT Stratejisi
- Güçlü yönler ve Fırsatlar birleşimi, SO Stratejisi
- Güçlü yönler ve Tehditlerin birleşimi ST Stratejisi (Hatiboğlu, 1995, 51).

Tablo 5

Swot Matrisi

	<i>Fırsatlar (O)</i>	<i>Tehditler (T)</i>
<i>Zayıf Yönler (W)</i>	WO - Fırsatlardan yararlanılarak hangi zayıf yönler yok edilebilir?	WT – Tehlikelerle zayıf Yönlerin karşılaşmaması için ne yapılabilir?
<i>Güçlü Yönler (S)</i>	SO – Güçlü yönlerden yararlanılarak hangi fırsatlar yararlanılabilir?	ST – Yaklaşan tehditlerden hangi güçlü yönler yardımıyla kaçınılabilir?

WO fırsatlar ve zayıflıklar stratejisi. Bu stratejide eğitim kurumlarının karşısınana çıkan fırsatlar tespit edilerek, bu fırsatlar aracılığıyla kurumun tespit edilen zayıf yönleri ortadan kaldırılmaya veya telafi edilmeye çalışılır. Bu stratejide amaç, kurumun zayıf yönlerini en aza indirerek fırsatlardan en yüksek düzeyde faydalanmaktır. Eğitim kurumu dış çevresindeki fırsatları en iyi derecede kullanarak iç çevresinde tespit ettiği zayıflıklarını en aza indirgeyecek yönetim stratejileri oluşturur. (Hatiboğlu,1995, 60).

WO stratejisini bir eğitim kurumu, zayıf olduğunu düşündüğü ve bu alanda dış çevresinde bir fırsatta karşı karşıya geldiği durumlarda devreye sokmalıdır. Bu sayede WO stratejisi ile hem fırsatlar en iyi şekilde değerlendirilmiş hem de kurumun

zayıf yönleri bertaraf edilmiş ve dolayısıyla verimli bir yönetim gerçekleştirilmiş olur. (Ülgen ve Mirze, 2004, 72).

WT tehditler ve zayıflıklar stratejisi. Bu strateji kurumun iç çevresindeki zayıflıkları ve dış çevresindeki tehditleri tespit etmesi ile başlayıp, bu zorluklar ve tehlikelere karşı kurumun kendini savunacak ve mevcut durumunu korumasını sağlayacak stratejilerin geliştirilmesiyle devam etmektedir.

Dış tehditler ve iç zayıflıklarla karşı karşıya gelen bir kurum son derece hassas bir durumda olduğundan, WT stratejisinde amaç zayıflıkları ve tehditleri en aza indirmektir. (Ülgen ve Mirze, 2004, 73).

SO fırsatlar ve üstünlükler stratejisi. WT Stratejisinde bir kurum ne kadar savunma da kalıyorsa SO stratejisinde de bir kurum o kadar atağa geçmektedir. Bir başka deyişle, SO stratejisindeki bir kurum iç çevresindeki üstünlükleri ve dış çevresindeki fırsatları belirleyip, bunları bir araya getirerek, kurumsal gelişme ve büyüme olanakları yaratabilecek stratejiler üretir (Hatiboğlu, 1995, 65).

Bu strateji kurumu bir adım ileriye taşıma amacı güttüğünden SO ile kurumların mevcut üstünlükleri yani güçlü yanları kullanılarak dış çevrede tespit edilen tüm fırsatlardan yararlanmak hedefi konulur ve bu doğrultuda kurumu büyümeye götüren stratejiler oluşturulur. (Ülgen ve Mirze, 2004, 74).

ST tehditler ve üstünlükler stratejisi. ST stratejisi kurumun var olan potansiyelini en verimli şekilde kullanmasına yönelik bir stratejidir. Kendi güçlü yönlerini ve üstünlüklerini belirleyen kurum, bunları dış çevresindeki tehditleri ortadan kaldırmak için kullanır. Kurumlar dış tehditleri azaltabilmek için kendi güçlü yönlerinden faydalanır. Böylelikle dış çevreden gelen tehditler azaltılmış olur.

Eğitim kurumları, iç çevrelerinde üstünlüklerinin fazla olduğu ve dış çevrelerinden tehditlerle karşılaştıkları durumlarda ST stratejisinden faydalanmalıdırlar. (Aktan, 1999, 45).

İlgili Araştırmalar

Bu bölümde açıklanan araştırmalar araştırmacı tarafından iki ana tema etrafında taranmıştır. Bunlar; Yurt içinde yapılan ve yurt dışında yapılan araştırmalardır. Yurt içinde yapılan araştırmalar içinde öncelikle MEB'e bağlı yurt dışı okullarıyla ilgili yapılan çalışmalara yer verilmiştir. Ancak bu araştırmanın

problem durumu bölümünde açıklandığı üzere MEB'e bağlı yurt dışı okullarıyla ilgili yapılan araştırmalar oldukça sınırlı olmakla birlikte bu okulların mevcut durumunu ortaya koymaya yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Alan yazındaki bu eksikliğin giderilmesi, bu araştırmanın önemini teşkil eden unsurlardan biridir. Bu sebeple, bu bölümün devamında eğitim kurumlarında yapılan SWOT analizi ve başka kurumlar/şirketlerde yapılan SWOT analizi araştırmalarına yer verilmiştir. Yurt dışında yapılan çalışmalar başlığında ise, yurt dışında gerek eğitim kurumlarında gerek diğer kuruluşlarda yapılan SWOT analizi çalışmalarına değinilmiştir.

Yurt içinde yapılan araştırmalar. Araştırma alanı ile ilgili yurt içinde yapılmış araştırmalar aşağıda özetlenmiştir.

MEB'e bağlı yurtdışı okullar ile ilgili yapılan araştırmalar. Cevahir'in (2013), Yurt dışında görevlendirilen Milli Eğitim Bakanlığına bağlı öğretmenlerin sorunları ve çözüm önerileri (Almanya örneği) çalışması, yurt dışında çalışan öğretmenlerin sorunlarına değinen ilk çalışmadır. Araştırmada, çalışma grubu daha önce 157 adet Almanya'da Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak görevlendirilen ve görevini tamamlayıp Türkiye'ye dönen ve araştırmaya katılmayı kabul eden öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar ile demografik değişkenler arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiş ve öğretmenlerin en çok sorun yaşadıkları konular olarak, oryantasyon ve uyum, sağlık sigortası, barınma ve yabancı dil konuları tespit edilmiştir. Araştırma MEB'e bağlı okulların bulunmadığı ancak MEB tarafından öğretmen görevlendirilmesinin yapıldığı Almanya ve buradaki öğretmen sorunları ile sınırlıdır.

Gül (2018), MEB' bağlı okulların olmadığı ancak öğretmen görevlendirilmesinin yapıldığı Almanya, Fransa, İngiltere ve İsviçre ülkelerinde Türkçe ve Türk Kültürü öğretmenlerinin sorunlarını ve bu görevden kazanımları "Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Avrupa'da görevlendirilen öğretmenlerin sorunları ve kazanımları çalışmasında" incelenmiştir. Betimsel tarama modeli olan araştırmanın çalışma grubunu söz konusu ülkelerde Türkçe ve Türk Kültürü öğretmeni olarak görevlendirilen 210 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, açık uçlu sorulardan oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Ankette yer alan sorular, öğretmenlerin göreve uyumunu, sosyal, mesleki ve yönetsel sorunlarını ve kazanımlarını belirlemeye yöneliktir. Bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre;

öğretmenlerin % 73'ü uyum sorunu yaşadığını belirtmiştir. Ayrıca, yeni bir sosyal çevre, ailevi sorunlar, derneklerle ilişkiler, sağlık ve maddi konularda problemler, mesleki anlamda öğrenciler ve okul yöneticileriyle yaşanan sıkıntılar, buldukları bölgenin yurt dışı temsilcilikleri olan Müşavirlik ya da Ataşeliklerle yaşanan problemler ve iletişim eksiklikleri öğretmenlerin yaşadığı başlıca sorunlar olarak ortaya çıkmaktadır. Araştırmada ek olarak, mesleki, kişisel, sosyal ve az da olsa ekonomik anlamda öğretmenlerin kazanımları olarak tespit edilmiştir.

Bu araştırmanın da hedefi olan durum analizi basamaklarından biri sorunların belirlenmesidir. Buna yönelik yukarıda verilen iki araştırma, alan yazın içerisinde bu çalışmaya en yakın çalışmalar olarak belirlenmiştir. Ancak her iki çalışmanın da sadece öğretmenleri hedef alması ve MEB'e bağlı okullarda yapılmaması göz önüne alındığında bu araştırmadan oldukça farklılaştığı tespit edilmiştir.

İnce (2011), Yurt dışındaki Türk çocuklarının anadilleri Türkçede yaşadıkları anlatım sorunları: Fransa örneği isimli çalışması, Yücel Feyzioğlu'nun eserlerinde yurt dışında yaşayan Türklerin dil ve eğitim sorunları (Okuç, 2014), yurt dışındaki Türk çocukları için hazırlanmış olan pilot (5.sınıf) ders kitabının metinsellik ölçütleri bağlamında çözümlenmesi (Şahin,2015), yurt dışında yaşayan Türk çocukları için hazırlanmış Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarında kültürel öğeler (Kolay,2018) ve yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretiminde çizgi filmler yoluyla değerler aktarımı (keloğlan masalları örneği) (Çetin,2018) araştırmaları alan yazında bu alanda yapılan diğer çalışmalar olarak tespit edilmekte ancak bu araştırmalar yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının anadil ve kültür sorunlarına odaklanmaktadır.

Eğitim kurumlarında yapılan durum ve SWOT analizi araştırmaları.

Küçüktüğü (2017), yaptığı çalışma ile üniversitelerin stratejik planlarında yer alan durum analizi kısmındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırmada, kuruluş yılları itibari ile ve coğrafi olarak birbirine yakın olan üniversitelerin kurduğu "ADIM üniversiteler birliğine" mensup ve araştırmaya uygun olan 12 üniversite hedef alınmıştır. Bunların GZFT (Güçlü yönler – Zayıf yönler – Fırsatlar – Tehditler) analizi yöntemi ile yaptıkları durum analizleri tespit edilmiştir. İçerik analizi ve kodlama methodu kullanılarak yapılan yapılan araştırmada üniversitelerin stratejik planlarında yer alan durum analizi kısımlarındaki kullanılma sıklıklarına göre Güçlü ve Zayıf Yönler başlığı altında sekiz kategori 33 kod belirlenmiştir. Bu kodlar dikkate alınarak, ADIM üniversitelerinin kendilerini güçlü ve

zayıf gördüğü alanlar ortaya çıkarılmıştır. İkinci olarak ise üniversitelerin stratejik planlarında yer alan Fırsatlar ve Tehditler için de içerik analizi çerçevesinde üç kategori 19 kod belirlenmiştir. ADİM üniversitelerinin hangi konuları fırsat veya tehdit gördükleri ortaya konmuştur. Araştırmanın bulgularına göre, ADİM üniversiteleri tarafından;

- 11 konu güçlü yön (yönetim anlayışı, akademik personelin niteliği, kütüphane vs.),
- 12 konu zayıf yön (personel sayısı, ar-ge desteği, mezunlar vs.);
- 11 konu fırsat (şehrin konumu, tarihi ve sosyal-kültürel yapı, AB vs.) 6 konu ise tehdit (şehrin sanayisi, mevzuat, diğer üniversiteler vs.) olarak değerlendirilmiştir.
- Sonuç kısmında ise genel bir değerlendirme yapılarak ortak noktaların neler olduğu ortaya konulmuştur.

Güldiken (2016), yaptığı araştırmada resmi ortaokulların stratejik planlarındaki SWOT analizlerine ilişkin müdür ve öğretmenlerin görüşlerini belirlemek ve bu görüşlerin birbiriyle olan uyumunu incelemek istemiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanan araştırmaya İstanbul Pendik ilçesinde görev yapan müdür ve öğretmenler katılmıştır. Araştırma, 10 ortaokul müdürü ile aynı okuldan ikişer öğretmen olmak üzere toplam 20 öğretmen ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bulguları; ortaokulda görev yapan müdür ve öğretmenlerin kendi okullarının stratejik planı, bu planda yer alan SWOT analizi konularında yeterince bilgi sahibi olmadıklarını ve sahip olunan bilgilerin de aynı okulda görev yapan dolayısıyla aynı stratejik plan dahilinde çalışan müdür ve öğretmenlerin arasında bile SWOT analizine yönelik bilgi ve görüşlerinin çok uyuşmadığını ortaya koymuştur.

Özan, Polat, Gündüzalp ve Yaraş (2015), ilkokul ve ortaokul kurumlarının SWOT analizi ile mevcut durum analizini yaparak, okulu etkileyen iç ve dış durum değerlendirmesinin yapılmasını amaçlamışlardır. Yaptıkları araştırmada, çalışma grubunu 2013-2014 Eğitim öğretim döneminde Fırat Üniversitesi Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Ana Bilim Dalı'nda tezsiz yüksek lisans programında öğrenim gören yöneticilerden oluşan 41 kişi oluşturmaktadır. Katılımcılar okullarının güçlü ve zayıf yanları ile fırsat ve tehditlerine ilişkin

görüşlerini belirtmiştir. Araştırmada içerik analizi ile elde edilen bulgulara göre yöneticiler kurumların;

- güçlü yanları olarak daha çok okullarının fiziki imkânlarının yeterli olması, okullarının ulaşım yönünden sıkıntılı olmaması gibi fiziksel faktörlere
- zayıf yanlara ilişkin görüşlerin daha çok okulun fiziki yapısının uygun olmaması, velilerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel düzeylerinin düşük olması başlıklarına
- fırsatlar olarak, okulun il merkezinde olması, öğretmen, yönetici ve öğrencilerin arasında güçlü bir iletişimin olmasına
- tehdit olarak ise, okulun çevresinin güvenli olmamasına yoğunlaşmıştır.

Koçer (2013), temelleri henüz yeni kurulan bir disiplin olarak “Yabancı dil olarak Türkçe Öğretimini (YDTÖ)” ele almış ve YDTÖ için etkili bir eğitim programı geliştirilebilmek adına, program geliştirmenin ilk basamağı olan ihtiyaç ve mevcut durum analizi yapmıştır. Araştırmaya, Türkçe Öğretim Merkezi’nde (TÖMER) YDT öğrenen 40 genç-yetişkin öğrenci katılmıştır. Veri toplama araçları olan gözlemlerden, öğrencilerin anketlere ve bir açık-uçlu soruya vermiş olduğu cevaplardan ve YDT öğreten iki öğretmenle yapılan görüşme sonuçlarından hem nitel hem de nicel veriler elde edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre; YDT öğrenen öğrencilerin pek çok farklı başlıktaki ihtiyaçları ortaya çıkarılmış ve bunlar rehberliğinde YDTÖ programı geliştirenler için bazı öneriler geliştirilmiştir.

Birel ve Başar (2010), ilçe milli eğitim müdürlüklerinin güçlerini ve bunları nasıl kullandıklarını, paydaşlarının görüşlerine başvurarak SWOT çözümlemesi tekniği ile belirleyip betimlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın evrenini Bismil İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve bağlı okullar, kaymakamlık, belediye, sağlık grup başkanlığı, il milli eğitim, sivil savunma, mal müdürlüğü yöneticileri, öğretmenleri ve iş görenleri oluşturmaktadır. Bu evrenden oranlı eleman örnekleme yöntemiyle 250 kişilik bir örneklem grubu oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında, araştırmacılar veri toplama aracı olarak “İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Güç Betimlemesi Anketi” ni geliştirilmiş ve ayrıca gözlem ve doküman incelemesi de yapmışlardır. Ankette güçlü, zayıf yanlara ilişkin 15 madde ve bir açık uçlu soru; fırsatlara, tehditlere ve paydaş önerilerine yönelik olarak da tümü açık uçlu bir bölüm ayrılmıştır. Araştırma bulguları bakıldığında;

- özlük işlemleri, diğer kurumlarla iletişim ve işbirliği, teknolojik araç ihtiyacı, çalışma ortamı, hizmet içi eğitim güçlü yönler olarak
- okul ve kurumların ekonomik giderlerinin sağlanamaması, yazışma işlemleri, rehberlik hizmetleri, denetim, araştırma ve yayın zayıf yönler olarak ortaya çıkmıştır.
- siyasetçiler, kalifiye nitelikli çalışanlar ve spor etkinlikleri hem tehdit hem de fırsat olarak belirtilmiştir.

Ağaoğlu, Şimşek ve Altınkurt (2006), endüstri meslek liselerinde stratejik planlama öncesi SWOT analizi ile okulun içinde bulunduğu kritik başarı etmenlerini saptamayı amaçlamıştır. Araştırma verileri, Kütahya Atatürk Anadolu Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi'nde görev yapan 28 öğretmen, bu okulda öğrenim gören 315 öğrenci ve 315 veliye anket uygulanarak, okuldaki öğretmen ve öğrencilerle görüşmeler yapılarak ve okul kayıtlarının doküman incelemesi yapılarak elde edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, okulun güçlü ve zayıf yönleriyle fırsat ve tehditleri belirlenmiş, bu verilere göre çeşitli öneriler geliştirilmiştir. Ayrıca, araştırma sonucunda öğretmen, öğrenci ve velilerin belirlenen kritik başarı etmenleri boyutlarında düşük düzeyde memnuniyete sahip oldukları belirlenmiştir.

Başka şirketlerde/kurumlarda yapılan SWOT analizi araştırmaları.

Cebecioğlu (2006), yaptığı çalışmada SWOT Analizinin, bir kurumun iç çevresinde yer alan güçlü ve zayıf yönlerinin tespit edilmesi, dış çevresinde var olan fırsat ve tehditlerin fark edilmesini sağlayan çok verimli bir analiz yöntemi olduğunu vurgulamıştır. Araştırmacıya göre, kurumlar SWOT Analizi ile hangi alanda hizmet veriyorlarsa o alandaki rakipleriyle mücadelede önde gelebilmeleri adına strateji geliştirip uygulayabilirler. Bu amaçla Cebecioğlu (2006) araştırmasında Ekoteks A.Ş.'nin SWOT Analizi yaparak işletmenin iç ve dış çevresini araştırmış ve üstünlük, zayıflık, fırsat ve tehdit faktörlerinin tespit etmiştir. Ayrıca bu faktörler birbirleriyle karşılaştırılarak Ekoteks A.Ş. için en iyi değerlendirilme yapmıştır. Sonuçta, Ekoteks A.Ş.'nin SWOT Analizi'nde üstünlükleri ile fırsatları birbirine uyumlu hale getirerek ve zayıflıkları ile tehditleri en aza indirerek WO, WT, SO ve ST stratejilerini geliştirmiştir.

Yurt dışında yapılan araştırmalar. Eastern Washington University Swot Analysis (2004) adlı çalışmada Eastern Washington üniversitesi kendi SWOT

analizi çalışmasını akademik bir çalışmaya dönüştürmüştür. Üniversitenin güçlü, zayıf yanları ve fırsat ve tehditlerinin durumları bütünlük içinde verilmiştir. Üniversitenin amaçlarına üyelerine, ve kuruluna üniversiteyle ilgili temel bir bakış açısı sunmuştur. Swot analizi yoluyla yüksek eğitimin bütçesine ve ödeneklerine katkı artırılmıştır.

- Güçlü yönler olarak alınan bağışlar, siber güvenlik programı,
- zayıf yönler; devletin yükseköğretime ilgisinin ve etkinliklerinin azlığı,
- fırsatlar bağlamında; personelin çeşitliliği, ekonomik gelişmeler ve işbirliği,
- tehditler bağlamında ise; bütçe azalmaları, proje zararları ön plana çıkmıştır.

Balamuralikrishna ve Dugger (1995) 'Swot Analizi: Meslek Okullarında Yeni Programlara Başlamak İçin Bir Geçiş Yönetimi' adlı araştırmada, teknoloji ve endüstri alanında yeni meslek gruplarının tayini, istihdam gibi konularda karar alım mekanizmalarına destek olarak SWOT analizinin ne kadar etkili olacağı konusuna değinmişlerdir. Ayrıca, meslek okullarında yeni programlara geçme sürecinde SWOT analizinin yöneticilerin vizyonlarını genişlettiği, meslek okullarına söz konusu geçiş sürecinde hız ve üstünlük sağladığı ve bu programlarının ihtiyaçlarının giderilmesi noktasında esneklik sağlayabileceği görüşlerini savunmuşlardır.

Kalkani ve Boussiakou (2004) yaptıkları, Öğretmen ve Öğrencilerin Mekanik Materyallerini Belirlemek İçin Eylem Planları Swot Analiziyle Öğrenme adlı araştırmalarında, öğrencilerin öğrenmesinde kullanılan mekanik materyallerin öğrenme performansında etkili olduğu belirtilmektedir. Araştırmada, Swot analizi yardımıyla öğrencileri çevreleyen güçlü ve zayıf yönler ile fırsatlar ve tehditler ortaya konarak öğrenme performansı üzerinde en etkili olacak olan mekanik materyalleri belirleyebilmek adına öğrenciler ve öğretmenler için eylem planları hazırlanmıştır.

Chen ve Shunj (2000) Çin Üniversitelerinin Fonksiyonlarının Swot Analizi adlı çalışmalarında, Çin'in 1978 yılından beri planlı ekonomiden pazar ekonomine geçtiğini görüşünden hareketle üniversitelerin ekonominin güçlenmesine katkıları yeniden değerlendirilmeyi amaçlamışlardır. Üniversitelere yapılan bu analizde

- güçlü yönler olarak insan kaynaklarının bolluğu, ileri teknoloji, popüler ana üniversiteler

- zayıf yönler olarak bazı alanlarda kaliteli personel eksikliği, ileri global teknoloji olarak belirlenirken,
- Fırsatlar bağlamında geniş iç pazar, eğitim reformu,
- tehditler bağlamında ise yönetim biçimi, diğer endüstrilerle rekabet olarak saptanmıştır.

Frederiksen (2014) çalışmasında yurt dışında görev yapan öğretmenler üzerine bir mevcut durum analizi çalışması yapmıştır. Araştırmanın sonucunda; yabancı ülkede çalışmanın yararları ve dezavantajlarından bahsetmiştir. Farklı çevrelerden arkadaşlar edinmek, değişik insanlar tanımak ve yeni bir dil öğrenmek öğretmenlerin elde ettiği kazanımlardandır. Çalışmada öğretmenlerin yurtdışını tercih etme sebeplerinin çoğunlukla daha yüksek maaş ve daha iyi şartlar olduğu belirtilmektedir.

Shiveley & Misco (2015) çalışmalarında yurtdışında kısa süreli de olsa bulunmanın öğretmenlere sağladığı uzun süreli etkilerini araştırmışlardır. Araştırma 148 katılımcıyla yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar yansıtıcı uygulamalar, kültürlerarası farkındalık ve kişisel etkiler temaları altında ele alınmıştır. Araştırmanın bulgularına göre; katılımcılar, iş bulma konusunda yurtdışı tecrübesinin büyük avantaj sağladığını, yurtdışında bulunmanın onları daha açık fikirli yaptığını, Amerikan Eğitim sistemini daha iyi anlamalarını sağladığını söylemişlerdir. Kişisel gelişim ve sınıf deneyimlerinin yanında en büyük şanslarının kişisel zenginleşme olduğunu belirtmişlerdir.

SWOT analizini içermeyen bu iki çalışma, hem yurt dışında çalışan öğretmenleri hedef alan konusu itibariyle hem de mevcut durumu ortaya koymayı amaçlayan bir durum analizi olması itibariyle bu araştırmanın konusuyla ilgili bulunmuş ve araştırmacı tarafından incelenmiştir.

Westhuges A., Lafrance, J. & Schmidt G. (2001) Kanada'da sosyal hizmet eğitiminin bir swot analizi çalışmasında dahilinde yürütmüşler ve Kanada sosyal hizmetler eğitiminin güçlü, zayıf yönlerini ve fırsat, tehditlerini belirlemiştir. Çalışmanın sonucunda, Kanada'daki sosyal hizmet mesleğine ait tespit edilen zayıf yönler ve tehditleri gözden geçirilmesi, bir kimlik krizi geçirme ve sosyal hizmet çalışanlarının toplumun refahını arttırmadaki katkısını karşılamadığını ortaya koymuştur.

Konu ile ilgili alan yazına tarandığında MEB'e bağlı yurt dışı okullarla ilgili yapılan araştırmaların hem sayı olarak az hem de konu çeşitliliği açısından sınırlı olduğu göze çarpmaktadır. Cevahir (2013) ve Gl (2018)'n yaptığı alışmalar MEB'in yurt dışındaki yabancı okullarda öğrenim gören Türk ğrencilere Türkçe ve Türk Kültürü dersi için görevlendirilmiş öğretmenleri kapsamaktadır. Her iki çalışmada da anket uygulaması yapılmış ve yurt dışında görevli öğretmenlerin sorunları ve ihtiyaçları belirlenmeye çalışılmıştır. Mevcut durumu ortaya koyma açısından bu araştırma ile ortak yönlere sahip olsa da Cevahir (2013) ve Gl (2018)'n yaptığı çalışma yalnızca ğretmen odaklıdır. Yurt dışında yapılan diğer çalışmalar ise Türkçe ve Türk Kültürü dersinin içeriğine yönelik çalışmalardır.

Yukarıda özetlenen araştırmalardan anlaşılacağı üzere alan yazında MEB'e bağlı yurt dışı okullarla ilgili bir araştırma bulunmamaktadır. Avrupa, Balkanlar, Orta Doğu ve Orta Asya gibi geniş bir coğrafyaya yayılmış bu okulların durum analizini yapmanın, hem okulların geliştirilmesine yönelik gelecekte yapılacak olan çalışmalara ışık tutması hem de alan yazında bu anlamda var olan eksikliğin giderilmesi anlamında bir ihtiyacı karşılayacağı düşünülmektedir.

Eğitim kurumlarında yapılan SWOT analizi içerikli yurt içinde yapılan araştırmalara bakıldığında, okulların stratejik planlama doğrultusunda yaptıkları SWOT analizleri incelenmiş, karşılaştırılmış ve yeniden yapılandırılmıştır. Elde edilen bulgular aracılığı ile de araştırmalarda ortaya çıkan güçlü ve zayıf yönlerle fırsat ve tehditler ortaya konmuştur. Yurt dışında SWOT analizi ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, SWOT analizinin stratejik planlama haricinde de pek çok alanda hatta Kalkani ve Boussiakou (2004) tarafında yapılan çalışmadaki gibi bir öğrenme yöntemi olarak bile kullanılabilirdiği görülmüştür. Veri toplama aracı olarak pek çoğunda anket formlarının kullanıldığı ancak anketlerden elde edilen verilerin bazen görüşme bazen doküman inceleme bazen de her iki yöntemle birden desteklendiği göze çarpmaktadır. Bu anlamda pek çok paydaştan alınan veriler işığında yapılacak olan bir SWOT analizinin hem nitel hem de nicel veriler doğrultusunda hazırlanması gerektiği ne çıkmaktadır. İlgili araştırmalardan yola çıkılarak bu araştırmada yönetici, ğretmen ve ğrenci görüşleri anket ve görüşme ile elde edilmiştir.

Bölüm 3

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı, verilerin toplanma süreci ve verilerin analizi üzerinde durulmaktadır.

Bu araştırma, MEB'e bağlı yurt dışı okullarının mevcut durumunu öğrenci, öğretmen ve yöneticilerden alınan görüşler çerçevesinde belirlemeye yönelik olması nedeniyle betimsel nitelikte bir çalışmadır. Bu araştırma yöntemi hali hazırdaki durumun, daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır (Kaptan, 1998, s.59).

Karasar (2005)'a göre; çözümlenmesi amaçlanan durumu, olduğu gibi tespit etmeye odaklanan modele tarama modeli denir. Tarama modelinde, var olan mevcut durumu aynen olduğu yansıtılır. Bu yöntemde araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde değerlendirilir ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Betimleme araştırmalarında en çok kullanılan veri toplama teknikleri anket ve görüşme teknikleridir. Bu araştırmada MEB'e bağlı yurt dışı okullarda görev yapmakta olan öğretmenlerden, yöneticilerden ve öğrenim gören öğrencilerden anket, daha önce MEB'e bağlı yurt dışı okullarda görev yapıp Türkiye'de dönen öğretmenlerden de görüşme aracılığı ile veriler toplanmıştır. Dolayısıyla, hem nitel, hem de nicel veriler elde edilmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni. Araştırmacı, araştırmanın dengeli sonuçlar verebilmesi açısından, araştırmanın evrenini MEB'e bağlı en az bir okul ve en az bir tane MEB tarafından görevlendirilmiş öğretmen bulundurma kriterine sahip olan okulların tamamı olarak belirlemiştir. Bu bağlamda daha önce bu araştırmanın problem durumunda açıklanan MEB'e bağlı eğitim kurumları içerisinde öğretmen varlığı bulundurmasından ötürü Romanya hariç MEB himayesindeki yurt dışı okullar, MEB'e bağlı yurt dışındaki Türkçe öğretim merkezleri ve MEB YYEGM'nin sadece öğretmen görevlendirdiği yurt dışı okullar bu çalışmanın evreninden çıkarılmıştır.

Bu araştırmanın evrenini, MEB'e bağlı yurt dışında faaliyetini sürdüren 60 okul ve bu okullarda öğrenim gören 8. sınıf ve üstü öğrencilerin, okullarda görev yapan öğretmenlerin ve yöneticilerin tamamı oluşturmaktadır.

Araştırmanın Örneklemi. Bu çalışmada, araştırmanın hedefi doğrultusunda, çeşitlilik gösteren durumlar arasındaki benzerlik ve farklılıkların ortaya konmasının amaçlandığı ve bu sayede çalışılan probleme taraf olabilecek birey çeşitliliğinin en üst düzeyde yansıtıldığı amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2011, s.108). Araştırmacı, tüm okulların araştırma verilerinde temsil edilebilmesi adına her okuldan 8. sınıf ve üstü on öğrenci, iki öğretmen ve bir yöneticiden veri toplamayı hedeflemiştir. Anket uygulamasının yapıldığı çalışma grubu ve araştırmaya katılan öğrenci, öğretmen ve yönetici sayıları Tablo 6'da verilmiştir. Ayrıca, nitel veri sağlamak adına araştırmacı, bu okullarda daha önceden görevlendirilmiş beş öğretmen ile görüşme yapmıştır.

Tablo 6

Anket Uygulamasının Yapıldığı Çalışma Grubu

<i>Okullar</i>	<i>Okul/Kurum Sayısı</i>	<i>Öğretmen Sayısı</i>	<i>Öğrenci Sayısı</i>	<i>Yönetici Sayısı</i>	
1	Bakü Türk Okulları	3	6	30	3
2	Batum Türk Okulları	3	10	30	3
3	Tahran Türk Okulları	2	4	20	2
4	Doha Türk Okulları	2	4	20	2
5	Bişkek Türk Okulları	5	12	40	3
6	Kuveyt Türk Okulları	3	6	30	3
7	Kongaz Türk Okulu	1	3	10	1
8	Taşkent Türk Okulları	3	6	30	3
9	Abha Türk Okulları	3	6	30	3
10	Cidde Türk Okulları	5	10	40	3
11	Dammam Türk Okulları	3	6	30	3
12	Medine Türk Okulları	5	10	40	3
13	Mekke Türk Okulları	3	6	30	3
14	Riyad Türk Okulları	5	10	40	3

<i>Okullar</i>	<i>Okul/Kurum Sayısı</i>	<i>Öğretmen Sayısı</i>	<i>Öğrenci Sayısı</i>	<i>Yönetici Sayısı</i>
15 Taif Türk Okulları	5	10	40	4
16 Tebük Türk Okulları	5	10	40	4
17 Aşkabat Türk Okulları	3	6	30	3
18 Köstence Türk Okulu	1	3	10	1
TOPLAM	60	128	530	50

Anket çalışması 11 farklı ülkede yer alan 18 şehirde e posta yoluyla uygulanmıştır. Ortaokul ve lise düzeyinde 60 okuldan 8. sınıf ve üstü 530 öğrenci, 128 öğretmen ve 50 yönetici anketi cevaplandırmıştır.

Veri Toplama Süreci

Araştırmacı tarafından hazırlanan olan anket ve görüşme formlarına yönelik, Hacettepe Üniversitesi Senatosu Etik Komisyonundan araştırmaya ilişkin uygunluk kararını belirten Etik Komisyonu Onay Bildirimi Belgesi ve araştırmanın konusu olan MEB'in yurt dışı okullarının bağlı olduğu MEB Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü'nden (YYEGM) veri toplama izni alınmıştır. (Bkz. Ek-E, Ek-F)

Araştırmada hem nicel hem de nitel veriler toplanmıştır. Öncelikle, nicel verileri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anketler araştırmanın örnekleminde yer alan 8. sınıf ve üstü öğrenci, öğretmen ve yöneticilere e- posta yoluyla gönderilmiş ve uygulanan anket formları okul sorumluları tarafından taratılarak araştırmacıya yine e posta yoluyla gönderilmiştir.

İkinci olarak ise, nitel verileri toplama aracı olarak yine araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Söz konusu okullarda daha önce görev yapmış beş öğretmen ile önceden belirlenen bir tarihte öğretmenlerin Ankara ilinde görevlerine devam ettikleri yerlerde bireysel olarak derinlemesine görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşme yapılan öğretmenlerin yurt dışı görev yılları ve bölgeleri Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7

Görüşme Yapılan Öğretmenlerin Görev Bilgileri

Katılımcılar	Görev Yeri	Görev Tarihi
Katılımcı 1 – K1	Suudi Arabistan	2009 - 2012
Katılımcı 2 – K2	Azerbaycan	2010 - 2015
Katılımcı 3 – K3	Kırgızistan	2010- 2015
Katılımcı 4 – K4	Moldova	2011 - 2016
Katılımcı 5 – K5	Suudi Arabistan	2009 - 2014

Görüşme sırasında ses kaydı alınacağı öğretmenlere söylenmiştir. Görüşmeye katılımın tamamen gönüllülük esasına dayalı olduğu öğretmenlere hatırlatılmış, görüşmeye başlamadan önce öğretmenleri tanımaya yönelik kısa sorular sorulmuş, yapılacak çalışmayla ilgili kısaca bilgi verilmiştir. Her bir görüşme 30 dakika sürmüştür.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya ait nitel veriler araştırmacı tarafından geliştirilen üç anketle elde edilmiştir. Anketler, öğrenci, öğretmen ve yöneticiler için ayrı ayrı hazırlanmış 5'li Likert tipi sorulardan oluşmaktadır.

Likert tipi sorularda araştırmaya esas olan konu ile ilgili bir görüş içeren ifadeler ve bu ifadelere katılım düzeyini “en çoktan en aza” doğru dereceleyen cevap seçeneklerini içerir. İki aşırı uç arasında yer alan bu cevap seçenekleri arasında birden çok dereceleme içeren seçenekler katılımcılara sunulur (Turan, Şimşek ve Aslan, 2015, s. 188).

Soruların hazırlanmasında, kendisi de MEB Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü personeli olan araştırmacının Kırgızistan Bişkek Türk Okullarına yaptığı iş ziyaretinde, bölgede çalışan öğretmen ve yöneticiler ile Bişkek Türk Okullarında öğrenimine devam eden öğrencilerle yaptığı görüşmeler etkili olmuştur. Buna ek olarak araştırmacı araştırmacının yapıldığı okulların bağlı olduğu MEB Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü şube müdürü ve daire başkanlarının anket sorularının hazırlanması esnasında görüşlerini almıştır.

Hazırlanan anketlerin kapsam geçerliliğinin sağlanması için MEB Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü konu alanı uzmanı iki yönetici ve bir uzmanın, program geliştirme alanında üç uzmanın ve ölçme değerlendirme alanında bir uzmanın görüşleri alınmıştır. Uzman görüşü alındıktan sonra uygun olmayan maddeler çıkarılmış veya değiştirilmiştir. Ayrıca, araştırmacı, anket formlarını iki alan uzmanı ve iki öğretmene sesli okutturmuş ve anlaşılmayan veya anlam karmaşası yaratan bir soru olup olmadığı tespit edilmiştir.

Anketler nihai haliyle; öğretmen anketleri 47 madde (Ek C), yönetici anketleri 55 madde (Ek Ç) ve öğrenci anketleri 58 madde (Ek B) olmak üzere 5'li Likert tipi soru içermektedir. Anketin pilot uygulaması için hem bünyesinde beş okul barındırarak en kalabalık yurt dışı okullardan biri olması hem de daha önce de açıklandığı gibi anket sorularının hazırlanma aşamasında bu bölgedeki öğretmen ve yöneticilerden destek alınması sebebi ile Kırgızistan Bişkek Türk Okullarındaki öğretmen, öğrenci ve yöneticilere anket uygulaması yapılmıştır. Yapılan pilot uygulama SPSS İstatistik 20 programı ile analiz edilmiş ve Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayılarına bakılmıştır. Buna göre; Cronbach Alfa öğrenci anketi için .83, öğretmen anketi için .81, yönetici anketi için ise .78 bulunmuştur. Bu sonuçlara bakıldığında anketlerin güvenilirliğinin kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilmektedir.

Anket sorularının tamamı kapalı uçlu sorular olup; kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum şeklinde sınıflandırılmıştır. Kullanılan ankete her okuldan onar öğrenci, iki öğretmen ve bir yönetici olmak üzere toplamda 60 okulda uygulanması hedeflenmiş ve sonuç olarak hedeflenen 60 okuldan 8. Sınıf ve üstü 530 öğrencinin, 128 öğretmenin ve 50 yöneticinin katılması sağlanmıştır. Anketlerin tamamında okulların fiziksel, eğitsel ve yönetimsel anlamda mevcut durumunu ortaya koyacak durumları tespit etmeye yönelik sorular yer almaktadır. Anketler öğrenci, öğretmen ve yöneticilere tek bölümde uygulanmış olsa da bulguların yorumlanmasını daha görünür hale getirebilmek adına konularına göre anketler anlamlı bölümlere ayrılmıştır. Alan uzmanları ile birlikte hazırlanan soruların SWOT analizine uyumu sağlamak amacı ile hangi maddelerin SWOT analizinin zayıf yön, güçlü yön, fırsat ve tehdit değişkenlerine ilişkin bulgu vereceği tespit edilmiştir.

Araştırmaya ait nitel veriler araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu (Ek D) ile elde edilmiştir. Hazırlanan sorulara anket sorularıyla aynı uzman ekip tarafından uzman görüşü alınmıştır. Görüşler alındıktan sonra uygun olmayan maddeler çıkarılmış veya daha farklı bir yapıyı yansıtacak olan maddeler eklenmiştir. Görüşme soruları katılımcıları sınırlandırmayan açık uçlu dört sorudan oluşmaktadır. Daha önce söz konusu okullarda görev yapıp Türkiye'ye dönen beş öğretmenle yapılan görüşmeler her katılımcı için 30 dakika sürmüştür. Görüşme ile elde edilen verilerin güvenilirliğini arttırmak adına öğretmen görüşleri bu araştırmanın bulgular kısmında doğrudan gösterim yoluyla aktarılmıştır.

Hangi veri toplama aracıyla hangi alt problemlere ilişkin cevapların bulunmaya çalışıldığı Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8

Veri Toplama Araçları

Araştırma Alt Problemi	Veri Toplama Aracı
1. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okullarda öğrenim gören öğrencilere göre bu okulların güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri nelerdir?	Öğrenci Anketi
2. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okullarda görev yapan öğretmenlere göre bu okulların güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri nelerdir?	Öğretmen Anketi + Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu
3. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okullarda görev yapan yöneticilere göre bu okulların güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri nelerdir?	Yönetici Anketi
4. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okulların güçlü ve zayıf yönleriyle fırsat ve tehditleri SWOT Matrisinde nasıl değerlendirilebilir?	SWOT Matrisi

Verilerin Analizi

Araştırmada hem nicel hem de nitel veri toplandığından verilerin analizinde de nicel ve nitel veri analiz tekniklerinden yararlanılmıştır. Nicel veriler anketler aracılığı ile toplanmış ve anket verilerinin analizinde SPSS-20 programı kullanılmıştır.

MEB'e bağlı yurt dışı okulların güçlü/zayıf yönlerinin ve fırsat/tehditlerinin öğretmen, öğrenci ve yönetici görüşleri doğrultusunda belirlenmeye çalışıldığı bu

araştırmada her bir anket maddelerinden anlamlı bulgularının oluşmasında maddelere verilen cevapların yüzde ve frekans düzeylerine bakılmıştır.

Öğrenci anketinin analizi. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okulların mevcut durumunu ortaya koymak ve bu okulların güçlü, zayıf yönleriyle fırsat ve tehditlerini belirlemek için öğrenci görüşleri araştırmacı tarafından hazırlanan anket yoluyla elde edilmiştir. Anket soruları 58 adet 5’li Likert tipi maddeden oluşmaktadır. (Ek B) Söz konusu anket ile 530 öğrenciye ulaşılmıştır. Anket öğrencilere tek bölümde uygulanmış olsa da bulguların yorumlanmasını daha görünür hale getirebilmek adına konularına göre öğrenci anketi dokuz bölümde incelenmiştir. Bunlar; “Ders Kitapları”, “Ders İçi Süreçler ve Öğretmen Algısı”, “Öğretim Programı”, “Okul İçi Etkinlikler ve Kurslar”, “Okulun Fiziki Koşulları”, “Okul Yönetimi”, “Rehberlik Faaliyetleri”, “Okulun Konumu” ve “Okul İmajı” bölümleridir. Anket oluşturulurken MEB yurt dışı okullarında öğretmen ve yönetici olarak görev yapmış uzmanlardan görüş alınmış ve anket maddeleri okulun muhtemel güçlü zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerini ortaya koyabilecek biçimde düzenlenmiştir. Öğrencilerin cevaplarına göre; okulun iç çevresine ait unsurların betimlenmesini sağlayan maddeler güçlü ve zayıf yönleri, okulun dış çevresine ait unsurların belirlenmesini sağlayan maddeler fırsat ve tehditleri oluşturacaktır. Bu doğrultuda öğrenci anketinde bulunan maddelerin SWOT dağılımı ve bölümlerine göre sınıflanması Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9

Öğrenci Anketi Bölümleri ve SWOT Dağılımı

Anket Maddeleri	SWOT Karşılığı
Ders Kitapları	
1. Ders kitaplarım zamanında verilir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
2. Ders kitaplarım ders yılı başında eksiksiz verilir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
3. Ders kitaplarımın resimleri ilgi çekicidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
4. Ders kitaplarım o dersin sınavlarında başarılı olmak için tek başına yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Ders İçi Süreçler ve Öğretmen Algısı	
5. Derslerimizde yeteri kadar görsellerden (harita, afiş, poster, model vb.) yararlanılmaktadır.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)

Anket Maddeleri	SWOT Karşılığı
6. Derslerimizde yeteri kadar bilgi ve iletişim teknolojileri (akıllı tahta, bilgisayar vb.) kullanılmaktadır.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
7. Öğretmenlerimle iletişim kurmakta zorlanırım.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
8. Öğretmenlerime istediğim zaman soru sorabilirim.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
9. Öğretmenlerimin bilgi ve tavsiyelerine güvenirim.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
10. Öğretmenlerim derslerde bana kendimi rahat hissettirir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
11. Bazı öğretmenlerimin derslerinde sıkıldığım olur.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
12. Öğretmenlerim derslerde değişik etkinlikler yaptırırlar.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
13. Öğretmenlerim derslerde genelde konuları kendileri anlatırlar.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
14. Gün boyu okulda geçirdiğim süre bana çok uzun gelir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
58. Bir konuyla ilgili araştırma yapmak istediğimde öğretmenlerim beni bilgi alabileceğim kişilere veya bilgi edinebileceğim yerlere (yaşadığınız yerdeki kütüphane, müze, bilim merkezi, üniversite vb.) yönlendirir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Öğretim Programı	
15. Okulda öğrendiğim derslerin çeşidi (Türkçe, Matematik, Fen vb.) yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
16. Okulda daha farklı dersler olmasını isterim.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
17. Öğrendiğim dersler ilerideki hayatımda başarılı olmak için yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
18. Yaşadığım ülkedeki diğer okullara giden arkadaşlarımla aynı dersleri öğreniyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Okul İçi Etkinlikler ve Kurslar	
19. Okulumda gezi, toplum hizmeti, yardım faaliyetleri, kulüp etkinlikleri gibi sosyal faaliyetlerden memnunum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
20. Okulumda sinema, tiyatro, şiir dinletisi, kitap inceleme günleri, konser, müzik çalışmaları gibi kültür ve sanat etkinliklerinden memnunum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
21. Okulumda doğa inceleme gezileri, robotik, STEM, bilim kulübü, satranç gibi bilimsel etkinliklerden memnunum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
22. Okulumda voleybol, basketbol, futbol, tenis, badminton, bale, jimnastik gibi sportif etkinliklerden memnunum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
55. Okulumuzda derslerime yardımcı kursların yeterli olduğunu düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
56. Okulumuzda spor, müzik, resim, tiyatro, drama, el sanatları gibi beceri kurslarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)

Anket Maddeleri	SWOT Karşılığı
Okulun Fiziki Koşulları	
23. Okulumuzda sınıflarımız kalabalık değildir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
24. Okulumuzda tiyatro, şiir dinletisi, kutlama, tören gibi etkinliklerimizi yaptığımız bir konferans salonumuz vardır.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
25. Okulumuzda çeşitli kitap türlerinin bulunduğu bir kütüphane vardır.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
26. Okulumuz kütüphanesinden öğrenciler rahatlıkla faydalanır.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
27. Okulumuzda voleybol, basketbol, futbol, masa tenisi, badminton, jimnastik gibi farklı sporları yapabileceğimiz spor salonu/salonları ve spor malzemesi vardır.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
28. Okulumuzun bahçesi bütün öğrencilerin rahatça hareket edebileceği kadar büyüktür.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
29. Okulumuzun bahçesi bakımlı ve yeşildir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
30. Okulumuzun bahçesinde öğrencilerin vakit geçirebileceği alanlar yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
31. Okulumuzdaki kantinde/yemekhanede tost, hamburger gibi hazır gıdalar yerine çorba, sebze, meyve gibi sağlıklı beslenmemizi sağlayacak yiyecekler bulunmaktadır.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
32. Okulumuzda fizik, kimya, biyoloji, bilişim dersleri için özel olarak hazırlanmış laboratuvarların yeterli olduğunu düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
33. Okulumuzda bilişim dersleri için özel olarak hazırlanmış laboratuvarın yeterli olduğunu düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
34. Okul laboratuvarlarımızın malzemelerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
35. Okulumuzdaki laboratuvarları derslerimizde aktif olarak kullanırız.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
36. Okulumuzda el sanatları ve resim gibi etkinlikleri yapmak için ayrılmış atölyelerimizin yeterli olduğunu düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
37. Okulumuzda drama ve tiyatro gibi etkinlikleri yapmak için ayrılmış atölyelerimizin yeterli olduğunu düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
38. Okulumuzda müzik etkinlikleri yapmak için ayrılmış atölyelerimizin yeterli olduğunu düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
39. Okulumuzdaki atölyeler ders içi ve ders dışında aktif bir biçimde kullanılmaktadır.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
57. Okulumuzda sınıflar, koridorlar, bahçe ve tuvaletler temizdir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Okul Yönetimi	
40. Okul yöneticilerine karşı hislerim daha çok korku içerir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
41. Okul yöneticileriyle çekinmeden sorunlarım üzerine konuşabilirim.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
42. Okul yöneticileri okul yönetiminde öğrencileri ilgilendiren konularda fikirlerimizi alırlar.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)

Anket Maddeleri	SWOT Karşılığı
43. Başka yöneticilerin okulumu daha iyi yönetebileceğini düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Rehberlik Faaliyetleri	
53. Okulumdaki rehberlik psikolojik danışma faaliyetlerinden memnunum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
54. Okulumdaki rehber öğretmenimle en az bir kere birebir görüşerek yardım aldım.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Okulun Konumu	
44. Okulumuza ulaşım rahattır.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
45. Okulumuz ülkenin/şehrin en gelişmiş/merkezi bölgelerinden birinde bulunmaktadır.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
46. Okulumuzun çevresinde güvenlik sorunu yoktur.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
47. Okulumuza yakın yerlerde pek çok çevresel imkanlar bulunmaktadır. (Park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb.)	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
Okul İmajı	
48. Okulumuz bulunduğu bölgede tanınan ve değerli görülen bir okuldur.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
49. Okulumdan mezun olduğumda <u>bulduğum ülkede</u> iyi eğitim almış bir insan olarak görülürüm.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
50. Okulumdan mezun olduğumda <u>Türkiye'de</u> iyi eğitim almış bir insan olarak görülürüm.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
51. Okulumdan <u>bulduğum ülkenin</u> lise/üniversite sınavlarında başarılı olmamı sağlayacak eğitimi alırım.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
52. Okulumdan <u>Türkiye'deki</u> lise/üniversite sınavlarında başarılı olmamı sağlayacak eğitimi alırım.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)

Öğretmen anketinin analizi. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okulların mevcut durumunu ortaya koymak ve bu okulların güçlü, zayıf yönleriyle fırsat ve tehditlerini belirlemek için öğretmen görüşleri araştırmacı tarafından hazırlanan anket ve yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla elde edilmiştir.

Anket soruları 47 adet 5'li Likert tipi maddeden oluşmaktadır. (Ek C) Söz konusu anket ile 128 öğretmene ulaşılmıştır. Anket öğretmenlere tek bölümde uygulanmış olsa da bulguların yorumlanmasını daha görünür hale getirebilmek adına konularına göre öğretmen anketi 11 bölümde incelenmiştir. Bunlar; "Okul Yönetimi ve Okul Kültürü", "Veliler", "Öğrenci Davranışları ve Kültürel Çeşitlilik",

“Sorunların Çözümüne Katkı”, “Öğretim Programı”, “Okulun Dışa Dönüklüğü”, “Okul Başarısı ve Okulun İmajı” ve “Okulun Konumu”, “Yurt Dışı Göreve Uyum”, “İzinler ve Maaşlar” ve “Kültürel Dışlanma” bölümleridir. Anket oluşturulurken MEB yurt dışı okullarında öğretmen ve yönetici olarak görev yapmış uzmanlardan görüş alınmış ve anket maddeleri okulun muhtemel güçlü zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerini ortaya koyabilecek biçimde düzenlenmiştir.

Görüşmeler, daha önce MEB’e bağlı yurt dışı okullarda görev yaptıktan sonra Türkiye’ye dönen beş öğretmen ile yapılmıştır. Araştırmacının hazırladığı ve EK D’ de verilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla gerçekleştirilen görüşmeler 30 dk. sürmüştür ve katılımcıların izinleri dahilinde ses kaydı alınmıştır. Görüşme yoluyla toplanan nitel veriler ile anket yoluyla elde edilen nicel verilerin daha derinleşmesi ve desteklenmesi sağlanmıştır. Görüşmeden elde edilen bulgular anketin ilgili bölümleriyle paralellik gösterecek bir biçimde ve doğrudan verilmiştir.

Araştırmada nitel veriler yarı yapılandırılmış görüşme formları ile elde edilmiştir ve bu verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde verileri tanımlanması, verilerin bize anlatacağı anlamlı gerçekler ortaya konulması amaçlanır. İçerik analizinde esas olarak yapılan işlemler, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s.227). Nitel veriler analiz edilirken öncelikle ses kayıtlarının transkripsiyonu, yani verilerin metine dönüştürülmesi işlemi, yapılmıştır. Görüşmelerin gerçekleştirildiği öğretmenler gizlilik esası sebebi ile numaralandırılmıştır. Konuşmalar kodlama tekniğinden yararlanılarak çözümlenmiştir. Nitel verilerin analizinde verilerin betimlenmesi ve temaların ortaya çıkarılmasına dikkat edilmiştir. Görüşme sonucu elde edilen verilerin kavramlar ve temalar bağlamında düzenlenmesinde araştırmacı hariç bir alan uzmanından bir de öğretmenden kodlayıcı olarak destek alınmıştır. Miles ve Huberman (1994) tarafından önerilen; Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) formülü ile kodlayıcılar arasındaki uyum tespit edilmeye çalışılmıştır. Kodlayıcılar tarafından görüşmede yer alan ifadeler için ortak olarak belirlenen kodlar “görüş birliği”, farklı olarak belirlenen kodlar “görüş ayrılığı” şeklinde değerlendirilmiş ve üç araştırmacı (kodlayıcı) arasındaki tutarlık katsayısı 0,89 olarak belirlenmiştir. Miles ve Huberman (1994)’e göre araştırmanın güvenilirliğinin %70’in üzerinde çıkması araştırmacının güvenilir olduğunu

göstermektedir. Ayrıca araştırmacının yorumları ve elde edilen temaların anlamlı bir şekilde özellikle de anket bulgularıyla paralel bir biçimde gruplanmasına özen gösterilmiştir.

Öğretmenlerin cevaplarına göre; okulun iç çevresine ait unsurların betimlenmesini sağlayan maddeler güçlü ve zayıf yönleri, okulun dış çevresine ait unsurların belirlenmesini sağlayan maddeler fırsat ve tehditleri oluşturacaktır. Öğretmen anketinde bulunan maddelerin SWOT dağılımı ve bölümlerine göre sınıflanması Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10

Öğretmen Anketi ve SWOT Dağılımı

Anket Maddeleri	SWOT Karşılığı
Okul Yönetimi ve Okul Kültürü	
1. Okulumuzdaki çalışmalarımız meslektaşlarımızla iş birliği ve dayanışma içinde yapılır.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
3. Okul yöneticilerinin okul yönetiminde <u>tecrübeli olduğunu</u> düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
4. Okul yöneticilerinin <u>yönetimsel becerilerinin yeterli</u> olduğunu düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
5. Okul yöneticilerinin <u>iletişim becerilerinin yeterli</u> olduğunu düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
6. Okul yöneticilerinin Türkiye Cumhuriyeti'ni iyi şekilde temsil ettiğini düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
7. Okul yöneticileri okulda olumlu bir çalışma ortamı oluşturmayı amaçlar.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
8. Okul yöneticileri öğrenci ve öğretmenlerin okul yönetimine katılımını önemserler.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
9. Okul yöneticileri ortaya çıkan sorunları çözmekte etkilidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
10. Okulumuzda okul kültürü oluşturmaya yönelik çalışmalar yapılır.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
35. Okulumuz yönetiminde yöneticilerle birlikte öğretmenler de aktif rol alırlar.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Veliler	
2. Okulumuzda öğrenci-veli-öğretmen ilişkileri etkili bir şekilde yürütülür.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)

Anket Maddeleri	SWOT Karşılığı
11.Okulumuz velilerinin sosyokültürel ve sosyoekonomik durumları iyidir.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
12. Okulumuz velilerinin büyük çoğunluğu okulla etkili bir iletişim içerisinde. (öğrencilerin takibi, velilerin okulu ziyaretleri vb.)	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Öğrenci Davranışları ve Kültürel Çeşitlilik	
13. Okulumuzda önemli sayıda <u>olumsuz</u> öğrenci davranışları görülür.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
14. Okulumuz öğrencileri arasında zararlı alışkanlıklara sahip olma oranı yüksektir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
36. Okulumuzda farklı kültürden öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin bir arada olması okulumuz adına dezavantajdır.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Sorunların Çözümüne Katkı	
29. Okul yönetimi <u>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</u> katkı sağlar.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
30. Okul öğretmenleri <u>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</u> katkı sağlar.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
31. Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü <u>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</u> katkı sağlar.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
32. Bulduğum bölgedeki Eğitim Müşaviri/Ataşe <u>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</u> katkı sağlar.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
33. Bulduğum bölgedeki diğer T.C. Dışişleri Bakanlığı yetkilisi <u>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</u> katkı sağlar	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
34. Bulduğum bölgenin yerel yöneticileri <u>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</u> katkı sağlar.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
Öğretim Programı	
37. Okulumuzda çok dilli eğitim hizmeti verilmektedir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
38. Okulumuzdaki haftalık ders saati sayısı bulunduğum ülke şartlarına uygundur.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
39. Okulumuzda öğretilen dersler çeşitlilik açısından yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
40. Okulumuzda uygulanan öğretim programı (müfredat) <u>bulduğum ülkenin</u> eğitim sistemine uygundur.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
41. Okulumuzda uygulanan öğretim programı (müfredat) <u>Türkiye'nin</u> eğitim sistemine uygundur.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
42. Okulumuzda uygulanan öğretim programı (müfredat) öğrenciler için yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Okulun Dışa Dönüklüğü	
43. Okulumuz bulunduğu ülkenin yerel kurumlarıyla iş birliği içinde faaliyetler yürütür.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)

Anket Maddeleri	SWOT Karşılığı
44. Okulumuzun <u>bulunduğu ülkede</u> düzenlenen ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
45. Okulumuzun <u>Türkiye’de</u> düzenlenen ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Okul Başarısı ve Okulun İmajı	
19. Okulumuz bulunduğu bölgede tanınan ve itibarı yüksek bir okuldur.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
46. Okulumuzdan mezun olan öğrencilerimiz <u>bulduğumuz ülkenin</u> yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorluk yaşamazlar.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
47. Okulumuzdan mezun olan öğrencilerimiz <u>Türkiye’de</u> yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorluk yaşamazlar.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Okulun Konumu	
15. Okulumuz ulaşım rahattır.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
16. Okulumuz ülkenin/şehrin en gelişmiş/merkezi bölgelerinden birinde bulunmaktadır.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
17. Okulumuzun çevresinde güvenlik sorunu yoktur.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
18. Okulumuzun yakınında pek çok çevresel imkanlar bulunmaktadır. (Park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb.)	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
Yurt Dışı Göreve Uyum	
20. Bulduğum ülkede görevlendirilmeden önce MEB tarafından verilen “Yurt Dışı Göreve Uyum Semineri” nin yeterli olduğunu düşünüyorum.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
21. Okula görevlendirildikten sonra, resmi işlemleri halletmek, bulunduğum ülkeye gelmek, barınmamı sağlamak, taşınmak, yerleşmek ve bölgeye alışmak için yeterli zamanımın olduğunu düşünüyorum.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
22. Bulduğum ülkenin yerel halkı ve yerel yönetimiyle iletişime geçerken dil sorunları yaşıyorum/yaşadım.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
23. Okulumuz öğretmenleri bulunduğumuz ülkenin şartlarına ve kültürüne <u>uyum sorunları</u> yaşar.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
İzinler ve Maaşlar	
24. Okulumuz öğretmenlerinin yıllık izinleri yeterlidir.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
25. Okulumuz öğretmenlerinin maaşları yeterlidir.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
Kültürel Dışlanma	
26. Bulduğumuz ülkede yabancı olmanın günlük yaşamımızda <u>sorunlara</u> neden olduğunu düşünüyorum.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)

Anket Maddeleri	SWOT Karşılığı
27. Bulduğumuz ülkenin devlet görevlileri tarafından kültürel dışlanma uygulandığını düşünüyorum.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
28. Bulduğumuz ülkenin yerel halkı tarafından kültürel dışlanma uygulandığını düşünüyorum.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)

Yönetici anketinin analizi. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okulların mevcut durumunu ortaya koymak ve bu okulların güçlü, zayıf yönleriyle fırsat ve tehditlerini belirlemek için yönetici görüşleri araştırmacı tarafından hazırlanan anket yoluyla elde edilmiştir. Anket soruları 55 adet 5'li Likert tipi maddeden oluşmaktadır. (Ek Ç) Söz konusu anket ile 50 yöneticiye ulaşılmıştır. Anket yöneticilere tek bölümde uygulanmış olsa da bulguların yorumlanmasını daha görünür hale getirebilmek adına konularına göre yönetici anketi 12 bölümde incelenmiştir. Bunlar; "Bilişim Altyapısı ve Eğitim Materyalleri", "Okulun Fiziksel Donanımı", "Öğretmenler", "Yönetim ve Özlük Hakları", "Veliler ve Öğrenci Devamsızlığı", "Sorunların Çözümüne Katkı", "Okulun Dışa Dönüklüğü", "Okul Başarısı ve Okulun İmajı", "Okulun Konumu", "Yurt Dışı Göreve Uyum", "Bütçe ve Bürokrasi" ve "Ülkeler Arası Dış Politika" bölümleridir. Anket oluşturulurken MEB yurt dışı okullarında öğretmen ve yönetici olarak görev yapmış uzmanlardan görüş alınmış ve anket maddeleri okulun muhtemel güçlü zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerini ortaya koyabilecek biçimde düzenlenmiştir.

Yönetici anketinde bulunan maddelerin SWOT dağılımı ve bölümlerine göre sınıflanması Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11

Yönetici Anketi ve SWOT Dağılımı

Anket Maddeleri	SWOT Karşılığı
Bilişim Altyapısı ve Eğitim Materyalleri	
1. Okulumuzda eğitim faaliyetlerini destekleyen bilişim sistemleri yeterlidir. (İnternet bağlantısı, etkileşimli tahtalar, eğitim modülleri vb.)	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
2. Okulumuzda Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer kamu kurumlarıyla resmi iletişim bağlantısını sağlayan DYS (Doküman Yönetim Sistemi) yazışma sistemi aktif olarak kullanılmaktadır.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)

Anket Maddeleri	SWOT Karşılığı
3. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gönderilen ders kitaplarının öğrencilerin ihtiyaçlarını karşıladığını düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
4. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gönderilen akıllı tahtalar, projeksiyon cihazları, bilgisayar gibi teknolojik eğitim materyalleri yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Okulun Fiziksel Donanımı	
5. Okuldaki derslik sayımızın yeterli olduğunu düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
6. Okulumuzda konferans salonumuzun çeşitli etkinliklerimizi gerçekleştirebilecek yeterlilikte olduğunu düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
7. Okulumuzdaki spor salonu çeşitli spor faaliyetleri için yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
8. Okulumuzun bahçesi öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak yeterliliktedir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
9. Okulumuzdaki yemekhane/kafeterya öğrenci ve öğretmenlerin ihtiyaçlarını karşılamaktadır.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
10. Okulumuzdaki fen laboratuvarlarımız yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
11. Okulumuzdaki bilgisayar/sanat atölyelerimiz yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
12. Okulumuzda bakım ve onarım çalışmaları zamanında yapılır.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Öğretmenler	
13. MEB tarafından gönderilen öğretmen sayısı okulumuz ihtiyaçlarını karşılamaktadır.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
14. MEB tarafından gönderilen branş öğretmenleri okulumuzun ihtiyaçlarını karşılamaktadır.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
15. Okulumuzda "yerinden temin" ile öğretmen görevlendirilmesine ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
16. Öğretmenlerin MEB tarafından seçimi ve okulumuza gönderim tarihleri uygundur.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
17. Öğretmenlerimiz alan bilgileri açısından yeterli donanıma sahiptir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)

Anket Maddeleri	SWOT Karşılığı
18. Öğretmenlerimiz öğretmenlik meslek becerileri açısından yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
19. Öğretmenlerimiz Türkiye Cumhuriyeti'ni temsil etmeleri açısından yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
20. Öğretmenlerimizin kültürel ve sosyal açıdan yeterli olduğunu düşünüyorum	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
21. Öğretmenlerimiz bulunduğumuz ülke şartlarına uyumları açısından yeterli olduğunu düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Yönetim ve Özlük Hakları	
25. Okulumda yönetici olarak görevlendirildiğimde yeteri kadar okul yönetimi tecrübemin olduğunu düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
26. Okul yönetimi konusunda şu anda kendimi yeterli donanıma sahip olarak görüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
27. Okulumuz yöneticilerinin maaşları yeterlidir.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
28. Okulumuz yöneticilerinin yıllık izinleri yeterlidir.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
Sorunların Çözümüne Katkı	
29. Okul öğretmenleri <u>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</u> katkı sağlar.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
30. Okul öğrenci ve velileri <u>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</u> katkı sağlar.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
31. Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü <u>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</u> katkı sağlar.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
32. Bulduğum bölgedeki Eğitim Müşaviri/Ataşe <u>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</u> katkı sağlar.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
33. Bulduğum bölgedeki diğer T.C. Dışişleri Bakanlığı yetkilisi <u>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</u> katkı sağlar	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
34. Bulduğum bölgenin yerel yöneticileri <u>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</u> katkı sağlar.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
Veliler ve Öğrenci Devamsızlığı	
35. Okulumuz velilerinin sosyokültürel ve sosyoekonomik durumları iyidir.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
36. Okulumuz velilerinin büyük çoğunluğu okulla etkili bir iletişim içerisinde. (öğrencilerin takibi, velilerin okulu ziyaretleri vb.)	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)

Anket Maddeleri	SWOT Karşılığı
37. Okulumuzdaki Okul – Aile Birliği faaliyetlerinin verimli bir biçimde yürütüldüğünü düşünüyorum.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
50. Okulumuzda devamsız öğrenci sayısı azdır.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Okulun Dışa Dönüklüğü	
47. Okulumuz, bulunduğu ülkenin yerel kurumlarıyla iş birliği içinde faaliyetler yürütür.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
53. Okulumuz, okulumuza destek sağlayabilecek büyük Türk şirketlerinin ve önemli iş adamlarının bulunduğu bir bölgedir.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
54. Okulumuzun <u>bulunduğu ülkede</u> düzenlenen ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
55. Okulumuzun <u>Türkiye’de</u> düzenlenen ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi yeterlidir.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Okul Başarısı ve Okulun İmajı	
42. Okulumuz bulunduğu bölgede tanınan ve itibarı yüksek bir okuldur.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
43. Bulduğumuz ülkenin makamlarının, okulumuza bakışı olumludur.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
44. Bulduğumuz bölgenin halkının okulumuza bakışı olumludur.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
48. Okulumuzdan mezun olan öğrencilerimiz <u>bulduğumuz ülkenin</u> yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorluk yaşamazlar.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
49. Okulumuzdan mezun olan öğrencilerimiz <u>Türkiye’de</u> yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorluk yaşamazlar.	İç Çevre (Güçlü/Zayıf Yön)
Okulun Konumu	
38. Okuluma ulaşım rahattır.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
39. Okulumuz ülkenin/şehrin en gelişmiş/merkezi bölgelerinden birinde bulunmaktadır.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
40. Okulumuzun çevresinde güvenlik sorunu yoktur.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
41. Okulumuza yakın yerlerde pek çok çevresel imkanlar bulunmaktadır. (Park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb.)	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
Yurt Dışı Göreve Uyum	
22. Bulduğum ülkede görevlendirilmeden önce MEB tarafından verilen “Yurt Dışı Göreve Uyum Semineri” nin yeterli olduğunu düşünüyorum.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)

Anket Maddeleri	SWOT Karşılığı
23. Okula görevlendirildikten sonra, resmi işlemleri halletmek, bulunduğum ülkeye gelmek, barınmamı sağlamak, taşınmak, yerleşmek ve bölgeye alışmak için yeterli zamanımın olduğunu düşünüyorum.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
24. Bulduğum ülkenin yerel halkı ve yerel yönetimiyle iletişime geçerken dil sorunları yaşıyorum/yaşadım.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
Bütçe ve Bürokrasi	
45. MEB tarafından okulumuza gönderilen bütçe yeterlidir.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
46. Okulumuzun iş ve işlemlerini yürütürken herhangi bir bürokratik zorlukla karşılaşmam.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
Ülkeler Arası Dış Politika	
51. Okulumuzun işleriği ülkelerarası politikalardan etkilenir.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)
52. Okulumuzun öğrenci kaynağı ülkelerarası politikalardan etkilenir.	Dış Çevre (Fırsatlar/Tehditler)

Bölüm 4

Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde alt problemlere ilişkin verilerin analizinden elde edilen bulgular ve yorumları yer almaktadır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okullarda öğrenim gören öğrencilere göre bu okulların güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri nelerdir?”

Öğrencilerin anket sorularına verdikleri cevaplar her bölüm için ayrı ayrı analiz edilerek yorumlanmıştır. Yorumlarda, anket sonuçlarına göre söz konusu değişkenin hangi SWOT ögesi kapsamına girdiği belirtilmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistik yöntemleri olan yüzde ve frekans değerleri kullanılmıştır.

Öğrencilerin anketin ders kitapları ile ilgili bölümüne verdikleri cevapların analizi Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12

Öğrencilerin Ders Kitapları Hakkındaki Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1	197	37.17	162	30.56	48	9.05	73	13.77	50	9.43	530	Zayıf
2	135	25.47	139	26.23	48	9.05	139	26.23	69	13.02	530	Zayıf
3	69	13.02	105	19.9	178	33.58	140	26.41	38	7.16	530	Zayıf
4	130	24.5	174	32.8	110	20.75	89	16.8	27	5.1	530	Zayıf

Öğrencilerin ders kitapları hakkındaki görüşlerinin analiz edildiği Tablo 12 incelendiğinde, ders kitaplarını zamanında alamadıklarını (madde 1) düşünen öğrenci sayısının daha çok olduğu (kesinlikle katılmıyorum %37.17, katılmıyorum %30.56) gözlenmiştir. Benzer bir biçimde, kitapların eksiksiz temin edilip edilmediğinin sorulduğu madde 2’de, öğrencilerin çoğunun kesinlikle katılmıyorum

%25.47, katılmıyorum %26.23 kitapları eksik sayıda aldıkları fikrinde olduğu görülmektedir.

Kitapların görsel tasarımının yeterliliği hususunda olumsuz görüş bildiren öğrenciler araştırmaya katılan öğrencilerin % 66.5'ini oluşturmaktadır(%13.02 kesinlikle katılmıyorum, %19.9 katılmıyorum ve %33.58 kararsızım). Bu durumda kitapların görsel tasarımı yurt dışı okullar için bir zayıf yön olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ders kitaplarıyla ilgili son soru olan madde 4'de tek başına ders kitaplarıyla başarılı olma konusunda öğrenci fikirleri alınmıştır. Öğrencilerin %24.5'i kesinlikle katılmıyorum, %32.8'i katılmıyorum ve %20.75'i kararsızım cevaplarını vermiştir. Bu durumda öğrencilerin çoğunluğu tek başına ders kitaplarının yeterli olmadığı kanısındadır.

Öğrencilerin, ders içi süreçlere ve öğretmen algılarına yönelik görüşlerin analiz edildiği anketin ikinci bölümü Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13

Öğrencilerin Ders İçi Süreçler ve Öğretmen Algılarına Yönelik Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
5	89	16.8	124	26.4	121	22.8	140	23.4	56	10.5	530	Zayıf
6	159	30	101	19	64	12.08	139	26.22	67	12.6	530	Zayıf
7	162	30.56	179	33.77	102	19.24	51	9.6	36	6.8	530	Güçlü
8	27	5.09	35	6.6	65	12.26	206	38.87	197	37.1	530	Güçlü
9	24	4.52	36	6.8	94	17.73	209	39.43	167	31.5	530	Güçlü
10	49	9.24	81	15.28	137	25.8	175	33.01	88	16.6	530	Zayıf
11	60	11.3	36	6.8	65	12.26	169	31.8	200	37.73	530	Zayıf
12	90	16.9	118	22.26	148	27.93	125	23.58	49	9.24	530	Zayıf
13	20	3.77	28	5.28	70	13.2	258	48.6	154	29.05	530	Zayıf
14	61	11.5	88	16.6	90	16.9	91	17.16	200	37.73	530	Zayıf

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum							
58	131	24.71	67	12.6	154	29.05	116	21.88	62	11.7	530	Zayıf

Ders içi süreçlere ve öğretmenlere yönelik algılara ait bulguların yer aldığı Tablo 13 incelendiğinde, derste kullanılan görsel yeterliliğinin sorgulandığı madde 5'e öğrencilerin toplamda %66'sı (sırasıyla %26.4 katılmıyorum, %16.8 kesinlikle katılmıyorum ve %22.8 kararsızım) olumsuz cevap vermiştir. Derste kullanılan bilgi ve iletişim teknolojilerinin sorgulandığı madde 6'ya öğrencilerin çoğunluğu toplamda %61.8'i (sırasıyla % 30 kesinlikle katılmıyorum, %19 katılmıyorum, %12.08 kararsızım) olumsuz cevap seçeneklerine gitmişlerdir. Bu durumda yurt dışı okulların ders içi görsel materyal bilgi ve iletişim teknolojileri alt yapıları zayıf yönler olarak tespit edilmektedir.

Öğrencilerin, öğretmenleriyle iletişime geçmekte zorlanıp zorlanılmadığının sorgulandığı madde 7'de öğrencilerin %30.56 kesinlikle katılmıyorum, %33.77 katılmıyorum diyerek öğretmenleriyle rahat iletişime geçtiklerini belirtmişlerdir. Buna benzer olarak madde 8 de öğrenciler (katılıyorum %38.87, kesinlikle katılıyorum %37.1) öğretmenlerine istedikleri zaman soru sorabileceklerini belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencinin öğretmenine güvenin sorgulandığı madde 9'da öğrencilerin çoğunluğu toplamda % 70.93'ü (katılıyorum % 39.43, kesinlikle katılıyorum % 31.5) öğretmenlerine güvendikleri yönünde bir sonuç ortaya koymaktadır. Bu durumda öğrenci öğretmen iletişiminin sorgulandığı bu üç maddeden çıkan sonuçlar yurt dışı okullarının güçlü yönleri olarak tespit edilmektedir. Ancak, öğretmenlerin öğrencileri derste rahat hissettirip hissettirmediklerini ölçmeye yönelik olan madde 10'da olumsuz cevap veren öğrencilerin toplam oranı %50.32 (%9.24 kesinlikle katılmıyorum, %15.28 katılmıyorum, % 25.8 kararsızım), olumlu cevap veren öğrencilerin toplam oranı %49.61 (% katılıyorum 33.01, % 16.6 kesinlikle katılıyorum) olarak tespit edilmiştir. Bu durumda öğretmenlerin derste kendilerini rahat hissettirmedikleri görüşü daha ağır basmakta ve yurt dışı okullar için bir zayıf olmaktadır.

Öğrencilerin kesinlikle katılıyorum %37.73, katılıyorum % 31.8 oranlarında bazı öğretmenlerin derslerinde sıkıldığını ifade ettiği madde 11, öğretmenlerinin derste değişik etkinlikler yapıp yapmadıkları konusunda olumsuz cevapların çoğunlukta olduğu (kesinlikle katılmıyorum % 16.9, katılmıyorum % 22.26, kararsızım %27.93 ile toplamda %67.09 olumsuz cevap) madde 12, %48.6 katılıyorum, %29.05 kesinlikle katılıyorum diyerek öğretmenlerinin dersleri genelde kendilerinin anlattığını ortaya koyan madde 13 ve öğrencilerin toplamda % 71.79 çoğunlukla (%37.73 kesinlikle katılıyorum, % 17.16 katılıyorum, % 16.9 kararsızım) okulda sıkıldıklarını belirttikleri madde 14 yurt dışı okulların zayıf yönleri olarak ortaya çıkmaktadır.

Son olarak öğretmenlerin çalışmalarında öğrencilere rehberlik etmeleriyle ilgili olan madde 58'e öğrencilerin % 29.05 kararsızım, % 12.6 katılmıyorum, % 24.71 kesinlikle katılmıyorum yanıtını vermiştir. Bu maddeye çoğunluğun olumsuz cevap vermesi yurt dışı okulların zayıf bir yönü olarak tespit edilmesini sağlamıştır.

Öğrenci anketlerinde öğretim programıyla ilgili öğrenci görüşlerinin yer aldığı bölümün analizi Tablo 14'te verilmektedir.

Tablo 14

Öğrencilerin Öğretim Programıyla İlgili Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
15	87	16.41	91	17.16	91	17.16	151	28.5	110	20.75	530	Güçlü
16	63	11.88	53	10	80	15.09	118	22.26	216	40.75	530	Zayıf
17	107	20.18	106	20	175	33.01	96	18.11	46	8.67	530	Zayıf
18	97	18.3	95	17.9	152	28.67	134	25.28	52	9.81	530	-

Madde 15'de öğrencilere okulda öğrendikleri ders çeşitliliği sorulmuş ve öğrencilerin %28.5'i katılıyorum, %20.75'i kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. Ancak, bu maddenin tersine madde 16'da öğrenciler toplamda %63.01 çoğunlukla (% 40.75 kesinlikle katılıyorum, % 22.26 katılıyorum) okulda daha farklı dersler öğrenmek istediklerini belirtmişlerdir. Bu anlamda ders çeşitliliği sayı itibariyle güçlü

bir yön olmakla birlikte öğrencilerin daha farklı derslere ihtiyaç duyduklarını belirtmesiyle zayıf bir yön olarak tespit edilmektedir.

Öğrencilere öğrendikleri derslerin ileriki hayatlarında başarılı olmayı sağlayıp sağlamadığının sorulduğu madde 17’de öğrencilerin verdiği olumsuz cevaplar %33.01 kararsızım, %20.18 kesinlikle katılmıyorum ve % 20 katılmıyorum olmuştur. Bu anlamda öğrenciler madde 16’da olduğu gibi farklı derslere olan ihtiyaçlarını belirtmişlerdir. Bu anlamda madde 17 zayıf bir yön olarak tespit edilmektedir.

% 28.67 oranıyla öğrenciler, aynı ülkede öğrenim gören başka okuldaki arkadaşlarının ders çeşitleriyle ilgili olan madde 18’de kararsız kalmışlardır. Bu duruma öğrencilerin buldukları ülkedeki kendi okullarına gitmeyen öğrencilerle iletişim içinde olmamalarının sebep olduğu düşünülmektedir. Bu anlamda bu madde herhangi bir SWOT kategorisine yerleştirilmemiştir.

Okul içi etkinlik ve kurslara ait verilerin analizi Tablo 15’te verilmektedir.

Tablo 15

Öğrencilerin Okul İçi Etkinlik Ve Kurslara İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
19	200	37.73	77	14.52	71	13.39	105	19.8	77	14.52	530	Zayıf
20	197	37.16	78	14.71	106	20	95	17.9	54	10.18	530	Zayıf
21	257	48.5	95	17.92	87	16.41	58	10.94	33	6.22	530	Zayıf
22	122	23.01	66	12.45	95	17.9	139	26.22	108	20.37	530	Zayıf
55	219	41.32	81	15.28	109	20.56	79	14.9	42	7.92	530	Zayıf
56	265	50	92	17.35	84	15.84	63	11.88	26	4.9	530	Zayıf

Öğrencilerin okul içi etkinlik ve kurslara ilişkin görüşlerinin analizlerinin yer aldığı Tablo 15 incelendiğinde; okul içi sosyal faaliyetlerin sorulduğu madde 19’a olumsuz cevap veren öğrencilerin oranı toplamda % 65.64, kültür sanat etkinliklerinin sorulduğu madde 20’de toplam olumsuz cevap oranı % 71.87 olarak tespit edilmiştir. Bilimsel etkinliklerin sorulduğu madde 21’e ise öğrencilerin

toplamda % 82.98 olumsuz cevaplar vermişlerdir. Bu doğrultuda yurt dışı okulların sosyal faaliyetler, kültür sanat etkinlikleri ve bilimsel etkinlikler yönünden zayıf oldu ortaya çıkmaktadır.

Okuldaki sportif faaliyetlerin sorulduğu madde 22’de her seçeneğe dağılmış cevaplar öğrencilerin sportif etkinlik konusunda farklı düşüncelere sahip olduğunu göstermektedir. Bu durumu okullardaki sportif etkinliklerin ülke ülke hatta okul okul farklı olmasının sebep olduğu düşünülebilir. Ancak, sportif etkinlikler konusunda olumsuz cevap verenlerin toplam oranının % 53.36 (% 23.01 kesinlikle katılmıyorum, % 12.45 katılmıyorum, % 17.9 kararsızım) ile daha fazla olması sebebi ile sportif faaliyetler yurt dışı okullarının zayıf bir yönü olarak kabul edilmiştir.

Madde 55’de okulda verilen derslere yardımcı kurslar, madde 56’da beceri kursları sorulduğunda her iki maddeye öğrencilerin çoğunluğu (sırasıyla %41.32, %50) kesinlikle katılmıyorum cevabını vermiştir. Bu bağlamda okul içi kursların yurt dışı okullarda bir zayıf yön olduğunu söylemek doğru olacaktır.

Anketin bir sonraki bölümü olan okulun fiziki koşullarına ilişkin analizler Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16

Öğrencilerin Okulun Fiziki Koşullarına İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
23	49	9.24	24	4.52	37	6.98	166	31.32	254	47.92	530	Güçlü
24	73	13.77	32	6.03	48	9.05	200	37.73	177	33.39	530	Güçlü
25	57	10.75	42	7.92	69	13.01	201	37.92	161	30.37	530	Güçlü
26	66	12.45	59	11.13	80	15.09	184	34.71	141	26.60	530	Güçlü
27	112	21.13	94	17.73	95	17.92	153	28.86	76	14.33	530	Zayıf
28	143	26.98	63	11.88	82	15.47	144	27.16	98	18.49	530	Zayıf
29	150	28.3	93	17.54	103	19.43	116	21.88	68	12.83	530	Zayıf
30	158	29.81	91	17.16	118	22.26	113	21.32	50	9.43	530	Zayıf

Maddeler		Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		
31	257	48.49	96	18.11	56	10.56	65	12.26	56	10.56	530	Zayıf
32	211	39.81	87	16.41	73	13.77	113	21.32	46	8.67	530	Zayıf
33	199	37.54	99	18.67	91	17.16	110	20.75	31	5.84	530	Zayıf
34	165	31.14	131	24.71	106	20	91	17.16	37	6.98	530	Zayıf
35	230	43.39	115	21.69	70	13.20	69	13.01	46	8.67	530	Zayıf
36	258	48.67	86	16.22	66	12.22	82	15.18	38	7.16	530	Zayıf
37	271	51.13	112	21.13	81	15.28	56	10.56	8	1.50	530	Zayıf
38	230	43.39	118	22.26	85	16.03	80	15.09	17	3.2	530	Zayıf
39	227	42.83	123	23.2	110	20.75	58	10.94	12	2.26	530	Zayıf
57	167	31.5	77	14.52	95	17.92	141	26.6	50	9.43	530	Zayıf

Öğrencilerin okulların fiziki koşullarına ilişkin görüşlerinin analizleri incelendiğinde; 23.maddede öğrencilerin % 47.92'si sınıfların kalabalık olmadığını düşünmektedir. Sınıf mevcutları yurt dışı okulların güçlü yönleri arasında yer almaktadır. Benzer bir biçimde madde 24'te öğrencilerin çoğunluğu (%37.73 katılıyorum ve % 33.39 kesinlikle katılıyorum) okullarında çeşitli etkinlikler için kullanılacak bir konferans salonu olduğunu belirtmekte ve bu madde de okulların güçlü yönü olarak ortaya çıkmaktadır.

Okul kütüphanesi ve kütüphanedeki kitap içeriği ile ilgili sorulan 25 ve 26. Maddelere öğrencilerin çoğunluğu (sırasıyla % 68.29 ve % 61.31) olumlu yanıt vermişlerdir. Bu durumda yurt dışındaki okulların kütüphanelerinin yeterli olduğu ve bu hususun yurt dışı okullar adına güçlü bir yön olduğu ortaya çıkmaktadır.

Öğrencilere sorulan 27. Maddede spor salonları ve spor malzemelerinin mevcut durumu belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin toplamda % 56.78'i olumsuz görüş bildirmiştir (kesinlikle katılmıyorum % 21.13, katılmıyorum % 17.73, kararsızım % 17.92). Madde 22'de sportif faaliyetlerinde olumsuz olarak değerlendirilmesi bu maddeden çıkan sonuçları doğrulamaktadır. Bu durumda spor

salonlarının ve spor malzemelerinin yeterliliği yurt dışı okullar için bir zayıf yön olarak tespit edilmektedir.

Okulların bahçeleriyle ilişkili sorulan Madde 28,29 ve 30 da ortaya çıkan sonuçlara göre sırasıyla; öğrencilerin toplamda %54.33'ü bahçelerini büyüklüğünü, bahçelerinin yeşillik oranını, bakımını (olumsuz cevap toplamı %65.27), vakit geçirmek adına düzenlenmiş olmasını (olumsuz cevap toplamı %68.73) yetersiz bulmaktadırlar. Bu durumda, okul bahçelerinin büyüklüğü bir, bahçelerin düzeni ve bakımı zayıf bir yön olarak tespit edilmiştir.

Madde 31 de öğrencilere okul kantin ve/veya yemekhanesinin varlığı ve burada öğrencilere sunulan ürünlerin kalitesi sorulmuştur. Öğrenciler, % 48.49 oranında kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevapladıkları bu durumu yurt dışı okulların zayıf bir yönü olarak ortaya koymaktadırlar.

Okuldaki laboratuvarlarla ilgili sorulan madde 32,33,34 ve 35 e öğrenciler yüksek oranlarda (sırasıyla %39.81, %37.54, %31.14 ve %43.39) kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Bu cevaplarla öğrencilerin okullarındaki laboratuvar imkanları ve var olan malzemeleri yetersiz gördükleri ayrıca derslerinde bu laboratuvarları aktif şekilde kullanamadıkları ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla, laboratuvar donanımı ile ilgili bu maddeler yurt dışı okullarının zayıf yönü olarak gözlemlenmektedir.

El sanatları ve resim atölyeleri ile ilgili madde 36 (%48.67 kesinlikle katılmıyorum), drama ve tiyatro atölyeleri ile ilgili madde 37 (%51.13 kesinlikle katılmıyorum), müzik atölyeleriyle ilgili madde 38 (%43.39 kesinlikle katılmıyorum) öğrenciler tarafından olumsuz yeterlilikte belirtilmiştir. Ayrıca bu atölyelerin derslerde aktif kullanımını sorgulayan madde 39 da benzer bir şekilde %42.83 oranında kesinlikle katılmıyorum şeklinde ifade edilmiştir. Bu bağlamda yurt dışı okullarda sanat atölyeleri ve bunların kullanımı zayıf bir yön olarak dikkat çekmektedir.

Madde 57'ye %31.5 oranında kesinlikle katılmıyorum, %14.52 oranında katılmıyorum ve %17.92 oranında kararsızım cevabı vermesi ile öğrencilerin okulların temizliğinden memnun olmadığı ortaya çıkmakta ve temizlik konusu yurt dışı okulların zayıf bir yönünü göstermektedir.

Öğrencilerin okul yöneticilerine dair görüşlerinin analizi Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17

Öğrencilerin Okul Yöneticilerine İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
40	182	34.33	139	26.22	105	19.81	42	7.92	62	11.7	530	Güçlü
41	78	14.71	76	14.33	118	22.26	130	24.52	128	24.15	530	Güçlü
42	116	21.88	83	15.66	123	23.2	125	23.58	83	15.66	530	Güçlü
43	135	25.47	118	22.26	142	26.8	55	10.37	80	15.1	530	Güçlü

Tablo 17’de verilen analizler incelendiğinde öğrenciler ve okul yöneticileri arasındaki ilişkinin güçlü olduğu söylenebilmektedir. Madde 40’da öğrencilerin %34.33 oranında kesinlikle katılmıyorum, %26.22 oranında katılmıyorum cevabını vermesi çoğunluğun okul yöneticilerine karşı korku duygusuna kapılmadıklarını, Madde 41’de (%24.52 katılıyorum, %24.15 kesinlikle katılıyorum) çekinmeden soruları üzerine konuşabildiklerini, Madde 43’de (%25.47 kesinlikle katılıyorum) mevcut yönetimden memnun olduklarını belirtmişlerdir. Okul yönetiminde öğrencileri ilgilendiren konularda fikirlerinin alınıp alınmadığının sorulduğu madde 42’de her ne kadar en yüksek cevap %23.58 oranla katılıyorum seçeneğine verilmiş olsa da, diğer seçeneklerin cevaplanma oranlarının da önemsenecek seviyede olduğu görülmektedir. Bu durumda yurt dışı okul yöneticilerine okul yönetimine öğrencilerin katılımının sağlanmasına dikkat etmeleri gerektiği önerilebilmektedir.

Rehberlik faaliyetlerine ilişkin öğrenci görüşlerinin analizi Tablo 18’de verilmektedir.

Tablo 18

Öğrencilerin Rehberlik Faaliyetlerine İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
53	81	15.28	61	11.5	96	18.11	163	30.75	129	24.33	530	Güçlü
54	74	13.96	84	15.84	65	12.26	134	25.28	173	32.64	530	Güçlü

Madde 53 ile sorulan yurt dışı okullarda yürütülen rehberlik faaliyetlerinden öğrencilerin çoğunluğunun (%30.75 katılıyorum, %24.33 kesinlikle katılıyorum) memnun olduğu Tablo 18'de görülmektedir. Benzer bir şekilde madde 54'de öğrencilerin %32.64'ü kesinlikle katılıyorum, % 25.28'i katılıyorum cevabını vererek en az bir kere rehber öğretmenlerinden birebir görüşerek yardım aldıklarını ifade etmişlerdir. Rehberlik faaliyetleri yurt dışı okullarda güçlü bir yön olarak ortaya çıkmaktadır.

MEB'e bağı yurt dışı okulların buldukları ülke ve şehirdeki fiziki konumu da okulların mevcut durumunu yansıtmak adına önemli kriterlerden biridir. Okulun inşaa edildiği bölge dış çevreyle ilgili bir durum olduğundan bu konuyla ilgili çıkacak sonuçlar SWOT analizi açısından fırsatlar ve ya tehditler olarak değerlendirilecektir.

Tablo 19'da okulun fiziki konumu ile ilgili öğrenci görüşlerinin analizi verilmiştir.

Tablo 19

Öğrencilerin Okulun Fiziki Konumuna İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
44	94	17.73	52	9.81	81	15.28	152	28.67	151	28.5	530	Fırsat

Maddeler		Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		
45	150	28.3	97	18.3	117	22.07	114	21.5	152	28.67	530	Fırsat/ Tehdit
46	75	14.15	70	13.2	87	16.41	190	35.84	108	20.37	530	Fırsat
47	247	46.6	104	19.6	86	16.22	59	11.13	34	6.41	530	Tehdit

Tablo 19 incelendiğinde; madde 44 ile sorulan okula ulaşım konusunda öğrencilerin çoğunluğu (%28.67 katılıyorum, %28.5 kesinlikle katılıyorum) ulaşımın rahat olduğu şeklinde görüş belirtmişlerdir.

“Okulumuz ülkenin/şehrin en gelişmiş/merkezi bölgelerinden birinde bulunmaktadır.” Sorusunun yer aldığı madde 45’de öğrenciler arasında görüş ayrılıkları olduğu göze çarpmaktadır. Soruya olumlu cevap veren öğrencilerin toplam oranları ile olumsuz cevap verenlerin toplam oranları %50 civarında ve eşittir. Bu anlamda okulun merkezi konumu bölgeden bölgeye değişken özelliklik göstermekte ve hem bir fırsat hem de bir tehdit olarak karşımıza çıkmaktadır.

Okul çevresinin güvenliği ile ilgili olan madde 46’da öğrenciler (%35.84 katılıyorum, %20.37 kesinlikle katılıyorum) okullarının güvenlik sorunu olmadığına işaret etmişlerdir.

Madde 47’de öğrencilerin çoğunluğu (%46.6) okul çevresinde park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb. imkanlarının yetersizliği yönünde görüş belirtmiştir.

Okul İmajı ile ilgi öğrenci görüşlerinin analizi Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20

Öğrencilerin Okulun İmajına Yönelik Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
48	121	22.83	83	15.66	153	28.86	121	22.83	52	9.81	530	Zayıf
49	73	13.77	79	14.9	185	34.9	123	23.2	70	13.2	530	Zayıf
50	70	13.2	92	17.35	183	34.52	122	23.01	63	11.88	530	Zayıf
51	67	12.64	72	13.58	171	32.26	156	29.43	64	12.07	530	Zayıf
52	77	14.42	72	13.58	177	33.39	146	27.54	58	10.94	530	Zayıf

Okulun imajına yönelik öğrenci düşüncelerine ilişkin verilerin analizine bakıldığında öğrencilerin çoğunlukla kararsız olduğu öne çıkmaktadır. “Okulumuz bulunduğu bölgede tanınan ve değerli görülen bir okuldur” ifadesinin yer aldığı madde 48’e öğrenciler %28.86 kararsızım, %15.66 katılmıyorum ve % 22.83 kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Bu durumda öğrencilerin çoğunluğu okulun buldukları bölgedeki imajı konusunda olumsuz bir değerlendirmede bulunmuşlardır. Bu durum yurt dışı okullar için zayıf bir yön olarak değerlendirilmektedir.

Öğrencilerin çoğunluğu (%34.9 kararsızım, %14.9 katılmıyorum, %13.77 kesinlikle katılmıyorum) mezun olduklarında buldukları bölgede iyi eğitim alan bir birey olarak görülüp görülmeyecekleri sorulan madde 49’da ve Türkiye’de iyi eğitim almış bir birey olarak görülüp görülmeyeceklerinin sorulduğu madde 50’de (%34.52 kararsızım, %17.35 katılmıyorum, %13.2 kesinlikle katılmıyorum) olumsuz görüş belirtmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin iyi eğitim almak konusunda okullarına güven duymadıkları söylenebilmektedir.

Lise ve üniversite sınavlarında başarılı olacak eğitimi alıp almadıkları konusundaki düşüncelerin sorulduğu madde 50 ve 51’de de benzer sonuçlar ortaya çıkmıştır. Öğrenciler arasında, hem Türkiye’de hem buldukları ülkelerde bir üst öğretime geçmelerini sağlayacak sınavlarda başarılı olma ihtimalleri hususunda

olumsuz cevap verenlerin çoğunlukta olduğu (sırasıyla olumsuz cevapların oranı % 58.48 ve %61.39) dikkati çekmektedir. Bu duruma öğrencilerin genel olarak sahip oldukları gelecek kaygısının yol açabileceği söylenebilir. Yurt dışı okullardaki öğrencilerin üst öğrenim olanaklarına ulaşmalarını sağlayacak sınavlarda başarılı olma konusunda okullarını zayıf buldukları söylenebilmektedir.

Öğrenci anketlerinin analiz edilmesiyle ortaya çıkan SWOT Tablo 21’de gösterilmektedir.

Tablo 21

Öğrenci Görüşleri SWOT Analizi Tablosu

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
<p>Öğretmenlerle iletişim ve güven Ders çeşitlerinin sayısal olarak yeterli olması Sınıf mevcutları Konferans salonu Kütüphane olanakları Okul yönetimi ve yönetimin öğrencilerle ilişkileri Rehberlik faaliyetleri</p>	<p>Kitapların görsel tasarımı Ders kitaplarının geç ve eksik verilmesi Ders kitapları içeriklerinin yetersizliği Spor faaliyetleri Spor salonları ve malzemeleri Derslerde yeteri kadar görsellerden ve bilgi iletişim teknolojilerinden yararlanılmaması Öğrencilerin okulda ve derslerde sıkılması Derslerin öğretmen merkezli ve tek tip yürütülmesi Öğretmenlerin öğrenci çalışmalarına rehberliğinin yetersiz olması Öğretim programının ihtiyaca yönelik olmaması Sosyal, kültür/sanat ve bilimsel etkinliklerin yetersizliği Akademik ve beceri kursların yetersizliği Okul bahçesinin büyüklüğü, bakımı ve düzeni Kantin / yemekhane Laboratuvar imkanları El sanatları/resim, tiyatro/drama, müzik atölyelerinin eksikliği Atölye ve laboratuvarların aktif kullanılmaması Temizlik Okulun tanınırlığı Öğrencilerin buldukları ülkede ve Türkiye’de kendilerini başarılı hissetmemesi Öğrencilerin Türkiye’de ve buldukları ülkede üst öğretim olanaklarına ulaşacakları sınavda başarılı olma konusunda okulu zayıf bulmaları</p>
FIRSATLAR	TEHDİTLER
<p>Okula ulaşım Okulun merkezi konumu Güvenlik sorunun olmaması</p>	<p>Okulun merkezi olmayan konumu Okul çevresindeki olanakların (Park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb.) bilinmiyor olması ve/veya olmaması</p>

Birinci Alt Problemin Yorumlanması

“Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okullarda öğrenim gören öğrencilere göre bu okulların güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri nelerdir?”

Tablo 12’de öğrencilerin ders kitapları hakkındaki görüşleriyle ilgili maddelerin analizine yer verilmiştir. Buna göre öğrenciler, yurt dışı okullarına temin edilen ders kitapların geç gittiğini ve okullarına gönderilen kitap sayısının yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Bulgular neticesinde ders kitapları görsel tasarım anlamında öğrenciler için ilgi çekici olarak görülmemiştir. Bununla birlikte ders kitapları ders başarısında tek başına yeterli görülmemiştir. Bu anlamda öğrencilerin ders kitaplarını hem tasarımsal anlamda hem de içerik anlamında yetersiz buldukları yorumu yapılabilir.

Öğrenciler anket bulgularına göre, ders içinde kullanılan harita, afiş, poster, model gibi görselleri ve akıllı tahta, bilgisayar, eğitim modülleri gibi bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımını yetersiz bulmaktadırlar. Günümüzde öğrencilerin ders içeriğine dikkatini çekme ve farklı öğrenme stillerine dersi açık hale konusunda yardımcı elemanlar olan görseller, bilgi ve iletişim teknolojilerinin yurt dışı okullarda yetersiz olması ders süreçlerinin verimliliğini azaltacağından bu okullar adına zayıf bir yön olarak yorumlanmaktadır. Balamuralikrishna ve Dugger (1995) tarafından yapılan çalışmada mesleki okulların başarısında etkili ders materyallerinin önemli bir güçlü yön olduğu tespit edilmiştir. Araştırmalarında, ders kitaplarının ilgi çekiciliği ve içerik anlamında yeterliliği zayıf görülmüştür. Sadece ders kitapları değil aynı zamanda derse yardımcı model, maket, simülasyon programları gibi derse yardımcı kaynakların geliştirilmesi için bir materyal geliştirme çalışmasının yapılmasının önemi vurgulanmıştır.

Öğrencilerin öğretmen algılarına bakıldığında, anket sonuçlarından elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin çoğunluğu öğretmenleriyle rahat iletişime geçtikleri, istedikleri zaman soru sorabildikleri, derslerde kendilerini rahat hissettikleri ve öğretmenlerine güven duydukları ortaya çıkmaktadır. Öğrenci öğretmen ilişkilerindeki olumlu atmosfer öğrencinin okula yönelik motivasyonunu arttıracığından yurt dışı okullar için öğrenci öğretmen ilişkileri güçlü bir yön olarak yorumlanmıştır. Ancak, öğrenciler anket bulgularına göre öğretmenlerinin dersleri

genel olarak öğretmen merkezli yürüttüklerini ve farklı etkinliklere yer vermediklerini ve bu iki durumun beklendik bir sonucu olarak da bazı öğretmenlerin derslerinde sıkıldıklarını ve okul süresinin kendilerine uzun geldiği belirtmişlerdir. Öğrenci ve öğretmen ilişkilerinde ortaya çıkan olumlu bulguların öğrenme süreçlerinde aynı şekilde kendini göstermediği söylenebilir. Bu bulgular, yurt dışı okullar için zayıf bir yön olarak yorumlanabilmektedir. Aynı şekilde ankette öğrencilerin bir konuyla ilgili araştırma yapmak istediklerinde öğretmenlerinin onları bilgi alabileceği kişilere veya yerlere (yaşadığınız yerdeki kütüphane, müze, bilim merkezi, üniversite vb.) yönlendirmesi konusunda olumsuz eğilimli bulgular ortaya çıkmıştır. Bu durum öğrencilerin okul içi çalışmalarında araştırma etkinliklerine yeteri kadar yönlendirilmediği şeklinde yorumlanabilmektedir. Bu durum öğretim etkinliklerinin kalitesini etkileyebileceğinden yurt dışı okullar için zayıf bir yön olarak değerlendirilmektedir. Chen ve Shuj (2000) tarafından yapılan araştırmada Çin üniversitelerinin Swot analizinde bulunan önemli zayıf yönlerden biri olarak öğrenci-öğretmen etkileşimi olarak tespit edilmiştir. Öğrenci- öğretmen etkileşiminin zayıf olmasının nitelikli öğrenme çıktılarında, üniversite başarısına ve üniversitenin tercih edilme oranına kadar pek çok etkilediğinden bir tehdit ortaya çıkardığı belirtilmektedir. Chen ve Shuj (2000) tarafından yapılan çalışmayla bu araştırma bu noktada örtüşmektedir.

Öğretim programındaki ders sayısı konusunda olumlu düşünceler ifade eden öğrenciler ders çeşitlerini yetersiz bulmuşlardır. Bu anlamda öğrencilerin halihazırda uygulanan öğretim programı dışında farklı derslere ihtiyaç duydukları şeklinde yorumlanabilir. Benzer bir şekilde öğrencilerin çoğunda okullarında öğrendikleri derslerin ileri hayatlarında başarılı olmalarını sağlamayacağı görüşü ön plana çıkmaktadır. Tüm bu bulgular ışığında yurt dışı okullarda uygulanan öğretim programlarının öğrencilerin beklentilerini karşılamadığı yorumu yapılabilmektedir. Öğretim programları bu anlamda yurt dışı okulların zayıf bir yönü değerlendirilmektedir.

Okul ortamlarını öğrenciler açısından daha verimli yapan bir diğer unsur olan etkinlikler ve kurslar ile ilgili olarak anket sonuçlarından elde edilen bulgulara göre; öğrenciler sosyal, kültürel, sanatsal ve bilimsel etkinlikler açısından okullarını zayıf bulmaktadırlar. Benzer bir şekilde derse yardımcı kurslar ve beceri kursları açısından da öğrenciler okullarını yetersiz görmektedirler. Sportif etkinlikler

konusunda öğrencilerin görüşleri anlamlı bir fark ifade etmemiştir. Bu durumun okullar arası uygulama farklılıklarından kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir. Öğrencilerin hem kendilerini keşfetmelerini ve çok yönlü bireyler olarak yetişmelerini sağlaması hem de öğrencilerin okullarına karşı olumlu bağlar geliştirmelerini sağlaması açısından yurt dışı okulların etkinlikler ve kurslar bazında eksik olması bu okullar için zayıf bir yön olarak değerlendirilmektedir.

Öğrenci anketinden elde edilen bulgulara göre yurt dışı okulların sınıf sayıları ve sınıf başına düşen öğrenci sayısı güçlü bir yön olarak tespit edilmiştir. Aynı şekilde öğrenciler okullarında içeriği ve kullanılabilirliği bakımında verimli bir kütüphane olduğunu ortaya koymuşlardır. Yurt dışında kitap ve ders kaynağı erişiminin kısıtlı olmasına rağmen okullarda kütüphane varlığının öğrenciler tarafından teyit edilmesi yurt dışı okulların güçlü bir yönü olarak yorumlanmaktadır. Okulların kalitesi için önemli bir unsur okul bahçeleri büyüklük, bakım ve kullanılabilirlik açısından yetersiz olarak değerlendirilmektedir. Öğrenci anketinden elde edilen bulgular arasında oransal anlamda en çok göze çarpan özelliklerden biri de öğrencilerin okul yemekhane ve kantinleridir. Yemekhane ve kantin şartları yurt dışı okullar için zayıf bir yön olarak ortaya çıkmaktadır. Benzer bir şekilde öğrenciler okulun temizliğini zayıf olarak değerlendirmektedir. Yurt dışındaki okulların yerelden hizmet satın alma ile çözebileceği yemekhane ve temizlik problemleri konusunda okul yöneticilerinin yerel yönetimlerle daha etkili ilişkiler içerisinde olmaları gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bunlara ek olarak, yurt dışı okulların fen laboratuvarları, bilişim laboratuvarları, sanat, beceri, tasarım atölyeleri gibi alternatif okul donanımları konusunda yetersiz olduğu bu araştırmanın bulguları arasında yer almaktadır. Fiziki donanım yetersizliği önemsenmesi gereken bir zayıf yön olarak tespit edilmektedir. Okulların fiziksel donanımı noktasında güçlü olmasının okul verimliliğini arttırdığı Özan, Polat, Gündüzalp ve Yaraş (2015) tarafından yapılan araştırmada da elde edilen önemli sonuçlardan biridir.

Okul yönetimi ve öğrenci ilişkileri, öğretmen ve öğrenci ilişkilerine benzer bir biçimde olumlu olarak tespit edilmiştir. Okul yöneticilerin katılımcı bir yönetim anlayışı benimseyip benimsemedikleri konusunda öğrencilerin bir kısmı kararsız kalmış ve olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerinde okul yönetiminde söz sahibi olması daha demokratik bir okul atmosferi oluşması sağlayacağından yurt dışı okulların yöneticilerine bu hususta bir öneri getirilebilir. Katılımcı bir yönetim anlayışı

okular için önemli bir unsur olmaktadır. Chen ve Shuj (2000) yaptıkları araştırmada SWOT analizinde üniversitelerin demokratik anlamda zayıf bir atmosfere sahip olduğunu tespit etmişlerdir. Çin üniversitelerinin gelişimini sağlayacak unsurlardan biri olarak da öğrenci, akademisyen ve diğer tüm personelin ilgili konularda üniversite yönetimlerine katkı sağlaması olarak değerlendirilmiştir.

Öğrenci anketlerinde okul rehberlik faaliyetlere ilişkin olumlu bulgular elde edilmiştir. Bir okulda en önemli temel hizmetlerden biri olan rehberlik faaliyetlerinin olumlu değerlendirilmesi yurt dışı okullar açısından güçlü bir yön olmaktadır.

Anketlerde okulun fiziki konumuna yönelik bulgular da yer almaktadır. Öğrencilerin çoğu okula ulaşımını rahat olarak değerlendirmişlerdir. Okula ulaşımın rahat olması olumlu bir dış çevre faktörü olduğundan yurt dışı okullar açısından bir tercih edilme sebebi ve fırsat olarak değerlendirilebilir. Benzer bir biçimde yurt dışı okullarda güvenlik sorunları olmadığı bulgular arasında yer almaktadır. Okulların bulunduğu ülkelerdeki Türkiye Büyükelçilikleri himayesinde faaliyetlerine devam eden bu okullar için güvenlik bir fırsat unsuru olarak ortaya çıkmaktadır. Anketten elde edilen diğer bir bulgu da öğrencilerin okullarının şehrin en gelişmiş yerlerinden birinde yer alması ile ilgili öğrenciler arasında önemli bir görüş ayrılığının olmasıdır. Bazı ülkelerdeki okulların şehir merkezlerinde bazı ülkelerdeki okulların daha kırsal yerlerde yer alması ile yorumlanabilir. SWOT açısından hem fırsat hem de tehdit olarak sınıflandırılan bu madde bölgesel koşullara göre değerlendirilmelidir. Okulların fiziki konumlarını ilişkin dikkatleri çeken bir başka bulgu da, öğrencilerin önemli bir çoğunluğunun okul çevresinde park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb. imkanlarının yetersiz olduğu şeklinde görüş belirtmesidir. Bu durum okulları şehrin merkezinde olan öğrencilerden bazılarının şehrin imkanlarının farkında olmaması, aileleri ve okulları tarafından bu fırsatların onlara tanıtılmamasından kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir. Sonuç olarak, gerçekten olmayan ya da öğrencilerin farkında olmayıp faydalanmadığı çevresel imkanlar konusu yurt dışı okullar için bir tehdit oluşturmaktadır. Özan, Polat, Gündüzalp ve Yaşar (2015) yaptıkları araştırmada, okulların il/ilçe merkezlerinde yer almasının öğrencilere daha geniş imkanlar sunduğunu ortaya koymaktadırlar. Okul yöneticileri daha kolay bir biçimde çocukların gelişimleri doğrultusunda etkinlikler ya da çalışmalar düzenleyebilmektedir. Ayrıca bu etkinliklerle öğrenci, yönetici, öğrenci ve veli arasında iletişim gelişeceğinden

kurumun başarısı üzerinde etkili olacağından okulun fiziki konumu SWOT analizi için önemli bir faktör olarak tespit edilmiştir.

Okul imajına ile ilgili soruların olduğu son bölümünde öğrenci anketi çok anlamlı bulgular vermemektedir. Okul imajına yönelik olan “Okulum bulunduğu bölgede tanınan ve değerli bir okuldur”, “Okuldan mezun olduğumda Türkiye ve bulunduğum ülkede iyi eğitilmiş bir insan olarak görülürüm”, “okulumdan aldığım eğitimle bir üst öğrenime geçmek için gereken sınavlarda başarılı olurum” gibi ifadelerde öğrencilerin çoğunluğu olumsuz görüşler belirtmişlerdir. Bu durumla ilgili, öğrencilerin buldukları ülkelerdeki ve Türkiye’deki diğer okullar hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olmadıkları ve sınav kaygısı yaşadıkları şeklinde yorum yapılabilir. Öğrencilerin okullarının imajı ile ilgili düşüncelerindeki ortaya çıkan olumsuz değerlendirmeler yurt dışı okulların algı yönetimi için üzerinde durulması gereken önemli bir konu olarak tespit edilmiştir. Bu anlamda öğrencilerle okula karşı olumlu bağlılık geliştirme noktasında çalışmalar yapılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okullarda görev yapan öğretmenlere göre bu okulların güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri nelerdir?”

Öğretmenlerin anket sorularına verdikleri cevaplar her bölüm için ayrı ayrı analiz edilmiştir. Yorumlarda, anket sonuçlarına göre söz konusu değişkenin hangi SWOT ögesi kapsamına girdiği belirtilmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistik yöntemleri olan yüzde ve frekans değerleri kullanılmıştır.

Öğretmenlerin anketin okul yönetimi ve okul kültürü ile ilgili bölümüne verdikleri cevapların analizi Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22

Öğretmenlerin Okul Yönetimi ve Okul Kültürüne İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1	1	0.78	6	4.68	10	7.81	70	54.68	41	32.03	128	Güçlü
3	5	3.9	7	5.46	14	10.93	61	47.65	41	32.03	128	Güçlü
4	4	3.12	6	4.68	11	8.59	65	50.78	42	32.81	128	Güçlü
5	6	4.68	6	4.68	8	6.25	69	53.9	39	30.46	128	Güçlü
6	4	3.12	5	3.9	10	7.81	55	42.96	54	42.18	128	Güçlü
7	3	2.34	8	6.25	6	4.68	57	44.53	54	42.18	128	Güçlü
8	4	3.12	5	3.9	22	17.18	55	42.96	42	32.81	128	Güçlü
9	4	3.12	5	3.9	13	10.15	68	53.12	38	29.68	128	Güçlü
10	1	0.78	11	8.59	9	7.03	66	51.56	41	32.03	128	Güçlü
35	6	4.68	13	10.15	32	25	56	43.75	21	16.4	128	Güçlü

Öğretmenlerin okul yönetimi ve okul kültürü ile ilişkili bulguları incelendiğinde çoğunluğun okul yönetiminden memnun olduğu dikkati çekmektedir. Öğretmenlerin okuldaki meslektaşlarıyla işbirliği durumlarının sorulduğu madde 1’de %54.68 katılıyorum, %32.03 kesinlikle katılıyorum yanıtlarını vermişlerdir. Öğretmenlerin işbirliği içinde çalışmalarını yurt dışı okullar için güçlü bir yön tespit edilmiştir. Öğretmen görüşlerinden elde edilen “ Öğretmenler arası işbirliği” teması kapsamında yer alan öğretmen görüşüne ilişkin örnek bir ifade şöyledir;

K2: Kendi tecrübeme dayanarak, yurt dışında bulunmak, gurbet hadisesinin çok yoğun olmasından birliktelik duygusu ve hareketini artırıp güçlendiriyor. Öğrenci, veli ve vatandaşlarımızla olan ilişkilerde bu ön plana çıkıyor. Okullarımızı ayakta tutan en önemli dinamik bu bence.

Bu görüş öğretmen anketi madde 1’den çıkan öğretmen görüşünü desteklemektedir.

Okul yöneticilerinin yönetim tecrübeleri Madde 3’de, yönetsel becerileri Madde 4’de, iletişim becerileri Madde 5’de, temsil becerileri Madde 6’da sorulmaktadır. Öğretmenlerin önemli bir bölümü (sırasıyla %47.65, %50.78, %53.9, %42.96 katılıyorum) okul yöneticilerinin söz konusu beceriler ve yönetim tecrübesi açısından yeterli bulmaktadır. Bu sorulardaki bir sonraki en yüksek oranlar da kesinlikle katılıyorum cevaplarına geldiğinden öğretmenlerin okul yöneticilerini yönetsel, iletişimsel ve temsili becerileri ve tecrübeleri anlamında yeterli bulması %80’lere kadar çıkmaktadır.

Madde 7’de öğretmenler %44.53 katılıyorum ve %42.18 kesinlikle katılıyorum cevaplarını işaretleyerek okul yöneticilerinin okulda olumlu bir çalışma ortamı oluşturduklarına işaret etmiştir. Benzer bir şekilde okul yöneticilerinin problem çözmede etkili olabildiklerini öğretmenler Madde 9’a verdikleri %53.12 katılıyorum ve %29.68 kesinlikle katılıyorum cevaplarıyla ifade etmiştir.

Öğretmenler, okul yöneticilerinin katılımcı bir yönetim şeklini benimsediklerini madde 8’de %42.96 katılıyorum ve %32.81 kesinlikle katılıyorum ve madde 35’e %43.75 katılıyorum ve %16.4 kesinlikle katılıyorum cevaplarını işaretleyerek belirtmiştir.

Madde 10’da “Okulumuzda okul kültürü oluşturmaya yönelik çalışmalar yapılır.” İfadesine öğretmenlerin çoğunluğu (%51.56 kesinlikle katılıyorum, %32.03 kesinlikle katılıyorum) olumlu cevap vermiştir.

Öğretmen görüşmelerinden elde edilen “Okul Yönetimi ve Okul Kültürü” teması kapsamında yer alan öğretmen görüşleri ise şöyledir;

K1: Birçok yönetici gördüm, ama bu yöneticiler bir sınavla ya da kıstasla atanmıyor bu yöneticiler. Yurt dışında yöneticilik çok farklı. Bulduğunuz ülkenin koşullarını bilmeniz gerekiyor. Bir yıl koşullara uyum sağladıktan sonra yönetici olursa kişi daha uygun olabilir. Şartları iyi bilme, diyalog, iş birliği çok önemli. Yurt dışı görevim esnasında bu özelliklerin tamamı olmasa da çoğunluğunu sağlayan yöneticilerle karşılaşmadım.

K2: Yurt dışında hem Türkiye mevzuatına hem bulunduğunuz ülkenin mevzuatına tabi oluyorsunuz. Hitap ettiğiniz kitle de farklı. Yurt dışında hem kendi vatandaşlarımız, hem bulunduğunuz ülkenin vatandaşları hem de üçüncü Ülkelerin vatandaşlarıyla temas halinde oluyorsunuz. Bu noktada yurt dışında okul

yöneticiliğinde daha komplike ve üstün vasıfların olması gerekiyor. Farklı yöneticilerle çalıştık, hepsinin farklı tarzları oldu. Başarılı olarak nitelendirebileceğim bir yöneticim maalesef olmadı. Yurt dışı okullarda görev yapan yöneticiler için bence olmazsa olmaz özellikler halkla ilişkiler konusunda beceri sahibi olma en olmazsa olmazı, ikincisi bulunduğu ülkedeki misyon şefliği ile olan ilişkisi, üçüncüsü de bulunduğu ülkenin dilini ya da en azından İngilizceyi bilmesi.

K3: Yöneticiler açısından yeterlilik kavramı kendisini yurt dışında daha fazla gösterir. Vasat bir yönetici, Türkiye’de belki fazla göze çarpmayabilir; ama yurt dışında devam etmesi mümkün değildir. Yurt dışında yöneticilik yapmanın daha zor olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim.

K4: Yurt dışında çalışmak sadece akademik bir mesele değil, uyumlu olmak, iletişimi kuvvetli olmak gerekir. Yönetici için daha üst düzeyde olması gerekir. Yurt içinde kendi makamlarınızla ilgili sorunlar yaşamak varken yurt dışında başka bir ülkenin makamlarıyla ilgili sorunlar yaşanabiliyor. Bu sorunların çözümü her zaman Ankara’da değil, yerelden halledilmesi gereken sorunlar. Dolayısıyla yöneticilerin ekstra vasıflara sahip olması gerekli. Karşılaştığım yöneticiler içinde çok da bu özellikleri göremedim açıkçası.

K5: Vizyon sahibi, iletişimi yüksek, yönetim becerisi yüksek, mevzuata hakim, çok yönlü olması gerekiyor. Bu yönler göz önüne alınıyor mu? Ben çok da alındığını düşünmüyorum. Bazen çok iyi yöneticiler atanıyor olabilir ama her zaman değil.

Görüşmelerden elde edilen bulguların okul yöneticileri konusunda anketten elde edilen bulgularla çatıştığı görülmektedir. Görüşme esnasında kendilerini daha iyi ifade etme imkanı bulan öğretmenlerin yöneticileri yönetim becerileri, yönetim tecrübeleri, iletişim ve temsil becerileri noktalarında anket sonuçlarının aksine yetersiz gördüğü dikkati çekmektedir.

Öğretmen anketinin bir sonraki bölümü olan veliler ile ilgili öğretmenlerin görüşlerinin analizi Tablo 23’de verilmiştir.

Tablo 23

Öğretmenlerin Velilere İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
2	2	1.56	15	11.71	16	12.5	66	51.56	29	22.65	128	Güçlü
11	5	3.9	19	14.84	48	37.5	46	35.93	10	7.81	128	Fırsat/ Tehdit
12	7	5.46	38	29.68	42	32.81	33	25.78	8	6.25	128	Zayıf

Madde 2'de sorulan öğretmen-öğrenci-veli ilişkilerine öğretmenlerin çoğunluğu (51.56 katılıyorum, %22.65 kesinlikle katılıyorum) olumlu yanıtlar vermişlerdir. Her biri buldukları ülkelerdeki "Türk Toplumunu" nun birer parçası olan öğretmen öğrenci ve velilerin olumlu ilişkiler içinde bulunmaları yurt dışı okullar için önemli bir avantaj oluşturmaktadır. Öğrenci-öğretmen-veli ilişkileri yurt dışı okullar için SWOT analizinde güçlü bir özellik olarak görülmektedir.

Öğretmenler Madde 11'de verilen "Okulumuz velilerinin sosyokültürel ve sosyoekonomik durumları iyidir." ifadesinde %37.5 oranlı kararsızım, %35.93 oranla katılıyorum demiştir. Öğretmenlerin bu maddedeki kararsızım cevabı velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumları ile ilgili fikirleri olmamasından değil, velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumlarını derecelendirmelerinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumlarını ortalama bir değerde görmektedir. Velilerin, sosyoekonomik ve sosyokültürel durumlar dışı faktör olduğu için, yurt dışı okullar adına hem fırsat hem de tehdit kategorisine alınmıştır.

Velilerin okulla etkili iletişim içerisinde olup olmadıklarının sorulduğu madde 12'de öğretmenlerin çoğunluğu (%32.81 kararsızım, %29.68 katılmıyorum) olumsuz görüş belirtmişlerdir. Bu anlamda yurt dışı okullarda öğrenciler eğitim gören velilerin öğrenci takibi, düzenli okul ziyareti, okul etkinliklerine katılım vb. konularda öğretmenlere göre yetersiz olmaları bu okullar için zayıf bir yön olarak değerlendirilmiştir.

Öğretmen görüşlerinden elde edilen “Veli – Okul İlişkisi” teması kapsamında yer alan öğretmen görüşlerine yönelik örnek ifadeler şöyledir;

K1: Velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumları için çok iyi olanlarla birlikte çok zayıf olanlar da vardı. Birden fazla işte çalışan velilerimiz vardı.. Bu da ailesine ve öğrenciye ayırdığı zamanın daralmasına sebep oluyordu. Gelir seviyesi yüksek olan velilerde sosyokültürel durum daha ileri oluyordu. Ağırlık sosyoekonomik durumu zayıf olanlardan oluşuyordu.

K2: Velilerimizin ekonomik şartları iyi idi. Bu şartları da kaybetmek istemediklerinden kendilerini geliştirmeye çalışıyorlardı. Ekonomik olarak da başarılıydılar. Kültürel olarak, gerek yerel halkla gerek okul yetkilileriyle gerek misyon şefliğiyle ilişkileri olumlu idi.

K5: Suudi Arabistan özelinde, kadınların taksiye ya da toplu taşımaya binmesi olağan değildi. Bu açıdan annelerin okula ulaşması sınırlı olabiliyordu. Türkiye’de bu imkan ve ihtimal daha fazla. Bunun için öğretmenin ekstra formüller üretmesi gerekiyor. Yurt dışında, veliler dış etkenleri ve okula olan güvenin fazla olmasından da kaynaklı velilerin okuldan uzak kaldığını düşünüyorum. Yurt dışındaki okullarımız Türkiye’ye göre daha güvenli olarak düşünülüyor. Tabii bu istenilen bir şey değil, okul/veli ilişkisi sadece akademik kaygı ile ilgili olmamalı, kısacası velilerle görüşmek için yurt dışında biraz daha çaba sarf edilmesi gerekiyor.

Öğretmenlerle yapılan görüşmelerin anket bulgularını doğrular nitelikte olduğu görülmektedir. Öğrenci, öğretmen veli ilişkisi konusunda olumlu değerlendirmeler yapan öğretmenler, velilerin okulla etkili iletişim noktasında zayıf olduklarını belirtmişlerdir.

Öğrenci davranışları ve kültürel çeşitlilik konularına ilişkin öğretmen görüşlerinin analizi Tablo 24’de verilmektedir.

Tablo 24

Öğretmenlerin Öğrenci Davranışı ve Kültürel Çeşitliliğe İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
13	26	20.31	55	42.96	23	17.96	21	16.4	3	2.34	128	Güçlü
14	44	34.37	56	43.75	15	11.71	10	7.81	3	2.34	128	Güçlü
36	37	28.9	49	38.28	17	13.28	21	16.4	4	3.12	128	Güçlü

Madde 13'de öğretmenlere okulda önemli oranda olumsuz öğrenci davranışları görülüp görülmediği sorulmuştur. Bu soruda öğretmenler, çoğunlukla (%42.96) katılmıyorum cevabını işaretleyerek yurt dışı okullarda olumsuz öğrenci davranışlarının az olduğunu göstermiştir. Benzer bir şekilde öğretmenler %43.75 katılmıyorum ve %34.37 kesinlikle katılmıyorum seçeneklerini işaretleyerek Madde 14'de öğrencilerin zararlı alışkanlıklara sahip olma oranının az olduğunu belirtmiştir. Olumsuz öğrenci davranışlarının ve öğrenciler arasında zararlı alışkanlıklara sahip olma oranının az olması okullar için güçlü bir yön olmaktadır.

“Okulumuzda farklı kültürden öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin bir arada olması okulumuz adına dezavantajdır.” ifadesinin yer aldığı Madde 36'da öğretmenler %38.38 katılmıyorum ve %28.9 kesinlikle katılmıyorum diyerek kültürel çeşitliliğin okulları için olumsuz bir etkisinin olmadığını gösterdiler.

Öğretmen anketinin bir sonraki bölümünde öğretmenlerin sorunların çözümüne katkı konusundaki görüşlerinin analizi Tablo 25'de verilmiştir.

Tablo 25

Öğretmenlerin Sorunların Çözümüne Katkı Konusundaki Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
29	2	1.56	7	5.46	12	9.37	72	56.25	35	27.34	128	Güçlü
30	1	0.78	8	6.25	12	9.37	73	57.03	34	26.56	128	Güçlü
31	6	4.68	19	14.84	46	35.93	42	32.81	15	11.71	128	Tehdit
32	12	9.37	14	10.93	35	27.34	46	35.93	21	16.4	128	Fırsat
33	10	7.81	13	10.15	48	37.5	40	31.25	17	13.28	128	Tehdit
34	6	4.68	23	17.96	66	51.56	28	21.87	5	3.9	128	Tehdit

Tablo 25 incelendiğinde; ortaya çıkan sorunların çözümünde okul yöneticilerinin katkısının sorulduğu Madde 29'da ve öğretmenlerin katkısının sorulduğu Madde 30'da öğretmenlerin çoğu (sırasıyla %56.25 ve %57.03) katılıyorum cevabını işaretlemişlerdir. Bu iki maddede bir sonraki yüksek oran da kesinlikle katılıyorum cevaplarında olduğundan okuldaki sorunların çözümünde yönetici ve öğretmenlerin etkili olduğu söylenebilmektedir. Bu durum yurt dışı okulların SWOT analizinde güçlü bir yön olarak kabul edilmiştir.

Anketin 31. Maddesinde sorunlara katkı sağlama açısından MEB Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğü, 32.maddesinde Eğitim Ataşesi veya Eğitim Müşavirliği ve 33.maddesinde Büyükelçi veya Başkonsolos öğretmenlere sorulmuştur. Öğretmenlerin çoğunluğu (YYEGM için olumsuz cevapların toplam oranı % 55.45, Büyükelçilik/Konsoluk için olumsuz cevapların toplam oranı % 55.46) sorunların çözümüne katkı noktasında YYEGM'nin ve Büyükelçilik/ Konsolosluk Makamı'nın katılımını olumsuz değerlendirmişlerdir. Bununla birlikte, Eğitim Ataşesi veya Eğitim Müşavirliği'nin sorunların çözümüne olumlu katkısı sağladığı öğretmenler tarafından verilen olumlu cevapların toplam oranının %52.33 olmasıyla tespit edilmiştir. bu üç maddedeki oranlar dikkate

alındığında üst makamların yurt dışı okulların sorunlarının çözümünde daha etkili olmalarına ihtiyaç duyulduğu söylenebilmektedir.

Madde 34'de öğretmenlere buldukları bölgedeki yerel yetkililerin sorunları çözmeye katkısı sorulmuştur. Öğretmenlerin %51.56'sı kararsızım cevabını işaretleyerek, yerel yöneticilerin sorunların çözümüne katkısının ortalama seviyelerde olduğuna işaret etmiştir. Bu durum dış çevreyle ilgili bir durum olduğundan yurt dışı okulları için bir Tehdit olarak değerlendirilmiştir.

Öğretmen görüşlerinden elde edilen "Sorunların Çözümüne Katkı" teması kapsamında yer alan öğretmen görüşleri ile ilgili örnek ifadeler şöyledir:

K1: Okul aile birliği etkiliydi. Türkiye'deki gibi bir okul aile birliği değil. Aktif veli olmaları gerekmiyor okul aile birliği üyelerinin. Okulun sorun çözümünde bu yapının etkisi vardı. İdareci ve öğretmenlerin gayretli olduğunu düşünüyorum. Görev yaptığım dönemde müşavir ya da ataşeyi çok fazla görmedik. Bir defa geldiler, yapıcı bir diyalog olmamıştı. Rahatsız edici idi. O dönemde yurt dışı okullar ve öğretmenlerden sorumlu olan Genel Müdürlük (2009-2012) hiç aktif değildi. Bakanlıktaki herhangi bir daire başkanı ya da Gen Müdür ile hiçbir iletişimimiz olmadı. Bir şube müdürü ya da şefle işlerimizi yürütüyorduk. Sorunlarımız vardı ama o makamlarla görüşemiyorduk.

K2: Görev yaptığım dönemde Bakanlık düzeyinde bir sorunla karşılaşmadık. Okulun kendi içinde yaşadığı problemlerde okul aile birliği benzeri kurullar vardır, ufak tefek pürüzlerde öğretmenler kendi aralarında görüşüp karar alır, okul yönetim kurulu bir araya gelir, alınan karar misyon şefliğine bildirilirdi. Zaten görev yaptığım dönemde çok büyük bir sorunla karşılaşmadık.

K4: Okullara katkı sunması gereken tüm paydaşları bir sac ayağı şeklinde düşünürsek, öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin olmadığı bir sürecin başarılı olması mümkün değildir. Misyon şeflerimiz de bize yardımcı olmuşlardır. Bu çeşit faaliyetleri desteklemeleri hem ülkemizin önümüzü açmıştır hem de Bakanlık yetkililerimize olumlu referans olmuştur.

Sorunların çözümüne katkı konusunda anket bulguları ve görüşme bulgularının benzer olduğu söylenebilmektedir. Çoğunluk paydaşların katılımını yeterli bulsa da K1 kodlu katılımcının ifadesinde belirttiği gibi öğretmen, yönetici ve

velilerin dışındaki diğer paydaşların sorunların çözümüne etkili bir katılımının olmadığını düşünenlerin görüşleri de önem arz etmektedir.

Öğretmenlerin yurt dışı okullarda uygulanan öğretim programına ilişkin görüşlerinin analizi Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26

Öğretmenlerin Öğretim Programına İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
37	24	18.75	42	32.81	13	10.15	35	27.34	14	10.93	128	Zayıf
38	13	10.15	30	23.43	23	17.96	52	40.62	10	7.81	128	Güçlü
39	4	3.12	10	7.81	26	20.31	73	57.03	15	11.71	128	Güçlü
40	18	14.06	24	18.75	37	28.9	44	34.37	5	3.9	128	Zayıf
41	2	1.56	8	6.25	5	3.9	68	53.12	45	35.15	128	Güçlü
42	5	3.9	11	8.59	30	23.43	53	41.4	29	22.65	128	Güçlü

Tablo 26 incelendiğinde; yurt dışı okullarda çok dilli eğitim hizmeti verilip verilmediğinin sorgulandığı Madde 37'ye öğretmenlerin çoğunluğu (%18.75 kesinlikle katılmıyorum, %32.81 katılmıyorum, %10.15 kararsızım) olumsuz cevaplar vermiştir. Ülkeler arası ikili anlaşmalarla açılan MEB'e bağlı yurt dışı okulların bazılarında ikili anlaşma metni gereği çok dilli eğitim zorunluluğu bulunmaktadır. Madde 37'ye verilen %27.34 oranındaki katılıyorum cevabının gerekçesinin bu durum olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, tüm yurt dışı okullarda hem Türk hem de yabancı öğrenciler eğitim öğretim gördüğü için aslında çok dilli eğitim hizmeti verebilmek yurt dışı okullar için büyük önem taşımaktadır. Bu maddede ortaya çıkan %61.71'lik toplam olumsuz cevap oranı ülkeler arası ikili anlaşmada zorunluluğu olmayan ülkelerdeki okulların çok dilli eğitim hizmeti vermediklerini ortaya koymaktadır. Bu nedenle bu madde yurt dışı okulların zayıf yönleri arasında değerlendirilmektedir.

Madde 38’de haftalık ders saati sayısının uygunluğu ve Madde 39’da öğretim programındaki ders çeşitliliği öğretmenlere sorulmuştur. Her iki madde de sırasıyla öğretmenler %40.62 ve %57.03 oranında katılıyorum değerlendirmesinde bulunmuştur. Haftalık ders saati sayısı ve ders çeşitliliği yurt dışı okullar için güçlü bir yön olarak ortaya çıkmaktadır.

Öğretim programının bulunulan ülke eğitim sistemine uygulunun sorulduğu Madde 40’a verilen olumsuz cevapların toplamı %61.71 ile çoğunluğu oluşturmaktadır. Bu durumda bazı yurt dışı okullarında öğretim programının bulunulan ülkeyle uyumunda tereddütler yaşandığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Madde 41’de ise öğretim programlarının Türkiye’deki eğitim sistemine uygunluğu sorulmuştur. Söz konusu okulların öğretim programı MEB Talim ve Terbiye Kurulu tarafından Türkiye Eğitim sistemi temel alınarak hazırlandığı düşünüldüğünde öğretmenlerin bu maddeye %53.12 oranında katılıyorum, %35.15 oranında kesinlikle katılıyorum cevabını vermesi beklenen bir sonuçtur. Bir sonraki öğretimine Türkiye’de devam etmek isteyen öğrenciler için Madde 41’e verilen olumlu cevaplar yurt dışı okulların güçlü bir yönü olarak değerlendirilirken, Bir sonraki eğitim hayatına bulunduğu ülkede devam etmek isteyen öğrenciler için Madde 40’a verilen cevaplar okulların zayıf bir yönü olarak değerlendirilmektedir.

Son olarak öğretim programlarıyla ilişkili Madde 42’de öğretmenlere öğretim programlarının yeterliliği sorulmuştur. Öğretmenlerin %41.4’ü katılıyorum, %22.65’i kesinlikle katılıyorum cevabı verdiği için bu madde yurt dışı okulların güçlü bir yönü olarak bu araştırmada kabul edilmiştir. Ancak, aynı maddeye %23.43 oranında kararsızım cevabı veren öğretmen görüşlerinin de dikkate alınması yurt dışı okulların gelişimi açısından son derece önemlidir. Bu maddeye kararsızım cevabı veren öğretmenlerin, öğretim programlarının bulunulan ülkenin eğitim sistemine uygunluğu konusunda Madde 40’da tereddüt yaşayanlarla aynı gerekçelere sahip oldukları düşünülmektedir.

Öğretmen görüşlerinden elde edilen “Öğretim Programları” teması kapsamında yer alan öğretmen görüşlerinden örnek ifadeler şöyledir;

K1: Ben Arabistan bölgesinde görev yaptım. Avrupa’da ana dili unutmalarına yönelik sorunlarımız varken Arabistan’da tam tersi sorun oluyor. Topluma entegrasyonunda sorun oluyor. Bizim amacımız Türkçeyi doğru öğrenmesi olmakla

beraber bulunduğu bölgede de önemli bir yer edinmesini istiyoruz. Okullarımızın ana hedefi her öğrencinin bir şekilde Türkiye'ye dönerek hayat ve kariyerlerini burada sürdürmesi değil. Türk diasporası adına buldukları ülkenin koşullarına uyumlu olmalarını da bekliyoruz.

K4: Benim görev yaptığım okulda ülkeler arası ikili anlaşmalar gereği bazı dersler Rusça veriliyordu. Ancak, bu durumun yurt dışı okullarda nadir gözlenen bir durum olduğunu biliyorum. Sonraki hayatlarını Türkiye'de geçirmeyi planlayan öğrenciler için öğretim programını yeterli olduğunu düşünüyorum. Ancak bulunduğumuz ülkede hayatını devam ettirmek isteyen öğrenciler için denklik problemleri yaşanıyordu.

K5: Okulumuzda çift dilli eğitim verilmiyordu. Ancak, her ne kadar okullarımızın eğitim dili Türkçe olsa da öğrencilere bulunduğumuz bölgenin yerel dili ile ilgili eğitim verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü öğrenciler buldukları bölgenin yerel dilini bilmedikçe buralarda üst öğrenimlere ve hayata adapte olmakta sıkıntı yaşıyorlar.

Öğretim programıyla ilgili öğretmen görüşlerinin anket bulgularını desteklediği tespit edilmiştir. Öğretmenler, üst öğrenimlerini Türkiye'de geçirmek isteyen öğrenciler için öğretim programını yeterli, üst öğrenimlerini buldukları ülkelerde geçirmek isteyen öğrenciler için yetersiz bulmaktadır. Çift dilli öğretim konusunun anket sonuçlarına benzer bir şekilde ülkeden ülkeye farklı olduğu öğretmen görüşlerinde belirtilmektedir.

Yurt dışı okulların dışa dönüklüğüne ilişkin öğretmen görüşlerinin analizi Tablo 27'de verilmiştir.

Tablo 27

Öğretmenlerin Okulların Dışa Dönüklüğüne İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
43	13	10.15	17	13.2	37	28.9	56	43.75	5	3.9	128	Güçlü
44	19	14.84	36	28.12	30	23.43	37	28.9	6	4.68	128	Zayıf

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum							
45	27	21.09	50	39.06	27	21.09	18	14.06	6	4.68	128	Zayıf

Tablo 27 İncelendiğinde; “Okulumuz bulunduğu ülkenin yerel kurumlarıyla iş birliği içinde faaliyetler yürütür.” İfadesinin yer aldığı Madde 43’e çoğunluk (%43.75) katılıyorum cevabını vererek, bu maddeyi SWOT analizinde güçlü yönler olarak değerlendirilmesini sağlamıştır.

Madde 44’de yurt dışı okulumuzun buldukları ülkede düzenlenen ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi sorulmuş ve öğretmenler arasında farklı cevap seçeneklerinin işaretlendiği tespit edilmiştir. Öğretmenlerin % 23.43’ü kararsızım, %28.12 si katılmıyorum ve %14.84 kesinlikle katılmıyorum cevabını vermiştir. Olumsuz cevapların çoğunluğu oluşturduğu için yurt dışı okulların buldukları ülkelerde uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyinin zayıf bir yön olarak tespit edilmiştir.

Yurt dışı okulların Türkiye’deki ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyinin sorulduğu Madde 45’e öğretmenlerin çoğunluğu (%21.09 kararsızım, %39.06 katılmıyorum, %21.09 kesinlikle katılmıyorum) olumsuz cevap seçeneğini tercih etmiştir. Bu durum yurt dışı okulların Türkiye’de görünürlüğünü azalttığı için bu araştırmada zayıf bir yön olarak değerlendirilmiştir.

Öğretmen görüşlerinden elde edilen “Okulların Dışa Dönüklüğü” teması kapsamında yer alan öğretmen görüşlerinden örnek ifadeler şöyledir;

K3: Takvimin belirli dönemlerinde – 23 Nisan, 19 Mayıs gibi- yerel etkinliklere önemli oranda katılım olmaktadır, bizim folklorik değerlerimizin de yerel yetkililer tarafından kabul gördüğünü ve davetler aldığımızı gözlemledim. Ancak Türkiye’deki etkinliklere katılım açısından aynı şeyi söyleyemeyeceğim. Mevzuattaki problemler nedeniyle önemli oranda bir katılım ve okullarımızın Türkiye’de tanınırlığı olmadığı kanaatindeyim. Hak ettiği yerde değil.

Okulun başarısı ve imajına ilişkin öğretmen anketinin analizi Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28

Öğretmenlerin Okulun Başarısına ve İmajına İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
19	8	6.25	18	14.06	45	35.15	37	28.9	20	15.62	128	Zayıf
46	21	16.4	33	25.78	29	22.65	33	25.78	12	9.37	128	Zayıf
47	6	4.68	7	5.46	21	16.4	61	47.65	33	25.78	128	Güçlü

Madde 19'da öğretmenlere okulumuz bulunduğu bölgede tanınan ve itibarı yüksek bir okul olup olmadığı sorulmuştur. Bu soruda olumsuz cevapların toplamı çoğunluğu oluşturmuştur (%35.15 kararsızım, %14.06 katılmıyorum, %6.25 kesinlikle katılmıyorum). Sonraki en yakın oran %28.9 ile katılıyorum cevabı olsa da öğretmenlerin okullarının tanınmışlığı ve itibarı konusunda olumsuz değerlendirmeye sahip olması yurt dışı okulları açısından zayıf bir yön oluşturmaktadır.

Yurt dışı okullardan mezun olan öğrencilerin buldukları ülkenin yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorluk yaşayıp yaşamadıklarının sorulduğu Madde 46'da öğretmenler %16.4 kesinlikle katılmıyorum, %25.78 katılmıyorum ve %22.65 kararsızım cevapları ile çoğunlukla olumsuz cevaplara yönelmişlerdir. Nitekim, daha önce analiz edilen ve öğretim programının bulunulan ülkeye uygunluğunun sorulduğu madde 40'da da benzer bir sonuç ortaya çıkmıştır.

Madde 47'de yurt dışı okullardan mezun olan öğrencilerin Türkiye'deki yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorluk yaşayıp yaşamadıkları sorulmuş ve çoğunluk toplamda %73.43 oranla olumlu cevap vermiştir. Yurt dışındaki okullardan mezun olan öğrencilerimiz, YÖS'e (yabancı öğrenci Sınavı) katılma hakları bulunduğundan, kolaylıkla bir üst öğrenimlerine Türkiye'de devam edebilmektedirler. Bu madde okullar için SWOT analizinde güçlü bir yön olarak yer almaktadır.

Öğretmen görüşlerinden elde edilen “Okul Başarısı” teması kapsamında yer alan öğretmen görüşlerine örnek ifadeler şöyledir;

K1: Öğrencilerin akademik başarıları çok iyi değil. Rekabet edebilecekleri başka bir unsur yok. Bu da öğrencinin çalışmasını engelliyor. YÖS’ün de Türkiye’deki sınava göre oldukça kolay olması da öğrencilerin ders çalışma, test, deneme, özel ders gibi faaliyetler olmuyor. Vasat öğrenciler Türkiye’de iyi üniversitelere gidebiliyor. O da ders çalışmalarını engelliyor.

K2: Bizim okulumuzun verdiği diploma, Türkiye’den alınan bir diplomayla aynı statüde olduğundan bir sıkıntı yoktu, ama vatandaşlarımız genellikle Türkiye’ye YÖS vasıtasıyla dönme eğiliminde oluyorlardı. Bununla birlikte öğrencilerimiz liseyi bitirdiklerinde sosyal hayatta yerel dili konuşacak seviyede olabilirse, isterlerse orada da devam edebilirler.

K3: Ortaokul ve liseleri ayrı değerlendirmek gerekir. Lisedeki öğrencilerimizin YÖS gibi bir alternatifleri oldukları için hedef olarak kendilerine üniversite giriş sınavındaki testleri görmediklerinden akademik başarılarının biraz zayıf olduğunu düşünüyorum; fakat ortaokul ve 8. Sınıf öğrencilerimizin Türkiye ortalaması ve üstü olduğunu söyleyebilirim. Öğrencilerin bulunduğu ülkede kariyer yapması veya yükseköğretim sonrasında iş bulması problemlidir. O sebepten vatandaşlarımızın çoğunun ilk ve ortaöğretim seviyesindeki öğrenimlerini tamamladıktan sonra Türkiye’ye gelme eğiliminde oldukları görülüyor.

K5: Kız okulunda görev yaptığım 2009-2012 yılları arasında kadınların Suudi Arabistan’da çok aktif bir biçimde çalışmadığını söyleyebiliriz. Benim dönemimde suudi üniversitesinden mezun olup orada meslek sahibi olan bir öğrenci olmadı. Bunun en önemli sebeplerinden biri Arapça’ya daha önce söylediğimiz sebeplerden dolayı hakim olmamaları. Burada başka bir kriter; akademik kariyer meselesini kendi ülkemizdeki akademik parametreler üzerinden düşünüyoruz. Bizim ülkemizdeki çok vasat bir öğrenci başka bir ülkede çok parlak bir öğrenciye dönüşebilir. Bizim başarı kriterimiz daha yüksektir.

Okulların fiziki konumuna ilişkin öğretmen görüşlerinin analizi Tablo 29’da yer almaktadır.

Tablo 29

Öğretmenlerin Okulun Konumuna İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
15	6	4.68	16	12.5	18	14.06	62	48.43	26	20.31	128	Fırsat
16	15	11.71	23	17.96	18	14.06	48	37.5	24	18.75	128	Fırsat
17	2	1.56	7	5.46	11	8.59	56	43.75	52	40.62	128	Fırsat
18	24	18.75	42	32.81	20	15.62	31	24.21	11	8.59	128	Tehdit

Tablo 29'da yurt dışı okulların dış çevreleriyle ilgili unsurların analiz edildiği görülmektedir. Madde 15'de okula ulaşımın rahatlığı sorulmuştur ve çoğunluk %48.43 oranla katılıyorum ve %20.31 oranla kesinlikle katılıyorum cevaplarını vermiştir. Madde 16'da %37.5 oranla katılıyorum ve %18.75 oranla kesinlikle katılıyorum cevabı ile öğretmenlerin çoğunluğu okullarının buldukları şehrin merkezi bir bölgesinde olduğunu belirtmiştir. Madde 17'ye verilen %43.75 katılıyorum ve %40.62 kesinlikle katılıyorum cevapları yurt dışı okullarda güvenlik sorunu olmadığını ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, okula ulaşım, okulun merkezi konumu ve güvenlik yurt dışı okullarının fırsatları arasında yer almaktadır.

Madde 18'de okulların bulunduğu bölgede pek çok çevresel imkanın (Park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb) bulunup bulunmadığı sorulmuş, öğretmen cevapları bu maddede farklı seçeneklere dağılım göstermiş ancak olumsuz cevapların toplamı çoğunluğu oluşturmuştur (%18.75 kesinlikle katılmıyorum, %32.81 katılmıyorum, %15.62 kararsızım). Öğrenci anketinde de yer alan bu soruya öğretmenlerde öğrencilere benzer yanıtlar vermiştir. Bu durumda cevapların seçeneklere dağılmasının öğrenci anketinde de açıklandığı gibi bölgesel farklılıklardan kaynaklandığı söylenebilir. Bu durum yurt dışı okullar için bir tehdit oluşturmaktadır.

Öğretmenlerin yurt dışı göreve uyum süreçleriyle ilgili soruların analizleri Tablo 30'da verilmiştir.

Tablo 30

Öğretmenlerin Yurt Dışı Göreve Uyumlarına İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
20	15	11.71	23	17.96	40	31.25	39	30.46	11	8.59	128	Tehdit
21	27	21.09	30	23.43	18	14.06	46	35.93	7	5.46	128	Tehdit
22	17	13.28	29	22.65	14	10.93	51	39.84	17	13.28	128	Tehdit
23	9	7.03	42	32.81	26	20.31	43	33.59	8	6.25	128	Tehdit

Madde 20’de öğretmenlere MEB tarafından verilen “Yurt Dışı Göreve Uyum Semineri” nin yeterliliği sorulmuştur. Öğretmenlerin %31.25’i kararsızım %17.96’sı katılmıyorum ve %11.71’i ise kesinlikle katılmıyorum demiştir. Yurt dışı görevinde yepyeni bir ülkede yaşamaya ve çalışmaya gidecek olan öğretmenlere MEB tarafından verilen uyum seminerinin önemi oldukça kritiktir. Bu noktada Madde 20’den elde edilen sonuçlar öğretmenlerin görev öncesi uyum seminerleri noktasında olumsuz bir değerlendirmeye sahip oldukları görülmektedir. Bu durum yeterli oryantasyonu alamadan yurt dışı görevine başlayan öğretmenlerin çalıştığı yurt dışı okulları için bir tehdit unsuru olarak tespit edilmiştir.

“Okula görevlendirildikten sonra, resmi işlemleri halletmek, bulunduğum ülkeye gelmek, barınmamı sağlamak, taşınmak, yerleşmek ve bölgeye alışmak için yeterli zamanımın olduğunu düşünüyorum.” İfadesinin yer aldığı Madde 21 için öğretmenlerin olumsuz cevapları çoğunluktadır (%21.09 kesinlikle katılmıyorum, %23.43 katılmıyorum, %14.06 kararsızım ile toplamda %58.58 olumsuz cevap). Cevap seçenekleri dağınık bir şekilde ortaya çıkan bu maddenin yorumu için uç cevapların toplam oranlarının karşılaştırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Yeni taşındığı bir ülkede temel ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamadan göreve başlayan bir öğretmenin okul içindeki çalışmalarının verimi düşebileceğinden bu madde SWOT analizinde tehditler grubunda yer almaktadır.

Öğretmenlerin buldukları bölgenin yerel halkı ve yönetimiyle iletişime geçerken dil sorunları yaşayıp yaşamadıklarının sorulduğu Madde 22'ye öğretmenler %39.84 ile katılıyorum, %13.28 ile kesinlikle katılıyorum diyerek dil sorunları yaşadıklarını belirtmiştir. Görev öncesi uyum süreçlerinde öğretmenlerin dil desteği alması bu konudaki memnuniyetsizliği önleyebilir. Yurt dışı okullarda çalışan öğretmenlerin yaşadıkları dil sorunları okullar için bir tehdit olarak bu çalışmada değerlendirilmiştir.

Madde 23'de öğretmenlerin görevlendirildikleri ülkenin şartlarına ve kültürüne uyum sağlamakta zorlanmaları sorgulanmıştır. Bu madde de öğretmenlerin farklı uçtaki cevaplarına hemen hemen eş değer oranlarda cevap verdiği dikkat çekmektedir. Uyum sağlamakta zorlandığını söyleyenlerin oranı kararsızlarla birlikte %60.15 olmaktadır. Bu durum yurt dışı okullar için bir tehdit oluşturmaktadır.

Öğretmen görüşlerinden elde edilen "Yurt Dışı Göreve Uyum" ve "Dil Sorunları" temaları kapsamında yer alan öğretmen görüşlerine dair örnek ifadeler şöyledir;

K1: Gider gitmez okula başlıyorsunuz. Ev bulmak, eşyalar gibi süreçler, uyum süreçleri hepsi aynı dönem içerisinde oluyor ve bu süreçler öğretmeni çok zorlayan süreçler.. Bu durum motivasyonunuzu da düşürüyor. İlk etapta uyumun zor olduğunu düşünüyorum. Öğretmenler 1 ay kadar evvel giderlerse daha kolay uyum sağlayıp derslerine daha iyi konsantre olabilirler. Dil sorunları da yaşadım tabiki. Öğretmenler bir şekilde idare ediyor ama dil bilmek yöneticiler için daha hayati derecede. Birçok yerel makamla iletişime geçmeniz gerekiyor. Okulla ilgili meseleleri ülkenin yerel makamlarıyla irtibata geçebilmeniz önemli. Dil bilmiyorsanız birine muhtaç oluyorsunuz, özel bir çevirmeniniz olmuyor, sizin söylediklerinizi ne kadar çevirebildiği şüpheli bir duruma geçebilir. Öğretmen için gerekli; idareci için yüzde yüz gerekli.

K2: Uyum seminerinde aklımda kalan tek ders protokol kuralları oldu. Şu anda YYEGM tarafından yapılan seminerin daha kapsamlı, gerçekçi ve faydalı olduğunu düşünüyorum. Şu anda yapılan seminerde öğretmenler ve bakanlık temsilcileri seminer süresince 24 saat birlikte oluyoruz. Bu süre zarfında tüm sorularına cevap veriliyor. Bizim semineri aldığımız dönemde böyle bir uygulama yoktu.

K3: Muhatap olduğumuz vatandaşların ekseriyetle Türk olması, sıkıntılarımızı hafifletti. Dil öğrenmek isteyen – ben de dahil- arkadaşlar, yerel makamlarla iletişime geçerek dil becerilerini geliştirdiler, bir sıkıntı yaşanmadı.

K4: Evet bir uyum semineri aldık, o dönemde, çok faydalı olmadı seminer açıkçası. Derslerin dışında çay/kahve sohbetlerinde bölgede daha evvel bulunmuş bir şube müdürünce anlatılanlar seminerden daha faydalı oldu. Temsil ile ilgili bazı konular var, kanunlar var; bunların atlanmaması gerekiyor, bunların anlatılması gerekiyor; ama kişisel deneyim paylaşımı çok önemli.

K5: Dil sorunları yaşadım. Okulda ya da derslerimde değil ama ülkede hastaneye ya da devlet dairesine gittiğimde yerel dili bilmediğimden İngilizce ile halletmeye çalıştım. Yerel dili öğrenmem gerektiğini bildiğimden özel dersler alarak çözmeye çalıştım. Günlük hayattan ziyade bürokratik işlerde ya da hastane gibi kurumlarda dil sorunu yoğun biçimde ortaya çıkıyor. Bu sebepten hiç dil bilmeyen öğretmenlerimizi havaalanına indiklerinden itibaren birçok sorun bekliyor. Vize vs. gibi problemlerde en az bir yabancı dilinizin olması gerekiyor. Öğretmenlerin kısa sürede ülkenin dilini öğrenmesi gerekir ki öğretmenlerimizin %90'ı bölgenin yabancı dilini öğrenmeden geri geliyor. Özel çaba gerektiren meseleler bunlar.

Öğretmenlerin izin ve maaşları ile ilgili düşüncelerinin analizi Tablo 31'de verilmiştir.

Tablo 31

Öğretmenlerin İzin ve Maaşlarına İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
24	68	53.12	33	25.78	13	10.15	10	7.81	4	3.12	128	Tehdit
25	33	25.78	42	32.81	25	19.53	16	12.5	12	9.37	128	Tehdit

Madde 24'de öğretmenlere yıllık izinlerine, Madde 25'de ise maaşlarına yönelik memnuniyetleri sorulmuştur. Yıllık izinlerine ilişkin Madde 24'e öğretmenler %53.12 oranında kesinlikle katılmıyorum, %25.78 oranında katılmıyorum cevabını

vererek yıllık izinlerinin yetersiz olduğu belirtmiştir. Benzer bir şekilde öğretmenlerin çoğu (%32.81 katılmıyorum ve %25.78 kesinlikle katılmıyorum) maaşları konusunda aynı yetersizlik düşünde oldukları Madde 25’de belirtmiştir. Öğretmenlerin çalışma motivasyonlarını etkileyen izin ve maaş konularındaki memnuniyetsizliğin yurt dışı okullar için bir tehdit olduğu değerlendirilmektedir.

Öğretmen görüşlerinden elde edilen “Maaş ve İzin” teması kapsamında yer alan öğretmen görüşlerinden örnek ifadeler şöyledir;

K1: Yeterliydi. Türkiye maaşınıza hiç dokunmadan hayatınızı sürdürebiliyordunuz. Beklenti değişebilir ama bence yeterli idi maaş. Yıllık izinlerin de yeterli olduğunu düşünüyorum. Bazen şu tip sorunlar olabiliyordu, seminer dönemine denk gelen süreçlerde bazen Türkiye’ye gitmek gerekiyor, zaman zaman sorunlar olabiliyor.

K2: Yurt dışı aylıkları Bakanlar kurulunca belirlenir. Sosyo ekonomik ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak belirlenen miktarlardı. Ben de yeterli olduğunu düşünüyorum. Görevim süresince geçimimizi rahatlıkla sağladık.

Öğretmenlerin kültürel dışlanma ile ilgili görüşlerinin analizi tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32

Öğretmenlerin Kültürel Dışlanmaya İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
26	12	9.37	45	35.15	24	18.75	39	30.46	8	6.25	128	Fırsat
27	13	10.15	65	50.78	28	21.87	14	10.93	8	6.25	128	Fırsat
28	22	17.18	62	48.43	25	19.53	14	10.93	5	3.9	128	Fırsat

Tablo 32 incelendiğinde öğretmenlerin çoğunlukla kültürel dışlanma yaşamadıkları sonucu ortaya çıkmaktadır. Madde 26’da buldukları ülkede yabancı olmanın öğretmenlerin günlük hayatlarında sorunlara neden olup olmadıkları sorulmuştur. Öğretmenler %35.15 oranda katılmıyorum, %9.37

oranında kesinlikle katılmıyorum seçeneğini işaretlemiştir. Ancak, bu maddeye %30.46 oranında katılıyorum yani yabancı olmak günlük hayatımda sorunlara neden olur ifadesini kullanan öğretmenlerin düşünceleri de dikkate alınmalıdır.

Madde 27’de öğretmenlerin buldukları ülkedeki devlet görevlileri, madde 28’de yerel halk tarafından kültürel dışlamaya maruz kalıp kalmadıkları sorgulanmıştır. Her iki maddede de öğretmenlerin çoğu (sırasıyla %50.78 ve %48.43) katılmıyorum cevabını vererek kültürel dışlanma yaşamadıklarını belirtmiştir. Bu anlamda bu üç maddeden ortaya çıkan bulgular neticesinde kültürel dışlanmanın yaşanmaması yurt dışı okullar için bir fırsat teşkil etmektedir.

Öğretmen anketlerinin analiz edilmesiyle ortaya çıkan SWOT Tablo 33’de gösterilmektedir.

Tablo 33

Öğretmen Görüşleri SWOT Analizi Tablosu

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
<i>Öğretmenler arası işbirliği Yöneticilerle iletişim ve güven Katılımcı yönetim anlayışı Okul kültürü Öğrenci-öğretmen-veli ilişkileri Olumsuz öğrenci davranışlarının azlığı Öğrencilerin zararlı alışkanlıklarının olmaması Kültürel çeşitlilik Yönetici ve öğretmenlerin sorunların çözümüne katkı sağlamaları Haftalık ders saati sayısı ve ders çeşitliliği Öğretim programının Türkiye’ye uygunluğu Yerel kurumlarla işbirliği Mezun olan öğrencilerin Türkiye’deki yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmaktan zorlanmaması</i>	<i>Velilerin okulla iletişimi Çok dilli eğitim hizmeti eksikliği Öğretim programının bulunulan ülke sistemine uyumsuzluğu Bulunulan ülkedeki Ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi Türkiye’deki ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi Mezun olan öğrencilerin buldukları ülkenin yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmaktan zorlanması</i>
FIRSATLAR	TEHDİTLER
<i>Velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumu Eğitim Müşaviri/Ataşe’sinin sorunların çözümüne katkısı Okula ulaşım Güvenlik Kültürel dışlanmanın yaşanmaması</i>	<i>MEB YYEGM’nin sorunların çözümüne katkısı Büyükelçi/Başkonsolos’un sorunların çözümüne katkısı Velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumu Yereldeki yetkililerin sorunların çözümüne katkı sağlamaması Okul çevresindeki olanakların (Park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb.) bilinmiyor olması ve/veya olmaması</i>

*Yurt dışı görev uyum seminerlerinin yetersizliği
Öğretmenlerin görev yapacakları bölgeye yerleşip
temel ihtiyaçlarını gidermek için yetersiz sürenin
olması
Dil sorunları
Görev yapıla ülkenin şartlarına kültürüne uyum
sorunları
Öğretmen maaş ve yıllık izinleri*

İkinci Alt Problemin Yorumlanması

“Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okullarda görev yapan öğretmenlere göre bu okulların güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri nelerdir?”

Öğretmenlerin işbirliği içinde çalışma konusunda anket ve görüşmelerden elde edilen bulgular, yurt dışında görev yapan öğretmenlerin yabancı bir ülkede yaşamak ve gurbet duygusu ekseninde yoğunlaştığı ve bu durumun öğretmenler arasındaki iş birliğini olumlu yönde etkilediği doğrultusundadır. Bu duyguların yabancı bir ülkede çalışmanın öğretmenlerin birlikte çalışma motivasyonlarını arttığı düşünülebilir. Yurt dışı okullarda öğretmenler arasındaki işbirlikli çalışma ortamı bu okullar için güçlü bir yön olarak değerlendirilmektedir. Frederiksen (2014) yaptığı araştırmada benzer bir şekilde yurt dışında çalışmanın öğretmenlere kazandırdıkları arasında, eğitim öğretim faaliyetlerini etkileyen her konuda daha fazla işbirliği yapma eğilimi tespitinde bulunmuştur.

Okul yöneticileriyle ilgili öğretmen anketinden elde edilen bulgularla görüşme sonucu elde edilen bulguların uyumsuz olduğu görülmektedir. Anket bulgularında öğretmenlerin yöneticilerin yönetim tecrübelerini, yönetim ve iletişim becerilerini, temsil yeteneklerini ve problem çözmedeki etkililikleri olumlu değerlendirdikleri ortaya çıkarken daha önce yurt dışında görev yapıp Türkiye'ye dönen beş öğretmenle yapılan görüşmede öğretmenler görevleri esnasında karşılaştıkları yöneticileri yetersiz bulduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler görüşmede yurt dışındaki okullarda yönetici olmanın Türkiye'de bir okulda yönetici olmaktan çok daha zor olduğunu ve daha çok donanım gerektirdiğini söylemişlerdir. Bununla birlikte yurt dışı okullarda görevlendirilecek yöneticilerin seçiminde bir standart olmadığı ve dolayısıyla kimi yöneticilerin yukarıda bahsedilen becerilerin bir kısmına sahip olduğu ya da hiçbirine sahip olmadığı eklenmiştir. Görüşmeler araştırmacıya konuları daha derinden irdeleme ve katılımcılarla yüz yüze temas imkanı

vermektedir. Anketler ise, öğretmenler yurt dışında ve farklı 18 ülkede görev yaptıklarından e posta aracılığıyla elde edilmiştir. Bu durum ankete verilen cevaplar her ne kadar nicel anlamda fazla olsa da bu cevapların güvenilirliğini görüşme yöntemine kıyasla düşürmektedir. Bu araştırmada görüşme yapılan beş öğretmenin tamamının okul yöneticileri konusundaki yetersiz değerlendirmesi dikkate alınarak yönetici becerileri SWOT analizinde yurt dışı okullar için zayıf bir yön olarak yorumlanmıştır.

Okul kültürü ve katılımcı yönetim anlayışı hem anket hem de görüşme bulgularında olumlu olarak değerlendirilmiştir. Bu anlamda yabancı ülkelerde Türk eğitim sisteminin tanıtılması ve uygulanması görevi olan bu okullarda okul yönetiminin ve öğretmenlerin okul kültürü oluşturma konusunda hassas olmaları ve okul yönetiminde öğrenci, öğretmen ve veli derneklerinin etkili olması katılımcı bir yönetim anlayışının benimsendiğini göstermektedir. Her iki durum da yurt dışı okullar için güçlü birer yön olarak tespit edilmektedir.

Velilerle ilgili öğretmen görüşleri incelendiğinde, öğretmen veli ilişkileri anket bulgularına göre olumlu anlamda değerlendirilmiştir. Buna gerekçe olarak ise yurt dışında yaşayan gurbetçi Türk nüfusu anlamında veliler ve öğretmenler arasında duygusal bir bağlanma olduğu öğretmenlerle yapılan görüşmelerle ortaya çıkmaktadır. Ancak, velilerin okullarla olan ilişkisi hem anket sonuçlarında hem de görüşme sonuçlarında yetersiz olarak kendini göstermektedir. Genellikle yurt dışına çalışma ve para kazanma motivasyonlarıyla giden velilerin, yurt dışında geçirdikleri zamanlarının çoğunu birkaç işte birden çalışmaya ayırdıkları ve bu yüzden de öğrencileri yeteri miktarda takip edemeyerek okul ilişkilerinde yetersiz kaldıkları yorumlanabilmektedir. Buna ek olarak Suudi Arabistan gibi (9 okulumuz bu ülkede bulunmaktadır) ülkelerdeki sosyal ve kültürel durumlardan ötürü annelerin sosyal hayatta var olamadıkları ve bu yüzden okulla iletişimlerinin kısıtlandığı anlaşılmaktadır. Öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgulara göre velilerin okulla bağlarını güçlendirmek adına öğretmenlerin ekstra özverili davrandığı ortaya çıkmaktadır. Eğitim öğretim işlerinin en önemli tarafların biri olan velilerin okul ilişkilerindeki yetersizlikleri yurt dışı okulların bir dış çevre faktörü ve tehdit olarak SWOT analizinde değerlendirilmektedir.

Velilerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel durumlarına ilişkin anket bulgularında ortalama bir değerlendirmeye erişilirken görüşmelerde bu bulguları

desteklemiştir. velilerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel durumları çeşitlilik arz etmekte ve yurt dışı okullar hem bir fırsat hem de bir tehdit olarak kendini göstermektedir. Özan, Polat, Gündüzalp ve Yaraş (2015) tarafından yapılan araştırmada veli- okul ilişkileri ve velilerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel durumları okulların mevcut durumlarını belirleme noktasında önemli öğeler olduğu ve veli bağlamında SWOT analizinde ortaya çıkacak güçlü ve zayıf yönlerin okul yöneticilerince iyi değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Olumsuz öğrenci davranışları ve öğrenciler arasında zararlı alışkanlıklar konusunda öğretmen anketinden elde edilen bulgular bu tip davranış bozukluklarına yurt dışı okullarda az rastlandığını ortaya koymaktadır. Bu durum yurt dışı okullar için güçlü birer yön olarak değerlendirilmektedir. Yurt dışı okullarda hem Türk hem de bulunulan ülkenin yerel öğretmen, öğrenci ve yöneticilerinin olması bu okullarda zorunlu bir kültürel çeşitliliğe sebep olmaktadır. Bu anlamda öğretmen anketinden elde edilen olumlu bulgular kültürel çeşitliliğin yurt dışı okullarda uyum sağlanan bir öğe olduğu ve okullarda güçlü bir yön olduğu yorumunu doğrulamaktadır.

Sorunların çözümüne katkı sağlamada paydaşların rollerine bakıldığında yönetici, öğretmen ve veli derneklerinin etkili olduğu sonucu öğretmen anket ve görüşlerinden elde edilen ortak bulgulardır. Ancak, Eğitim Ataşesi/Eğitim Müşaviri, Dışişleri Bakanlığı misyon görevlileri ve MEB'in ilgili genel müdürlüğünün sorunların çözümüne katkısı hususunda öğretmenler arasında hem anket hem de görüşme bulgularında fikir ayrılığı olduğu göze çarpmaktadır. Yurt dışı okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin birinci olarak bağlı oldukları amirleri o şehirde bulunan Eğitim Ataşesi veya Eğitim Müşaviridir. Bir sonraki aşamadaki yetkili amirleri, Bölgede bulunan Büyükelçi veya Başkonsolos olmaktadır. Bu anlamda yukarıda sayılan Dış İşleri Bakanlığı misyon görevlileri yurt dışı görev süresince öğretmen ve yöneticilerden sorumludurlar. Yurt dışı okullarda gerçekleşen iş ve işlemlerle, yönetici ve öğretmen görevlendirilmesi ise MEB Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğü'nün görev alanıdır. Bu bağlamda bu üç merci yurt dışı okullarda görev yapan öğretmenlerin sorunlarına çözüm noktasında katkı sağlamalıdır. Öğretmenlerin çoğunluğu YYEGM ve Büyükelçilik/Konsolosluk makamlarının olumsuz, Eğitim Müşavirliği/Ataşeliğini az bir oranla olumlu değerlendirmişlerdir. Sonuç olarak söz konusu dış paydaşları sorunların çözümüne katkısı bağlamında olumsuz değerlendirmiştir. Bu nedenle bu dış faktörler SWOT analizinde tehdit

olarak yorumlanmıştır. Olumsuz değerlendirmeler yapan öğretmenlerin varlığı son derece önemli dış paydaşların katkısının geliştirilmesi gereken bir alan olduğu yorumunu doğurmaktadır. Gül (2018) tarafından yapılan araştırmada da elde edilen Eğitim Müşavirliği/Ataşeliklerin öğretmenleri ve okulları yalnız ve denetimsiz bırakmaları sonucu bu araştırmanın bulgularıyla nispeten örtüşmektedir. Yerel yönetimlerin problemlerin çözümüne olan katkısı ise öğretmenlerce yetersiz olarak değerlendirildiği araştırmanın bulgularında ortaya çıkmaktadır. Bu durum SWOT analizi çerçevesinde yurt dışı okullar için bir tehdit oluşturmaktadır. Her ne kadar bu okullar Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından desteklense de okulların işlerliğinin artması ve faaliyetlerine devam edebilmeleri açısından okulların buldukları ülkelerin yerel yönetimden destek almaları gerekmektedir. Bu anlamda okul yöneticilerine ve ilgili ülkedeki Dışişleri Bakanlığı misyon görevlilerine önemli roller düştüğü söylenebilir.

Anket ve görüşme bulgularından çift dilli eğitim uygulamalarıyla ilgili okullar arasında uygulama farklıları olduğu gözlemlenmektedir. Ülkeler arası ikili anlaşmalarla kurulan bu okullardan anlaşma metinlerinde çift dilli eğitim yer alanlar uygulamakta diğer ülkelerde ise çift dilli eğitim uygulanmamaktadır. Yurt dışı okullarında hem Türk hem de yabancı öğrencilerin eğitim aldıkları düşünüldüğünde çift dilli eğitim uygulamaları bu okullarda önemli bir unsur olarak değerlendirilebilir. Ayrıca, öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgularda, öğrencilerin buldukları ülkenin yerel dilini öğrenememelerinden dolayı burada üst öğrenimlerine devam edemedikleri ve zorunlu olarak eğitim öğretim planlarını Türkiye odaklı yaptıkları ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda çift dilli eğitim uygulamaların yurt dışı okullarda yetersiz olması bu okullar için zayıf bir yön olarak değerlendirilmektedir.

Öğretmen görüşleri yurt dışı okullardaki haftalık ders saati ve ders çeşitliliğinin yeterli olduğu ve bunların yurt dışı okulların güçlü birer yönü olduğu yorumunu doğurmaktadır.

Yurt dışı okulların öğretim programlarının buldukları ülkelerin öğretim programlarına uygunluğu konusunda öğretmen anketinden elde edilen sonuçlar öğretmenlerin önemli birçoğunun kararsız ve olumsuz seçeneklere gittiği gözlemlenmektedir. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerde bu bulguları destekler niteliktedir. Öğretim programlarının MEB Talim ve Terbiye Kurulu tarafından Türk eğitim sistemi temel alınarak hazırlandığı düşünüldüğünde öğretmenlerin öğretim

programlarını Türkiye ile uyumlu bulması beklendi bir sonuç olmaktadır. Ancak bu durum öğrencilerin üst öğrenimlerini ve geleceklerini planlarken Türkiye'ye yönelmelerini sağlamaktadır. Gelecek planlarını Türkiye üzerinden devam etmek isteyen öğrenciler için bu durum güçlü bir yön olurken, geleceklerini buldukları ülkelerde devam etmek isteyen öğrenciler için zayıf yön olarak yorumlanmaktadır. Yurt dışı okulların hizmet verdiği ülkelerde daha etkili olması açısından öğretim programlarının ülkeler bazında ayrı ayrı değerlendirilmesi ve okulların hizmet verdiği ülke standartlarına yakınlaştırılması yönünde bir çalışmanın faydalı olabileceği düşünülmektedir. Benzer bir şekilde öğretim programı yeterliliklerine kararsızım cevabı veren öğretmenlerin de öğretim programlarının bulunulan ülkenin eğitim sistemine uygunluğu konusunda tereddüt yaşayanlarla aynı gerekçelere sahip oldukları düşünülmektedir. Balamuralikrishna ve Dugger (1995) tarafından yapılan araştırmada elde edilen öğretim programlarının ihtiyaçlara yönelik hazırlanmaması durumunun okulların geleceği açısından bir takım tehditlere neden olabileceği sonucu bu araştırma bulgularıyla örtüşmektedir.

Yurt dışı okulların buldukları ülkede düzenlenen ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyinde öğretmen anketlerinde görüş ayrılıkları olduğu dikkati çekmektedir. Bu durumun okullar arasındaki uygulama farklılıklarından kaynaklandığı söylenebilmektedir. Yurt dışı okulların buldukları ülkelerde görünürlüğünü ve prestijini arttırabilmesi için ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılması oldukça önemli olduğu söylenebilmektedir. Bu durum bu tip etkinliklere katılan okullar için SWOT analizinde güçlü, katılmayan okullar için ise zayıf bir yön olmaktadır. Bununla birlikte Türkiye'de düzenlenen ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi öğretmenler tarafından hem anketlerde hem görüşmelerde yetersiz olarak tanımlanmaktadır. Öğretmen görüşmelerinde de belirtildiği gibi Türkiye'de düzenlenen sergi/yarışma ve proje gibi etkinliklere yurt dışı okulların Türkiye'de görünürlüğünü olumsuz anlamda etkilemektedir.

Yurt dışı okullardan mezun olan bir öğrencinin bulunduğu ülkedeki bir üst öğrenim ve/veya iş imkanlarından faydalanabilmesi için mezunun olunan okulun ve dolayısıyla öğretim programının ülke tarafından denk kabul edilmesi gerekmektedir. Daha önce açıklandığı gibi öğretim programlarının bulunulan ülkeye uygun olmadığını düşünen öğretmenlerle benzer bir şekilde yurt dışı okullarda mezun olan

öğrencilerin buldukları ülkede bir üst öğrenime veya iş olanaklarına dahil olmakta zorlandıklarını belirtmişlerdir. Sonuç olarak, mezun olunan okulun diplomasıyla bir üst öğretime geçmek ve/veya iş olanaklarından faydalanmak önemli bir kriter olduğundan bu durum yurt dışı okullar için hem zayıf hem de güçlü yön olarak bu araştırmada kabul edilmiştir. Ancak, yurt dışı okullardan mezun olan öğrencilerin Türkiye’de bir üst öğrenime devam etmekle ilgili bir sorun yaşamadıkları hem anketlerden hem de görüşmelerden elde edilen bir bulgu olmaktadır. Çünkü, yurt dışı okullardan mezun olan öğrenciler YÖS (Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı) e girmektedir. Öğrenciler, Türkiye’deki akranlarından çok daha az bir yeterlilikle çok daha iyi üniversitelere yerleşebilmektedirler. Bu durumun SWOT analizi çerçevesinde yurt dışı okulların güçlü bir yanı olarak kabul edilmesinin yanında öğretmen görüşmelerinde bu durumun öğrencileri akademik anlamda zayıflattığı ve hedefsizleştirdiği yönünde ifadeler yer almaktadır. Bu görüşlerin de yurt dışı okulların gelişimi açısından önemsenmesi gerektiği düşünülebilir.

Öğrencilere sorulduğu gibi öğretmenlere de yurt dışı okulların fiziki konumu sorulmuştur. Anket ve görüşme sonuçlarından elde edilen bulgulara göre okulun güvenliği, merkezi konuşumu ve ulaşımın rahatlığı ile ilgili memnuniyet bulunmakta ve yurt dışı okulların fiziki konumu güçlü bir yön olarak SWOT analizinde yer almaktadır.

Anket ve görüşme bulgularından elde edilen en dikkat çekici sonuçlardan biri de öğretmenlerin yurt dışı göreve hazırlık ve uyumları. Hem anket sonuçları hem de görüşmede kullanılan ifadeler öğretmenlerin yurt dışı göreve gitmeden önce MEB tarafından organize edilen “Yurt Dışı Göreve Uyum” seminerinden memnun olmadıklarını göstermektedir. Öğretmenler özellikle içerik anlamında bu semineri eleştirmektedirler. Söz konusu seminerin protokol kuralları haricinde kendilerine önemli bir katkısının olmadığını, gerçek yaşam deneyimlerinden ve bu deneyimlerin paylaşılmasından daha çok öğrendiklerini belirttiler. Bu anlamda yurt dışı göreve uyum semineri içeriğinin yeniden gözden geçirilmesi önerilebilir. Ayrıca anket ve görüşmelerden elde edilen bulgulara göre, öğretmenlerin yurt dışı okullarda eğitim dilinin Türkçe olmasından dolayı okullarda çalışırken değil ancak, göreve gittikleri ülkenin hastane, banka gibi kurumlarında ve sosyal hayatta dil sorunları yaşadıkları söylenebilmektedir. Bu anlamda gerek öğretmenlerin seçim aşamasında gerekse yurt dışı göreve gitmeden önce hazırlık döneminde dil becerilerini geliştirme

yönünde bir çalışmaya ihtiyaç olduğu yorumu yapılabilmektedir. Cevahir (2013) ve Gül (2018) tarafından yapılan araştırmalarda yurt dışına görevlendirilen öğretmenlerin en çok yaşadığı sorun alanlarından birinin uyum sorunları olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin anket ve görüşmelerde hem fikir oldukları bir başka konu ise, yurt dışı okullara görevlendirildikten sonra, resmi işlemleri halletmek, buldukları ülkeye gelmek, barınmalarını sağlamak, taşınmak, yerleşmek ve bölgeye alışmak için yeterli zamanlarının olmadığını düşünmeleridir. Cevahir (2013) ve Gül (2018) tarafından yapılan araştırma sonuçları da öğretmenlerin yurt dışı göreve gitme tarihlerinin geç olduğunu göstermektedir. Yurt dışı okulların pek çoğunda eğitim öğretim yılı Eylül ayının ilk ve/veya ikinci haftasında başlamaktadır. Öğretmenlerin yurt dışında hangi ülke ve okulda görevlendirildiklerini öğrenmeleri ise ağustos ayının başında gerçekleşmektedir. Bu durum öğretmenlere resmi işlerini halletmek, ailesini ve eşyalarını taşımak, barınmasını sağlamak, yeni gidilen ülkeye yerleşmek ve uyum sağlamak ve ardından ders dönemine başlamak için bir aylık bir süre bırakmaktadır. Öğretmenler birincil ihtiyaçlarını henüz tam olarak karşılayamamışken ders dönemine tam anlamıyla adapte olamadıkları söylenebilir. Sonuç olarak öğretmenlerin yurt dışı göreve uyum süreçlerinde zorlanmaları bu okullar için bir dış çevre faktörü ve tehdit olarak SWOT analizine dahil edilmiştir.

Öğretmen anketinde yurt dışı görevi süresince alınan maaşlar ve izin haklarına ilişkin olan genel olumsuz bulgular öğretmen görüşmelerinde kendini göstermemektedir. Yurt dışı okullarda görev yapan öğretmenlerin motivasyonu açısından önemli olan izin ve maaşlar hususunda net bir görüş ortaya çıkmasa da anket bulgularında çok yüksek oranda olumsuz cevaplar alınması izin ve maaşlar konusunun yurt dışı okullar açısından bir tehdit olduğu şeklinde yorumlanmasına neden olmuştur.

Öğretmen yurt dışı görevleri esnasında gerek buldukları ülkenin yerel makamları gerekse yerel halkı tarafından herhangi bir kültürel dışlanmaya maruz bırakılmadıklarını anket ve görüşme bulgularında ortaya koymaktadırlar. Bu durum okulların bulunduğu ülkelerde Türk Okullarına karşı olumsuz tutum ve önyargıların olmadığı yorumunu ortaya çıkarmaktadır. Bu anlamda kültürel dışlanmanın olmaması yurt dışı okullar açısından bir fırsat olarak değerlendirilmektedir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okullarda görev yapan yöneticilere göre bu okulların güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri nelerdir?”

Yöneticilerin anket sorularına verdikleri cevaplar her bölüm için ayrı ayrı analiz edilerek yorumlanmıştır. Yorumlarda, anket sonuçlarına göre söz konusu değişkenin hangi SWOT ögesi kapsamına girdiği belirtilmiştir. Verilerin analizinde betimsel istatistik yöntemleri olan yüzde ve frekans değerleri kullanılmıştır.

Yöneticilerin anketin bilişim altyapısı ve eğitim materyalleri ile ilgili bölümüne verdikleri cevapların analizi ve yorumu Tablo 34'te verilmiştir.

Tablo 34

Yöneticilerin Bilişim Altyapısı ve Eğitim Materyallerine İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
1	9	18	8	16	6	12	16	32	11	22	50	Güçlü
2	7	14	3	6	2	4	9	18	29	58	50	Güçlü
3	2	4	6	12	8	16	21	42	13	26	50	Güçlü
4	10	20	9	18	10	20	7	14	14	28	50	Zayıf

Madde 1’de yöneticilere okullarındaki bilişim altyapısı sorulmuştur. Bu maddeye çoğunluk (%32 katılıyorum ve %22 kesinlikle katılıyorum) cevaplarını vermiştir. Eğitim hizmetlerinin bilişim sistemleriyle iç içe olduğu modern dünyada okulların verimli internet bağlantısına, etkileşimli tahtalara ve eğitim ortamlarını zenginleştiren eğitim modüllerine ihtiyacı olmaktadır. Bu anlamda yurt dışı okulları için bilim altyapı sistemleri güçlü bir yön olmaktadır. Ancak, bu maddeye %18 oranda kesinlikle katılmıyorum ve %16 oranında katılmıyorum cevabı veren yöneticilerin görüşleri de son derece dikkate değerdir.

Milli Eğitim Bakanlığı son yıllarda kurum içi yazışmaları daha hızlı ve verimli yapabilmek adına elektronik resmi yazışma portalı olan DYS(Doküman Yönetim

Sistemi) 'ye geçmiştir. MEB'e bağlı yurt dışı okulların da DYS'yi kullanıyor olması yurt dışında faaliyet gösteren bu okulların iş ve işlemlerini daha iyi yürütebilmeleri adına önemlidir. DYS'nin sorulduğu Madde 2'ye yöneticilerin çoğu (%58 kesinlikle katılıyorum) cevabını vermiştir. Bu anlamda MEB'in yurt dışı teşkilatını elektronik yazışma sistemini entegre etmiş olması bu okulların güçlü bir yönünü oluşturmaktadır.

Madde 3'de yöneticilere ders kitaplarının yeterliliği sorulmuş ve çoğunluk (%42 kesinlikle katılıyorum ve %26 kesinlikle katılıyorum) tarafından olumlu yanıt alınmıştır. öğrenci ve öğretmen anketlerinde de ders kitaplarıyla ilgili sorulan maddelere benzer cevaplar alınmıştır. Bu anlamda ders kitapları güçlü bir yön olarak karşımıza çıkmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gönderilen akıllı tahtalar, projeksiyon cihazları, bilgisayar gibi teknolojik eğitim materyallerinin sorulduğu Madde 4'de yöneticilerin verdiği olumsuz cevapların toplamı (%20 kesinlikle katılmıyorum, %20 kararsızım ve %18 katılmıyorum) çoğunluğu vermektedir. Bu durum teknolojik eğitim materyalleri açısından yurt dışı okulların zayıf olduğunu göstermektedir.

Yöneticilerin okulların fiziksel donanımına ilişkin görüşlerinin analizi Tablo 35'de verilmiştir.

Tablo 35

Yöneticilerin Okulların Fiziksel Donanımına İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
5	7	14	6	12	6	12	11	22	20	40	50	Güçlü
6	12	24	11	22	10	20	11	22	6	12	50	Zayıf
7	13	26	12	24	11	22	7	14	7	14	50	Zayıf
8	6	12	8	16	13	26	14	28	9	18	50	Zayıf
9	10	20	16	32	8	16	13	26	3	6	50	Zayıf
10	8	16	13	26	8	16	15	30	6	12	50	Zayıf

Maddeler		Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		
11	12	24	15	30	11	22	9	18	3	6	50	Zayıf
12	1	2	0	0	7	14	22	44	20	40	50	Güçlü

Okullardaki derslik sayısının yeterli olup olmadığı sorulduğu Madde 5'e yöneticiler %40 kesinlikle katılıyorum ve %22 katılıyorum cevabını vermiştir. Derslik sayısının yeterli olması yurt dışı okulların fiziksel donanımı açısından güçlü bir yön olarak tespit edilmiştir.

Yöneticiler Madde 6'da konferans salonu, Madde 7'de ise spor salonu olanaklarının yeterliliği sorulmuştur. Madde 6'da seçeneklere birbirine çok yakın oranlarda cevap veren yöneticiler (%24 kesinlikle katılmıyorum, %22 katılmıyorum, %20 kararsızım), bu konuda okullar arasında bir donanım farklılığının olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Madde 6'dan elde edilen bulgular neticesinde çoğunluğun olumsuz cevap vermesi yurt dışı okullar için zayıf bir yön olarak kabul edilmiştir. Spor salonları konusunda da benzer bir şekilde yöneticilerin çoğu olumsuz cevaplar vermişlerdir. (%26 kesinlikle katılmıyorum, %24 katılmıyorum) Öğrenci anketinin 27.maddesinde de sorulan bu soruda öğrencilerin %28.86'sı katılıyorum, %21.13'ü kesinlikle katılmıyorum cevabını vermiştir.

Madde 8'de yöneticilere okul bahçeleri sorulmuş ve yöneticilerin bahçelerle ilgili olumsuz cevaplarının toplamı %54 ile çoğunluğu oluşturmuştur. Bu anlamda yöneticilere göre yurt dışı okulların bahçe olanakları zayıf bir yön olarak bu araştırmada tespit edilmiştir.

Madde 9'da sorulan okul kantin/yemekhane olanakları öğrenci anketini destekler bir şekilde yöneticiler tarafından da yetersiz görülmektedir (%32 katılmıyorum ve %20 kesinlikle katılmıyorum). Bu anlamda bu madde SWOT için bir zayıf olarak ortaya çıkmaktadır.

Fen laboratuvarlarının değerlendirildiği Madde 10'da, yöneticiler %16 kesinlikle katılmıyorum, %26 katılmıyorum, %16 kararsızım seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu durum, Madde 6'da sorulan konferans salonu ile ilgili bulgularda

olduğu gibi farklı ülkelerde yer alan okulların donanımsal anlamda aynı fırsatlara sahip olmadıklarını göstermektedir. Fen grubu derslerinin verimliliği ve başarısı açısından oldukça önemli olan laboratuvarların olmaması öğrenci anketleri ile de desteklendiğinden bu durum bir zayıf yön olarak bu araştırmada değerlendirilmiştir.

Madde 11’de ise sanat atölyeleri sorgulanmış ve yöneticiler tarafından bu atölyelerin yetersizliği %30 katılmıyorum, %24 kesinlikle katılmıyorum cevaplarıyla ortaya konmuştur. Bu nedenle sanat atölyelerinin eksikliği yurt dışı okullar açısından zayıf bir yön olarak değerlendirilmiştir.

%40 kesinlikle katılıyorum, %44 katılıyorum cevaplarının alındığı Madde 12’de yöneticilerin çoğu okulda bakım onarım çalışmalarının zamanında yapıldığını göstermektedirler. Bu madde, SWOT için bir güçlü yön olarak bu araştırmada değerlendirilmiştir.

Okul yöneticilerinin öğretmenlere ilişkin görüşlerinin analizi Tablo 36’da verilmiştir.

Tablo 36

Yöneticilerin Öğretmenlere İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
13	1	2	6	12	2	4	17	34	24	48	50	Fırsat
14	2	4	3	6	4	8	17	34	24	48	50	Fırsat
15	6	12	13	26	12	24	11	22	8	16	50	-
16	6	12	13	26	8	16	16	32	7	14	50	Tehdit
17	2	4	0	0	16	32	23	46	9	18	50	Güçlü
18	2	4	4	8	11	22	25	50	8	16	50	Güçlü
19	2	4	4	8	14	28	24	48	6	12	50	Güçlü
20	2	4	1	2	16	32	24	48	7	14	50	Güçlü
21	2	4	5	10	12	24	28	56	3	6	50	Güçlü

Tablo 36 incelendiğinde okul yöneticilerinin birlikte çalıştıkları öğretmenlerle ilgili genel anlamda olumlu değerlendirmelere sahip oldukları söylenebilmektedir. Madde 13’de MEB tarafından gönderilen öğretmen sayısının yeterliliği ve Madde 14’de MEB tarafından gönderilen branş bazında gönderilen öğretmenlerin okul ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamadığı sorulmuştur. Her iki soruda da yöneticilerin çoğunluğu (her iki maddede %48 kesinlikle katılıyorum, %34 katılıyorum) yeterli olduğu yönünde görüş bildirmiştir.

“Okulumuzda “yerinden temin” ile öğretmen görevlendirilmesine ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.” İfadesinin yer aldığı Madde 15’de yöneticiler farklı seçeneklere yakın oranlarda cevap vermişlerdir. Bu maddeden elde edilen bulgulara göre, yöneticiler %26 katılmıyorum, %24 kararsızım ve %22 katılıyorum yanıtlarını vermişlerdir. Okulların ihtiyaçlarının bölgesel faktörlerden etkilenmesi gerçeği ve yerinden temin ile ilgili henüz yeterli yasal zemin olmaması sebebiyle bu madde için fırsat/tehdit sınıflandırılması yapılmamıştır.

Madde 16’da yöneticilere MEB tarafından görevlendirilen öğretmenlerin seçim ve okullarına gönderim tarihlerinin uygunluğu sorulmuştur. Bu konuda yöneticilerin %12’si kesinlikle katılmıyorum, %26’sı katılmıyorum, %16’sı kararsızım demiştir. Öğretmenlerin seçimi ve görev başlaması arasında yapmaları gereken resmi işlerin bazı ülkelerin mevzuatı gereği uzamasının bu sonuca sebep olduğu düşünülebilir. Olumsuz cevapların çoğunlukta olması öğretmen gönderim tarihlerini yurt dışı okullar için bir tehdit unsuru haline getirmektedir.

Madde 17’de öğretmenlerin alan bilgisi, Madde 18’de öğretmenlik becerileri, Madde 19’da temsil yetenekleri, Madde 20’de sosyal ve kültürel yeterlilikleri, Madde 21’de ise göreve gittikleri ülke şartlarına uyumları yöneticilere sorulmuştur. Bütün bu maddelere çoğunluk (sırasıyla %46, %50, %48, %48, %56 oranında) katılıyorum cevabını vermiştir. Bu durumda yurt dışı okullarda görev yapan öğretmenlerin bilgi ve beceri anlamında yöneticilerin görüşlerine göre yeterli olması bu okullar için güçlü bir yön olarak değerlendirilmiştir.

Yönetici anketinin yönetim ve özlük hakları bölümünün analizi Tablo 37’de verilmiştir.

Tablo 37

Yöneticilerin Yönetim ve Özlük Haklarına İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
25	0	0	1	2	5	10	27	54	17	34	50	Güçlü
26	0	0	0	0	3	6	27	54	20	40	50	Güçlü
27	8	16	10	20	7	14	19	38	6	12	50	Fırsat
28	9	18	12	24	11	22	16	32	2	4	50	Tehdit

Madde 25’de yurt dışında görevlendirilmeden önceki yönetim tecrübesinin yeterliliği, Madde 26’da ise şu anki yönetim tecrübesinin yeterliliği sorulan okul yöneticileri her iki soruya %54 oranında katılıyorum cevabı vermiştir. Yöneticilerin kendilerini yönetim tecrübe ve becerileri açısından yeterli görmesi yurt dışı okullar için güçlü bir yön olarak kabul edilmektedir.

Yönetici maaşlarının sorulduğu Madde 27’de yöneticilerin %38’i katılıyorum, %12’si kesinlikle katılıyorum demiştir. Olumlu cevapların çoğunluğu oluşturması yönetici maaşlarını bir fırsata dönüştürmektedir. Yıllık izinlerin sorulduğu Madde 28’de ise olumsuz cevapların çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir (%18 kesinlikle katılmıyorum, %24 katılmıyorum, %22 kararsızım). Maaş ve izinlerinden memnun olan yöneticilerin yüksek çalışma motivasyonuna sahip olabilecekleri düşünüldüğünde bulgular doğrultusunda maaşlar fırsat izinler ise tehdit olarak bu araştırmada değerlendirilmiştir.

Yönetici anketinin sorunların çözümüne katkı bölümündeki görüşlerinin analizi Tablo 38’de verilmiştir.

Tablo 38

Yöneticilerin Sorunların Çözümüne Katkı Konusundaki Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
29	1	2	1	2	12	24	30	60	6	12	50	Güçlü
30	2	4	6	12	14	28	22	44	6	12	50	Güçlü
31	1	2	1	2	8	16	28	56	12	24	50	Fırsat
32	2	4	3	6	10	20	29	58	6	12	50	Fırsat
33	3	6	6	12	11	22	28	56	2	4	50	Fırsat
34	5	10	8	16	20	40	17	34	0	0	50	Tehdit

Madde 29'da okul öğretmenlerinin, Madde 30'da ise öğrenci ve velilerin sorunların çözümüne sağladığı katkıyı değerlendiren yöneticiler, her iki maddede sırayla %60 ve %44 katılıyorum cevabını vererek öğretmen, öğrenci ve velilerin sorunların çözümüne katkı sağladıklarını belirtmiştir. Yönetici, öğretmen, öğrenci ve velilerin iş birliği içinde sorunların çözümüne katkı sağlamalarının yurt dışı okullar için güçlü bir yön olduğu düşünülebilir.

Anketin 31. Maddesinde sorunlara katkı sağlama açısından MEB Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğü, 32.maddesinde Eğitim Ataşesi veya Eğitim Müşavirliği ve 33.maddesinde Büyükelçi veya Başkonsolos yöneticilere sorulmuştur. Her üç soruda da yöneticiler çoğunlukla söz konusu mercilerin olumlu katkı sağlaması yönünde eğilimli bir cevap vermiştir. (sırasıyla, % 56, %58, %56) Bu doğrultuda yöneticilerin MEB Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğü'nün, Eğitim Ataşesi veya Eğitim Müşaviri'nin ve Büyükelçi veya Başkonsolos'un sorunlara çözüme katkısını yüksek seviyede değerlendirdiği söylenebilmektedir. Bu araştırmada bu maddeler çoğunluk olumlu cevaba eğilimli sonuçlar verdiği için ve dışsal faktör olduğundan SWOT analizi için "Fırsat" olarak değerlendirilmektedir. Ancak bu cevaplar öğretmen anketi ve görüşmelerinden elde edilen sonuçlarla çatışmaktadır.

Okulun bulunduğu bölgedeki yerel yöneticilerin sorunların çözümüne katkısının sorgulandığı Madde 34 incelendiğinde, yöneticilerin %40 oranında kararsızım cevabını verdikleri dikkati çekmektedir. Bu anlamda, yöneticiler yerel yönetimle ilişkilerini orta derecede değerlendirmektedir. Bölgede bulunan üst düzey misyon görevlilerinin yerel yönetim ve okullar arasında ilişkileri bağlayıcı bir rol üstlenmesinin bu noktadaki eksiklikleri giderebileceği önerilebilir. Pek çok faaliyeti yerel yöneticilerle ilişkilere dayanan yurt dışı okulların bu alandaki eksiklikleri okullar için bir tehdit oluşturabilmektedir.

Yöneticilerin velilerle ve öğrenci devamsızlıklarına ilişkin görüşlerinin analizi Tablo 39'da verilmiştir.

Tablo 39

Yöneticilerin Velilere ve Öğrenci Devamsızlıklarına İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
35	6	12	11	22	14	28	15	30	4	8	50	Fırsat
36	5	10	14	28	12	24	17	34	2	4	50	Zayıf
37	4	8	7	14	12	24	18	36	9	18	50	Güçlü
50	0	0	2	4	2	4	29	58	17	34	50	Güçlü

Öğrenci velilerinin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumlarının sorulduğu Madde 35'e yöneticiler %30 oranında katılıyorum diyerek velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumlarını iyi olarak değerlendirmektedir. Ancak, bir sonraki yüksek orandaki cevap %28 ile kararsızım seçeneğine geldiği dikkati çekmektedir. Öğretmen anketinde de yer alan bu soruya öğretmenler çoğunlukla kararsızım cevabı vermiştir. Bu noktada, yöneticilerin bu maddedeki kararsızım cevabı velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumları ile ilgili fikirleri olmamasından değil, velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumlarını derecelendirmelerinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, yöneticiler büyük bir çoğunluğu da velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumlarını ortalama bir değerde görmektedir.

Yöneticilerin çoğunluğunun verdiği olumlu cevap neticesinde çocuklarının eğitim öğretim yaşantısını maddi ve manevi anlamda destekleyebilme gücüne sahip olan velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumu bu araştırmada yurt dışı okulları için bir fırsat olarak değerlendirilmektedir.

“Okulumuz velilerinin büyük çoğunluğu okulla etkili bir iletişim içerisindedir. (öğrencilerin takibi, velilerin okulu ziyaretleri vb.)” ifadesinin yer aldığı Madde 36’da yöneticiler fikir ayrılığı yaşamaktadır. En yüksek cevap alan seçenek %34 ile katılıyorum seçeneği olmakla birlikte uç cevap seçeneklerinin toplamı eşit oranı vermektedir (katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevaplarının toplamı ile katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum cevaplarının toplamı %38 yani eşittir). Bu durumda kararsızım cevabı olumsuz değerlendirmeler içinde değerlendirilmektedir ve SWOT analizinde zayıf yön olarak kabul edilmiştir. Okulların velilerle olan etkili iletişim yollarında henüz memnun edici bir seviyeye gelinmediği ve bu konuda bir takım değişiklikler yapılması önerilebilir

Okul-Aile Birliği faaliyetlerinin verimli yürütülüp yürütülmediğinin sorulduğu Madde 37’ye yöneticilerin olumlu cevapları (%36 katılıyorum, %18 kesinlikle katılıyorum) çoğunluğu oluşturmuştur. Bu madde yurt dışı okulların güçlü bir yönü olarak ortaya çıkmaktadır.

Madde 50’de öğrenci devamsızlıkları sorulmuş ve %58 katılıyorum, %34 kesinlikle katılıyorum cevabı veren yöneticiler okullarında devamsız öğrenci sayısının az olduğunu belirtmiştir. Eğitim öğretim faaliyetlerinin verimini etkileyen öğrenci devamsızlığının yurt dışı okullarda az olması bu okulların güçlü bir yönü olarak ortaya çıkmaktadır.

Yurt dışı okulların dışa dönüklüğüne ilişkin yöneticilerin görüşlerinin analizi Tablo 40’da verilmiştir.

Tablo 40

Yöneticilerin Okulların Dışa Dönüklüğüne İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
47	1	2	9	18	11	22	22	44	7	14	50	Fırsat
53	5	10	8	16	15	30	18	36	4	8	50	Fırsat
54	4	8	14	28	8	16	21	42	3	6	50	Zayıf
55	7	14	21	42	14	28	6	12	2	4	50	Zayıf

“Okulumuz, bulunduğu ülkenin yerel kurumlarıyla iş birliği içinde faaliyetler yürütür.” İfadesinin yer aldığı Madde 47’de yöneticilerin %44’ü katılıyorum, %14’ü kesinlikle katılıyorum diyerek yerel kurumlarla işbirliği içinde faaliyetler yapıldığını belirtmişlerdir. Okulların yerel kurumlarla işbirliği yapabilmeleri okul yönetimiyle birlikte daha çok bölgede bulunan Dışişleri Bakanlığı misyon görevlisinin yerel makamlarla olumlu ilişkilerine bağlı olmaktadır. Yurt dışı okulların buldukları bölgede görünürlüğünü arttırabilecek bu tip işbirlikleri yurt dışı okullar için bir fırsat olarak değerlendirilmektedir.

Yurt dışı okulların bulunduğu coğrafyada faaliyet gösteren Türk şirketleri ve işadamlarının varlığı okula maddi ve manevi destek olmaları açısından önemli olabilmektedir. Bu durumun sorgulandığı Madde 53’e yöneticileri %36’sı katılıyorum diyerek bölgelerinde bu tip şirket ve kişilerin varlığını göstermiştir. Yurt dışı okulların faaliyet gösterdikleri bölgede Türk işadamı ve şirketlerin varlığı bu okullar için bir fırsat teşkil etmektedir.

Madde 54’de okulların bulunduğu ülkede düzenlenen ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi, Madde 55’de okulların Türkiye’de düzenlenen ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyine ilişkin bulgular yer almaktadır. Okulların buldukları bölgedeki tanınırlığına ve imajına olumlu katkılar verebileceğinden Madde 54’e yöneticiler tarafından verilen toplam % 52 oranındaki olumsuz cevap zayıf bir yön olarak

değerlendirilmektedir. Madde 55'e ise yöneticilerin çoğu (%42 katılmıyorum, %14 kesinlikle katılmıyorum, %28 kararsızım) olumsuz cevap vermiştir. Yurt dışı okulların Türkiye'de düzenlenen ulusal ve uluslararası etkinliklere katılımının az olması bu okulların Türkiye'deki bilinirliğini olumsuz etkileyebileceğinden zayıf bir yön olarak değerlendirilmektedir.

Yöneticilerin yurt dışı okulların başarısı ve imajına ilişkin görüşlerinin analizi Tablo 41'de verilmiştir.

Tablo 41

Yöneticilerin Okulların Başarısı ve İmajına İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
42	3	6	6	12	13	26	18	39	10	20	50	Güçlü
43	2	4	6	12	14	28	20	40	8	16	50	Fırsat
44	0	0	1	2	9	18	25	50	15	30	50	Fırsat
48	5	10	17	34	12	24	14	28	2	4	50	Zayıf
49	0	0	3	6	3	6	28	56	16	32	50	Güçlü

“Okulumuz bulunduğu bölgede tanınan ve itibarı yüksek bir okuldur.” İfadesinin yer aldığı Madde 42'ye yöneticilerin %39'u katılıyorum, %20'si kesinlikle katılıyorum cevabı vermiştir. Öğrenci anketindeki benzer soruya öğrencilerin okulun imajı ile ilgili olumsuz bir değerlendirmede bulunduğu tespit edilmiştir. Ancak, okul yöneticilerinden gelen bulgular çoğunlukla okullarını bölgede tanınan ve itibarı yüksek bir okul olarak değerlendirdiklerini göstermiş ve bu durumun okulun güçlü bir yönü olarak tespit edilmesine olanak sağlamıştır.

Madde 43, yurt dışı okullara buldukları ülkenin makamlarının, Madde 44 ise buldukları bölgenin yerel halkının bakış açısına dair bulguların elde edildiği maddelerdir. Her iki maddeye okul yöneticileri sırasıyla %40 ve %50 oranlarında katılıyorum cevaplarını vermiştir. Yurt dışı okulların faaliyetlerini etkili bir biçimde sürdürebilmeleri açısından buldukları bölgedeki makamların ve yerel halkın bu

okullarla ilgili algıları önem taşımaktadır. Bu bulgular ışığında Madde 43 ve Madde 44 yurt dışı okullar için birer fırsat olarak değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin mezun olduktan sonra buldukları ülkede bir üst öğrenime devam edebilme ve/veya iş olanaklarından yararlanabilme durumlarının sorulduğu Madde 48'e okul yöneticilerin verdikleri olumsuz cevapların toplamı çoğunluğu (%34 katılmıyorum, %10 kesinlikle katılmıyorum, %24 kararsızım) oluşturmuştur. Bu durum araştırmada bir zayıf yön olarak ele alınmaktadır.

Madde 49'de yurt dışı okullardan mezun olan öğrencilerin Türkiye'deki yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorluk yaşayıp yaşamadıkları sorulmuş ve çoğunluk %56 oranla olumlu cevap vermiştir. Yurt dışındaki okullardan mezun olan öğrencilerimiz, YÖS'e (yabancı öğrenci Sınavı) katılma hakları bulunduğu için, kolaylıkla bir üst öğrenimlerine Türkiye'de devam edebilmektedirler. Bu madde okullar için SWOT analizinde güçlü bir yön olarak yer almaktadır.

Yöneticilerin okulun fiziki konumuna ilişkin düşüncelerinin analizi Tablo 42'de verilmiştir.

Tablo 42

Yöneticilerin Okulun Fiziki Konumuna İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
38	3	6	8	16	5	10	25	50	9	18	50	Fırsat
39	5	10	11	22	3	6	20	40	11	22	50	Fırsat
40	2	4	4	8	4	8	23	46	17	34	50	Fırsat
41	15	30	14	28	5	10	14	28	2	4	50	Tehdit

Tablo 42 incelendiğinde okulun fiziki konumuna ilişkin yönetici, öğretmen ve öğrencilerin hemen hemen aynı bulguları verdiklerini söyleyebiliriz. Okul ulaşımının sorulduğu Madde 38'e yöneticiler %50 oranla katılıyorum cevabını vermiştir. Benzer bir şekilde, okulun merkezi bir konumda yer alıp almadığının sorulduğu Madde 39

ve okul çevresinde güvenlik sorunu olup olmadığının sorulduğu Madde 40'da yöneticilerin çoğu (sırasıyla %40 ve %46 katılıyorum) olumlu değerlendirmeler yapmıştır. Öğretmen ve öğrenci anketlerinden de benzer bulguların elde edilmesi okulun ulaşım, merkezi konum ve güvenlik unsurlarının bu araştırma için fırsat olarak değerlendirilmesini sağlamıştır.

Madde 41'de ise okulun bulunduğu bölgede park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane çevresel imkanlar varlığı sorgulanmıştır. Yöneticiler bu maddede %30 kesinlikle katılmıyorum, %28 katılmıyorum, öğretmenler %32.81 katılmıyorum, öğrenciler ise %46.6 oranında kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Okul konumuyla ilgili diğer maddelere (Madde 38,39,40) öğretmen, öğrenci ve yöneticiler memnuniyetlerini belirtmiş olsalar da, okullarının bulunduğu bölgeyi çevresel imkanlar bağlamında yetersiz bulmaktadırlar. Bu bulgular neticesinde okulların çevresel imkanlar açısından yetersizliği tehdit olarak değerlendirilmektedir.

Okul yöneticilerinin yurt dışı göreve uyumlarına ilişkin görüşlerin analizi Tablo 43'de verilmiştir.

Tablo 43

Yöneticilerin Yurt Dışı Göreve Uyumlarına İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
22	4	8	10	20	15	30	14	28	7	14	50	Tehdit
23	7	14	15	30	3	6	22	44	3	6	50	Tehdit
24	9	18	5	10	10	20	17	34	9	18	50	Tehdit

Madde 22'de MEB Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından öğretmen ve yöneticilere yurt dışı görevlerine başlamadan önce yapılan "Yurt Dışı Göreve Uyum Semineri" nin verimliliği sorulmuştur. Öğretmenlere yönlendirilen aynı soruyu öğretmenler olumsuz değerlendirdiklerini göstermişlerdir. Benzer bir durum yöneticiler içinde geçerlidir. Madde 22'den elde edilen bulgulara bakıldığında yöneticilerin de %30 oranında kararsızım, %20 katılmıyorum, %8

kesinlikle katılmıyorum cevabını verdikleri dikkat çekmektedir. Öğretmenlerin ve yöneticilerin kendilerini yeteri kadar hazır hissetmeden gönderildikleri görevde zorlanacak olmaları olasılığı bu seminerleri yurt dışı okulların SWOT analizinde bir tehdit olarak sınıflandırılmasını sağlamıştır.

“Okula görevlendirildikten sonra, resmi işlemleri halletmek, bulunduğum ülkeye gelmek, barınmamı sağlamak, taşınmak, yerleşmek ve bölgeye alışmak için yeterli zamanımın olduğunu düşünüyorum.” İfadesinin yer aldığı Madde 23 için yöneticilerin %44’ü katılmıyorum seçeneğini seçmiştir. Ancak, yöneticilerin %30 oranındaki bir kısmının da bu soruya katılmıyorum cevabını vermesi önemli bir bulgu olarak değerlendirilmektedir. Aynı soruya öğretmenler, %35.93 katılmıyorum, %23.43 katılmıyorum ve %21.09 kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermiştir. Madde 23’de farklı uçtaki cevaplara verilen yüksek orandaki cevaplar hem öğretmenler hem de yöneticiler için geçerlidir. Yeni taşındığı bir ülkede temel ihtiyaçlarını tam olarak karşılayamadan göreve başlayan öğretmen ve yöneticilerin okul içindeki çalışmalarının verimi düşebileceği ihtimali göz önüne alındığında ve bu maddeye yarı yarıya farklı uçlar cevaplar verildiğinden SWOT analizinde tehditler grubunda, yer almaktadır.

Madde 24’de yöneticilerin buldukları ülkenin yerel makamları ve halkı ile iletişime geçerken dil problemleri yaşayıp yaşamadıkları sorulmuştur. Yöneticilerin %34’ü katılmıyorum, %18 kesinlikle katılmıyorum diyerek dil problemi yaşadıklarını belirtmiştir. Aynı soruya öğretmenler, %33.59 oranında yöneticilere benzer bir şekilde cevap vermişlerdir. Dil sorunları yaşamamanın öğretmen ve yöneticiler için bir yurt dışı görevinde oldukça önemli bir durum olması gerekçesi ile bu madde yurt dışı okullar için bir tehdit olarak değerlendirilmiştir.

Yönetici anketinin bütçe ve bürokrasiye ilişkin bulguları Tablo 44’te verilmiştir.

Tablo 44

Yöneticilerin Bütçe ve Bürokrasiye İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
45	5	10	8	16	10	20	17	34	10	20	50	Fırsat
46	3	6	11	22	8	16	23	46	5	10	50	Fırsat

45.madde de yöneticilere MEB tarafından gönderilen okul bütçesinin yeterliliği sorulmuştur. Yöneticilerin %34'ü katılıyorum, %20'si kesinlikle katılıyorum cevaplarını vererek okul bütçelerinin yeterli olduğunu göstermiştir. Bu durum yurt dışı okullar için önemli bir fırsat olarak görülmektedir.

Okul iş ve işlemlerini yürütürlerken bürokratik engellerle karşılaşmış ve karşılaşılmadıkları sorulan Madde 46'ya yöneticiler %46 oranında katılıyorum seçeneğini işaretleyerek bürokratik engellerle karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir. Tıpkı bütçe yeterliliği gibi yurt dışı okulların bürokratik zorluklar yaşamamaları bir fırsat olarak değerlendirilmiştir.

Yöneticilerin ülkeler arası dış politikaya ilişkin görüşlerinin analizi Tablo 45'te verilmektedir.

Tablo 45

Yöneticilerin Dış Politikaya İlişkin Görüşleri

Maddeler	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle Katılıyorum		n	SWOT
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
51	1	2	2	4	8	16	24	48	15	30	50	Tehdit
52	2	4	7	14	6	12	21	42	14	28	50	Tehdit

Okul yöneticilerine Madde 51’de okul işlerliğinin, Madde 52’de öğrenci kaynağının ülkeler arası dış politikalardan etkilenip etkilenmediği sorulmuştur. Madde 51’e toplamda %78, Madde 52’ye toplamda %70 oranında katılıyorum cevabı veren yöneticiler, yurt dışı okulların işlerliğinin ve öğrenci kaynağının dış politikalardan etkilendiği yorumunu çıkarmamızı sağlamıştır.

Yönetici anketlerinin analiz edilmesiyle ortaya çıkan SWOT Tablo 46’da gösterilmektedir.

Tablo 46

Yönetici Görüşleri SWOT Analizi Tablosu

GÜÇLÜ YÖNLER	ZAYIF YÖNLER
<i>Bilişim Altyapısı DYS entegrasyonu Derslik sayısı Bakım onarım çalışmaları Öğretmenlerin alan bilgisi, öğretmenlik becerileri, temsil yetenekleri, sosyal ve kültürel yeterlilikleri Öğrenci velilerin sorunların çözümüne katkı sağlaması Okul-aile birliği faaliyetleri Öğrenci devamsızlığının az olması Okul imajı Mezun olan öğrencilerin Türkiye’deki yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorlanmaması</i>	<i>Teknolojik eğitim materyalleri Konferans salonu Spor salonu Okul bahçesinin büyüklüğü, bakımı ve düzeni Kantin/yemekhane Fen laboratuvarları Sanat atölyeleri Velilerin okulla etkili bir iletişim içinde olmaması Okulların bulunulan ülkedeki ve Türkiye’deki ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi Mezun olan öğrencilerin buldukları ülkenin yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorlanması</i>
FIRSATLAR	TEHDİTLER
<i>Öğretmen sayısının yeterliliği ve ihtiyaca yönelik gönderilmesi Yöneticilerin maaşları MEB YYEGM’nin sorunların çözümüne katkısı Eğitim Müşaviri/Ataşe’sinin sorunların çözümüne katkısı Büyükelçi/Başkonsolos’un sorunların çözümüne katkısı Velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumu Yerel kurumlarla okulun iş birliği içinde olması Bölgede Türk iş adamları ve Türk şirketlerin olması Yerel halk ve yerel makamların okula olumlu bakış açısına sahip olması Okula ulaşım ve okulun merkezi konumu Güvenlik MEB’den gelen okul bütçesinin yeterliliği Bürokratik zorlukların yaşanmaması</i>	<i>Yöneticilerin yıllık izinleri Yereldeki yetkililerin sorunların çözümüne katkı sağlamaması Okul çevresindeki olanakların (Park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb.) bilinmiyor olması ve/veya olmaması Yurt dışı görev uyum seminerlerinin yetersizliği Yöneticilerin görev yapacakları bölgeye yerleşip temel ihtiyaçlarını gidermek için yetersiz sürenin olması Dil sorunları Okul işlerliğinin ve öğrenci potansiyelinin ülkeler arası dış politikalardan etkilenmesi</i>

Üçüncü Alt Problemin Yorumlanması

“Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okullarda görev yapan yöneticilere göre bu okulların güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri nelerdir?”

Yurt dışı okulların yöneticilerine uygulanan anket bulgularına göre, yöneticilerin çoğunluğu bilişim alt yapı sistemlerini yeterli olarak değerlendirmektedir. Böylece yurt dışı okulların bilişim altyapısı açısından güçlü olduğu yorumu yapılabilir. Ancak, bilişim alt yapı sistemleri ile ilgili yetersizlik bulguları veren okulların değerlendirmesi de son derece önemli görülmektedir. Eğitimin kalitesini artırma adına son derece önemli olan bilişim sistemlerinin yetersizliğini belirten okullara yönelik özel bir çalışma yapılması bu araştırmanın önerilerinden biri olmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı son yıllarda kurum içi yazışmaları daha hızlı ve verimli yapabilmek adına elektronik resmi yazışma portalı olan DYS(Doküman Yönetim Sistemi) hakkında yönetici anketlerinden olumlu bulgular elde edilmiştir. Yurt dışı okulların DYS sistemine entegre olması bu okulların güçlü bir yönü olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bilişim altyapı sistemleri gibi teknolojik eğitim materyalleri de modern dünyanın eğitim anlayışı içinde önemli bir yer tutmaktadır. Teknolojik eğitim materyalleri konusunda yurt dışı okullarda bir takım fırsat eşitsizliklerinin bulgularla ortaya çıkması neticesinde bu alanda yurt dışı okullarda bir takım eksiklikler olduğu yorumu yapılabilmektedir. Teknolojik eğitim materyalleri varlığı yurt dışı okullar için zayıf bir yön olarak değerlendirilmiştir.

Yönetici anketi aracılığıyla yurt dışı okulların fiziksel altyapısının mevcut durumu da tespit edilmeye çalışılmıştır. Öğrenci anketinde de yer alan okulların fiziksel altyapısına ilişkin sorulardan öğrenci ve yönetici anketlerinden çoğunlukla benzer bulgular elde edildiği söylenebilmektedir. Sınıf mevcutları ve sınıf sayısı hem öğrenci hem de yöneticiler tarafından yurt dışı okulların güçlü bir yönü olarak görülmektedir.

Okulların kalitesinin artırılması, okul içi çeşitli etkinliklerin düzenlenmesine fırsat tanınması açısından konferans salonu varlığı pek çok eğitim kurumu için önemli

bir donanım unsuru olabilmektedir. Yöneticilerin çoğunlukla konferans salonlarına ilişkin olumsuz bulgular vermesi konferans salonlarının yurt dışı okullar açısından zayıf bir yön olarak değerlendirilmesine sebep olmuştur.

Yöneticiler tarafından zayıf bir yön olarak görülen bir diğer fiziksel donanım yurt dışı okullardaki fiziksel donanımdır. Spor salonlarının yeterliliği öğrenci anketinde de yer almakta ve anketten elde edilen bulgularda öğrencilerin bir kısmının spor salonları yeterli gördüğü sonucu çıkmaktadır. Spor salonlarının öğrencilerin bir kısmı tarafından yeterli görülmesine neden olarak okul yönetimi ve beden eğitimi öğretmenlerinin aktif faaliyetlerinin spor salonu donanımı eksikliğini bir miktar dengelendiği düşünülebilir. Ancak, okul yöneticilerinin sadece donanımsal anlamda baktığı spor salonları yurt dışı okulların zayıf bir yönü olarak bu araştırmada kabul edilmektedir.

Yurt dışı okulların yöneticilerinin önemli bir kısmı okul bahçelerini büyüklük, düzen ve bakım açısından yetersiz görmüştür. Öğrenci anketinde de okul bahçesiyle ilgili yer alan bulgularından, benzer şekilde bahçelerin büyüklük, bakım ve düzen anlamında yetersiz olduğu yorumuna ulaşılmıştır

Okul kantin/yemekhane olanakları ile ilgili bulgular hem yönetici hem de öğrenci anketlerinde zayıf olarak değerlendirilmiştir. Benzer bir şekilde yurt dışı okullardaki fen laboratuvarları ve sanat atölyeleri hem öğrenci hem de yönetici anketlerinin bulgularında benzer şekilde değerlendirilmiş ve yurt dışı okulların zayıf bir yönü olarak yorumlanmıştır. Okulların fiziksel donanımı ile ilgili son olarak yöneticilerin bakım ve onarım çalışmalarının zamanında yapıldığı değerlendirmesine yönetici anketi bulguları ile ulaşılmıştır.

Yönetici anketinin bir diğer bölümü öğretmenlerle ilgilidir. Bu bölümden okul yöneticilerinin öğretmenlerle ilgili görüşlerini ortaya koyacak bulgular elde edilmeye çalışılmıştır. Yurt dışı okullara görevlendirilen öğretmenlerin sayıca yeterliliği ve branşlar bazında ihtiyaçları karşılaması yönünde yöneticiler yeterli olduğu yönünde görüş bildirmiş ve yurt dışı okulların öğretmen kaynağı açısından mevcut durumunun iyi olduğunu ortaya koymuştur. Bu anlamda öğretmen kaynağının yeterli ve ihtiyaca yönelik olarak MEB tarafından gönderilmesi, bu okulların bir dış çevresel unsuru olması sebebiyle SWOT analizi için bir fırsat olarak değerlendirilmiştir.

Okulların fiziksel alt yapısına ilişkin Bulgular, Özan, Polat, Gündüzalp ve Yaraş (2015) tarafından araştırmada da desteklenmektedir.

Yerinden temin MEB tarafından gönderilen öğretmen sayısının yeterli olmadığı durumlarda ya da okulun bulunduğu ülkenin şartları gereği bulunulan ülkeden öğretmen görevlendirilmesi anlamına gelmektedir. Ülkeler arası ikili anlaşmalarla açılan yurt dışı okullarına yerinden öğretmen temini yine bu ikili anlaşma metinleri üzerinden yapılabilmektedir. Aynı zamanda, yerinden temin edilen öğretmenlerin özlük haklarının kim tarafından ve nasıl karşılanacağı konusu için de MEB'in yerinden temin ile ilgili kendi içerisinde bir yasal düzenlemeye gitmesi gerekmektedir. MEB'e bu anlamda okul yöneticilerinin fikrinin yansıtılabilmesi için yerinden temin ile ilgili bir madde ankete konulmuştur. Ancak, yönetici anketinde bu konuda farklı seçeneklere yakın oranlarda cevaplar gelmiş ve yerinden temine ilişkin ayırt edici bir bulgu elde edilememiştir. Okulların ihtiyaçlarının bölgesel faktörlerden etkilenmesi gerçeği ve yerinden temin ile ilgili henüz yeterli yasal zemin olmaması sebebiyle bu madde için fırsat/tehdit sınıflandırılması yapılmamıştır.

Yöneticiler, yurt dışı okullara görevlendirilen öğretmenlerin MEB tarafından seçilme ve gönderilme tarihleri ile ilgili olarak benzer oranlarda olumlu ve olumsuz değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Ancak, benzer bir soru öğretmen anketinde de sorulmuştur. Anket sonuçlarında öğretmenler göreve başlama sürelerini yetersiz olarak değerlendirmişlerdir. Bu sonuç öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgularla da desteklenmiştir. Elbette ki, görev yerine zamanında ulaşamayan bir öğretmenin eğitim öğretim ortamlarına adapte olması zorlaşacak ve bu durumda eğitim öğretim faaliyetlerinin kalitesini etkileyecektir. Ülkeler arası resmi temaslarla çözülebilecek bu durumun yurt dışı okullar için bir tehdit olduğu değerlendirilmesi yapılabilmektedir. Cevahir (2013) ve Gül (2018) tarafından yapılan araştırmalardaki bulgular öğretmenlerin geç gönderilmesi ve motivasyonları arasındaki ilişkiyi desteklemektedir.

Yönetici anketlerinden elde edilen öğretmenlerle ilgili son bulgular, yöneticilerin öğretmenlerin alan bilgisi, öğretmenlik becerileri, temsil yetenekleri, sosyal ve kültürel yeterlilikleri konusunda olumlu değerlendirmeler yaptığı yönündedir. Bu anlamda öğretmen yeterlilikleri yurt dışı okulların SWOT analizinde güçlü bir yön olarak yorumlanmaktadır. İnsan kaynağının yeterliliği Özan, Polat,

Gündüzalp ve Yaraş (2015) tarafından yapılan araştırmada okulların SWOT analizi için güçlü bir yön olarak tespit edilerek bu araştırmmanın bulgularını desteklemektedir.

Yöneticilere kendi yönetim becerileri ve deneyimleri hakkındaki düşünceleri sorulmuş ve yöneticiler kendileri bu konularda yeterli gördüklerini anket bulgularında orta koymuşlardır. Öğretmen anketlerinde de benzer bulgulara ulaşılmasına rağmen öğretmen görüşmelerinin tamamında yöneticilerin daha donanımlı olması gerektiğine yönelik görüşler elde edilmiştir. Bu sonuçlar ışığında yurt dışı okullara atanan yöneticilerin yeterlilikleri konusu üzerinde tekrar düşünülmesi gereken bir konu olarak değerlendirilmektedir. Buna ek olarak, yöneticiler anket bulgularına göre yıllık izin ve maaşlarını yeterli görmüşlerdir. Bu durum yurt dışı okulların güçlü bir yönü olarak değerlendirilmektedir.

Sorunların çözümüne velilerin ve öğretmenlerin olumlu katkıları verdikleri yönetici anketleri bulgularından ortaya çıkmaktadır. Sorunları kendi iç paydaşlarıyla çözebilme noktasında öğretmenlerden de benzer bulgular elde edilmesi yurt dışı okullar için güçlü bir yön olarak yorumlanmıştır. Yurt dışı okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin birinci olarak bağlı oldukları amirleri o şehirde bulunan Eğitim Ataşesi veya Eğitim Müşaviridir. Bir sonraki aşamadaki yetkili amirleri, Bölgede bulunan Büyükelçi veya Başkonsolos olmaktadır. Bu anlamda yukarıda sayılan Dış İşleri Bakanlığı misyon görevlileri yurt dışı görev süresince öğretmen ve yöneticilerden sorumludurlar. Yurt dışı okullarda gerçekleşen iş ve işlemlerle, yönetici ve öğretmen görevlendirilmesi ise MEB Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğü'nün görev alanıdır. Bu bağlamda bu üç merci yurt dışı okullarda görev yapan yöneticilerin sorunlarına çözüm noktasında katkı sağlamalıdır. Bu paydaşların sorunların çözümüne katkıları noktasında yöneticiler öğretmen anketiyle farklı bulgular vermiş ve söz konusu paydaşların sorunların çözümüne olumlu katkıları verdiğini belirtmişleridir. Bu durum yurt dışı okullar için önemli bir fırsat olarak yorumlanmaktadır. Ancak, okul yöneticileri buldukları bölgedeki yerel yöneticilerin sorunların çözümüne katkısını yetersiz olarak değerlendirmektedirler. Bölgede bulunan üst düzey misyon görevlilerinin yerel yönetim ve okullar arasında ilişkileri bağlayıcı bir rol üstlenmesinin bu noktadaki eksiklikleri giderebileceği önerilebilir. Pek çok faaliyeti yerel yöneticilerle ilişkilere dayanan yurt dışı okulların bu alandaki eksiklikleri okullar için bir tehdit oluşturabilmektedir. Gül (2018) tarafından yapılan çalışmada yurt dışındaki Eğitim

Ataşe/Müşavirliklerinin okul çalışmaları üzerindeki etkisizliğinin tespit edilmesi bu araştırmmanın bulgularını desteklemektedir.

Yurt dışı okulların yöneticilerine uygulanan anket bulgularına göre öğrenci devamsızlıklarının bu okullar için sorun alanlarından biri olmadığı yönündedir. Velilerin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik durumları hakkında yöneticiler ve öğretmenler olumlu görüşler belirtmiş ancak öğretmen görüşleri ile detaylı olarak ikinci alt problemin yorumlarında açıklandığı gibi benzer bir şekilde yöneticilerde okul veli ilişkilerinin gelişime açık olduğunu anket bulgularında göstermişlerdir. Okul aile birliği faaliyetlerinin yöneticiler tarafından olumlu değerlendirilmesi öğretmen görüşleri ile de desteklenmiştir. Çoğunlukla veli derneklerinin yurt dışı okullarının her alanına katkı sağladığı ve bu okulların güçlü bir yönü olduğu yorumu yapılabilmektedir.

Yönetici anketi bulgularına göre yerel kurumlarla işbirliği yapmak ve okulların bulunduğu bölgede bu okullara maddi ve manevi anlamda destek verecek Türk işadamları ve Türk şirketlerinin bulunması birer fırsat olarak değerlendirilmiştir. Öğretmen anketi ve görüşmeleriyle benzer bir bulgu da yurt dışı okulların buldukları ülkede ve Türkiye’de düzenlenen uluslararası/ulusal yarışma ve etkinliklere katılım düzeyidir. Yurt dışı okulların buldukları bölgede ve Türkiye’deki benzer çalışmalara katılımda yetersiz kaldıkları sonuçları ortaya çıkmaktadır. Yurt dışı okulların tanınırlığı ve imajı açısından önemli olan bu konularda buldukları bölgelerde aktif olmaları güçlü bir yön ve Türkiye’de pasif olmaları ise zayıf bir yön olarak bu araştırmada yorumlanmaktadır.

Yurt dışı okulların buldukları bölgedeki tanınırlığı ve itibarına yönelik öğretmen ve öğrenci anketlerinden olumsuz değerlendirmeler elde edilememiştir. Ancak, yönetici anketi bulguları bu konuda olumlu yönde değerlendirmeler olduğunu göstermesinden dolayı yurt dışı okullar için güçlü bir yön olarak kabul edilmiştir. Buna ek olarak, yerel makamların ve yerel halkın hem öğretmen hem de yönetici anketlerinin bulgularında olumlu çıkması yurt dışı okulların önünde önemli bir fırsat olabilmektedir. Öğrencilerin mezun olduklarında buldukları ülkenin üst öğrenim ve iş olanaklarına ulaşmada zorluklar yaşaması öğretmen anket ve görüşmelerinden elde edilen ortak bir bulgudur. Bu durumun yurt dışı okulların öğretim programlarının bazı ülkelerde o ülkenin eğitim sistemine denkliğinin kabul edilmemesinden kaynaklandığı düşünülebilir. Öğrencilerin MEB’e bağlı yurt dışı

okullardan mezun olduktan sonra buldukları bölgede öğrenimlerine devam etmede ve/veya iş olanaklarından faydalanmakta zorluklar yaşaması bu okullar açısından zayıf bir yön olarak değerlendirilmektedir. Ancak, öğrenciler ikinci alt problemin yorumlarında detaylı açıklandığı gibi YÖS sınavına girerek Türkiye'deki üst öğrenim ve iş olanaklarından kolaylıkla faydalanabilmektedir. Bu durum da yurt dışı okulların güçlü bir yönü olarak bu çalışmada yer almaktadır.

Yurt dışı okulların fiziki konumları fırsat olarak bulgularda karşımıza çıkarken, öğretmen, öğrenci ve yöneticiler memnuniyetlerini belirtmiş olsalar da, okullarının bulunduğu bölgeyi çevresel imkanlar bağlamında yetersiz bulmaktadırlar.

Yurt dışı okullar için başka bir tehdit unsuru da yöneticilerin yurt dışı göreve hazırlık ve uyum aşamalarında yaşadıkları zorluklar olmaktadır. Öğretmen anketinden de benzer bulgular elde edilmiştir. Cevahir (2015) ve Gül (2018) tarafından yapılan araştırmalarda da yurt dışında görevlendirilen öğretmenlerin en çok karşılaştığı sorunların başında uyum problemleri gelmektedir. Özetle yönetici ve öğretmenler yurt dışı uyum seminerlerini yetersiz bulmakta yurt dışı göreve başladıkları sürenin bölgeye uyum sağlamak ve temel ihtiyaçları karşılayıp eğitim öğretim sürecine adapte olmakta geç olduğu anket ve görüşme bulgularıyla ortaya koymaktadır. Ayrıca, hem öğretmen hem de yöneticiler dil problemleri yaşadıklarını belirtmektedirler. Tüm bulgular neticesinde, MEB'in "Yurt Dışı Göreve Uyum" seminerinin içeriğini ve öğretmen ve yönetici görevlendirme tarihlerini yeniden gözden geçirmesi gerektiği, dil sorunları yaşanmaması hususunda öğretmenlere ve yöneticilere bir hazırlık sürecinin yaşatılması veya öğretmen ve yönetici seçimlerinde dil şartının gündeme getirilmesi konularının yeniden değerlendirilmesi yorumları yapılabilmektedir.

Bütçe, bürokrasi ve ülkeler arası politikaların okullara etkisi konularında da yönetici anketi vasıtasıyla bir takım bulgular elde edilmiştir. MEB'in yurt dışı okullara gönderdiği bütçenin yeterli olması ve bürokratik engellerin az olması bir fırsat olarak tespit edilmiştir. Ancak, ülkeler arası ikili anlaşmalar neticesinde bir diğer değişle ülkeler arası dış politika ilişkileriyle kurulan bu okulların politikadan etkilenmesi kaçınılmaz gözükmektedir. Bu anlamda, her an değişebilme potansiyeline sahip olan ülkeler arası dış politika, okulların kararlı durumu içi bir tehdit olarak kabul edilmektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı yurt dışı okulların güçlü ve zayıf yönleriyle fırsat ve tehditleri SWOT Matrisinde nasıl değerlendirilebilir?

Bir kurumun güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri belirlendikten sonra bu dört alının bir matris düzeninde çaprazlanması ve bu çaprazlamalar sonucu ortaya çıkan stratejilere SWOT Matrisi denilmektedir (Hatiboğlu, 1995, 51). İlk üç alt problem için öğretmen, öğrenci ve yöneticilerden veri toplama araçları yoluyla elde edilen bulgular daha önceki bölümlerde incelenmiştir. Bu bulgular neticesinde, öğretmen, öğrenci ve yönetici görüşleri birlikte değerlendirilerek dördüncü alt problemin bulgularını da oluşturan Yurt Dışı Okulların SWOT Analizi Tablo 47,48,49 ve 50'de verilmiştir. Söz konusu bulguların yorumlanması ise SWOT matrisi stratejileri ile yapılmıştır. Bu stratejiler, yurt dışı okulların güçlü yönlerini kullanarak tehditlerden nasıl kaçınabileceğini, fırsatlardan yararlanılarak hangi zayıf yönlerin yok edilebileceğini, tehlikelerle zayıf yönlerin karşılaşmaması için neler yapılacağı, güçlü yönlerden yararlanılarak hangi fırsatların kullanılabilmesi konularında olasılıklar sunmaktadır.

Tablo 47

MEB'e Bağlı Yurt Dışı Okulların SWOT Analizi Tablosu (Güçlü Yönler)

GÜÇLÜ YÖNLER

<i>Öğrenci Görüşleri</i>	<i>Öğretmen Görüşleri</i>	<i>Yönetici Görüşleri</i>
<i>Öğretmenlerle iletişim ve güven Ders çeşitlerinin sayısal olarak yeterli olması Sınıf mevcutları Konferans salonu Kütüphane olanakları Okul yönetimi ve yönetimin öğrencilerle ilişkileri Rehberlik faaliyetleri</i>	<i>Öğretmenler arası işbirliği Yöneticilerle iletişim ve güven Katılımcı yönetim anlayışı Okul kültürü Olumsuz öğrenci davranışlarının ve zararlı alışkanlıkların azlığı Kültürel çeşitlilik Yönetici ve öğretmenlerin sorunların çözümüne katkısı Haftalık ders saati sayısı ve çeşitliliği Öğretim programının Türkiye'ye uygunluğu Yerel kurumlarla işbirliği Mezun olan öğrencilerin Türkiye'deki yükseköğretim</i>	<i>Bilişim Altyapısı DYS entegrasyonu Derslik sayısı Bakım onarım çalışmaları Öğretmenlerin alan bilgisi, öğretmenlik becerileri, temsil yetenekleri, sosyal ve kültürel yeterlilikleri Okul-aile birliği faaliyetleri Öğrenci devamsızlığının az olması Okul imajı Mezun olan öğrencilerin Türkiye'deki yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorlanmaması</i>

programlarına ve iş olanaklarına
dahil olmakta zorlanmaması

Tablo 48

MEB'e Bağlı Yurt Dışı Okulların SWOT Analizi Tablosu (Zayıf Yönler)

ZAYIF YÖNLER

Öğrenci Görüşleri	Öğretmen Görüşleri	Yönetici Görüşleri
<p>Ders kitaplarının geç ve eksik verilmesi Ders kitapları görsel tasarımının ve içeriklerinin yetersizliği Spor faaliyetleri Spor salonları ve malzemeleri Derslerde görsellerden ve bilgi iletişim teknolojilerinden yararlanılmaması Öğrencilerin okulda ve derslerde sıkılması Derslerin öğretmen merkezli ve tek tip yürütülmesi Öğretmenlerin öğrenci çalışmalarına rehberliğinin yetersiz olması Öğretim programının ihtiyaca yönelik olmaması Sosyal, kültür/sanat ve bilimsel etkinliklerin yetersizliği Akademik ve beceri kursların yetersizliği Okul bahçesinin büyüklüğü, bakımı ve düzeni Kantin / yemekhane Laboratuvar imkanları El sanatları/resim, tiyatro/drama, müzik atölyelerinin eksikliği Atölye ve laboratuvarların aktif kullanılmaması Temizlik Okulun tanınırlığı Öğrencilerin buldukları ülkede ve Türkiye'de kendilerini başarılı hissetmemesi Öğrencilerin Türkiye'de ve buldukları ülkede üst öğretim olanaklarına ulaşacakları sınavda başarılı olma konusunda okulu zayıf bulmaları</p>	<p>Velilerin okulla iletişimi Çok dilli eğitim hizmeti eksikliği Öğretim programının bulunulan ülke sistemine uyumsuzluğu Bulunulan ülkedeki Ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi Türkiye'deki ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi Mezun olan öğrencilerin buldukları ülkenin yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorlanması</p>	<p>Teknolojik eğitim materyalleri Konferans salonu Spor salonu Okul bahçesinin büyüklüğü, bakımı ve düzeni Kantin/yemekhane Fen laboratuvarları Sanat atölyeleri Velilerin okulla etkili bir iletişim içinde olmaması Okulların bulunulan ülkedeki ve Türkiye'deki ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi Mezun olan öğrencilerin buldukları ülkenin yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorlanması</p>

Tablo 49

MEB'e Bağlı Yurt Dışı Okulların SWOT Analizi (Fırsatlar)

FIRSATLAR		
Öğrenci Görüşleri	Öğretmen Görüşleri	Yönetici Görüşleri
Okula ulaşım Okulun merkezi konumu Güvenlik sorunun olmaması	Velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumu Eğitim Müşaviri/Ataşe'sinin sorunların çözümüne katkısı Okula ulaşım Güvenlik Kültürel dışlanmanın yaşanmaması	Öğretmen sayısının yeterliliği ve ihtiyaca yönelik gönderilmesi Yöneticilerin maaşları MEB YYEGM'nin sorunların çözümüne katkısı Eğitim Müşaviri/Ataşe'sinin sorunların çözümüne katkısı Büyükelçi/Başkonsolos'un sorunların çözümüne katkısı Velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumu Yerel kurumlarla okulun iş birliği içinde olması Bölgede Türk iş adamları ve Türk şirketlerin olması Yerel halk ve yerel makamların okula olumlu bakış açısına sahip olması Okula ulaşım ve okulun merkezi konumu Güvenlik MEB'den gelen okul bütçesinin yeterliliği Bürokratik zorlukların yaşanmaması

Tablo 50

MEB'e Bağlı Yurt Dışı Okulların SWOT Analizi (Tehditler)

TEHDİTLER		
Öğrenci Görüşleri	Öğretmen Görüşleri	Yönetici Görüşleri
Okulun merkezi olmayan konumu Okul çevresindeki olanakların (Park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb.) bilinmiyor olması ve/veya olmaması	MEB YYEGM'nin sorunların çözümüne katkısı Büyükelçi/Başkonsolos'un sorunların çözümüne katkısı	Yöneticilerin yıllık izinleri Yereldeki yetkililerin sorunların çözümüne katkı sağlamaması Okul çevresindeki olanakların (Park, kültür merkezi, sinema,

<i>Velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumu</i>	<i>tiyatro, kütüphane vb.) bilinmiyor olması ve/veya olmaması</i>
<i>Yereldeki yetkililerin sorunların çözümüne katkı sağlamaması</i>	<i>Yurt dışı görev uyum</i>
<i>Okul çevresindeki olanakların (Park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb.) bilinmiyor olması ve/veya olmaması</i>	<i>seminerlerinin yetersizliği</i>
<i>Yurt dışı görev uyum</i>	<i>Yöneticilerin görev yapacakları bölgeye yerleşip temel ihtiyaçlarını gidermek için yetersiz sürenin olması</i>
<i>seminerlerinin yetersizliği</i>	<i>Dil sorunları</i>
<i>Öğretmenlerin görev yapacakları bölgeye yerleşip temel ihtiyaçlarını gidermek için yetersiz sürenin olması</i>	<i>Okul işlerliğinin ve öğrenci potansiyelinin ülkeler arası dış politikardan etkilenmesi</i>
<i>Dil sorunları</i>	
<i>Görev yapıla ülkenin şartlarına kültürüne uyum sorunları</i>	
<i>Öğretmen maaş ve yıllık izinleri</i>	

MEB'e bağlı yurt dışı okullar fırsatlardan yararlanarak hangi zayıf yönlerini yok edebilir? (WO Stratejisi)

Tablo 46'da da verildiği gibi bu araştırmada yurt dışı okulların bulunduğu bölgelerde büyük Türk şirketleri ve işadamlarının varlığı bir fırsat olarak tespit edilmiştir. Bu fırsat kullanılarak, yurt dışı okulları için zayıf yönler olarak tespit edilen; El sanatları/resim, tiyatro/drama, müzik atölyeleri kurulabilir, Kantin/yemekhane koşulları düzenlenebilir, Konferans salonu, fen ve bilişim laboratuvarları ve spor salonu yapılabilir veya varsa yenilenebilir, teknolojik eğitim materyallerinin temini sağlanabilir.

Bürokratik zorlukların az yaşanması/yaşanmaması, yurt dışı okullara ve bu okulun personeline kültürel dışlanma uygulanmaması, yerel halk ve makamların yurt dışı okullara olumlu bakış açısına sahip olması bu araştırmadan yurt dışı okullar adına çıkan diğer fırsatlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Tüm bu fırsatlar, okullarımızın bulunduğu ülkelerde memnuniyetle karşılandığı sonucunu doğurmaktadır.

Yurt dışı okullara MEB tarafından gönderilen bütçenin yeterli olduğu anket bulgularından elde edilmiş ve yurt dışı okulların bütçesi bir fırsat olarak tespit edilmiştir. Yerel kurumlarla okulun iş birliği içinde olması tespit edilen fırsatlardan bir diğeri olmuştur. Bu iki fırsat birlikte değerlendirilerek yani bütçe fırsatıyla ilgili yerel kurumlarla iletişime geçerek yurt dışı okulların zayıf yönleri olarak tespit edilen

okul temizliği, bahçe bakımı ve düzeni konusunda yaşanan sorunlar ortadan kaldırılabılır.

Ders kitapları içeriklerinin yetersizliği, ders kitaplarının geç ve eksik verilmesi, derslerde yeteri kadar görsellerden ve bilgi iletişim teknolojilerinden yararlanılmaması bu araştırmada MEB'e bağlı yurt dışı okullar ile ilgili ortaya çıkan zayıf yönlerdendir. Bununla birlikte Milli Eğitim Bakanlığı birimleri ve yurt dışı okullar arasındaki iletişimi sağlama görevi bu okulların bağlı olduğu YYEGM'nindir. *MEB* YYEGM'nin sorunların çözümüne olumlu katkısı bu araştırmada bir fırsat olarak tespit edilmiştir. Söz konusu okullara gönderilen kitaplar ve içeriği MEB Talim ve Terbiye Kurulu tarafından hazırlanmaktadır. YYEGM aracılığı ile Talim Terbiye Kuruluna yurt dışına gönderilen ders kitaplarının içerik anlamında zenginleştirilmesi yönünde öneriler sunulabilir. Buna ek olarak, yurt dışına kitap gönderimi de MEB Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmektedir. Benzer bir biçimde YYEGM'nin kitap gönderiminde yaşanan aksaklıkların tespiti ve üzüm nerileri konusunda Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile işbirliği yapması önerilebilir.

Sosyal, kültürel/sanatsal ve bilimsel etkinliklerin yetersiz olarak değerlendirilmesi yurt dışı okullar açısından zayıf bir yndr. Bununla birlikte yurt dışı okulların genel olarak buldukları bölgenin ulaşımı rahat ve merkezi bir bölgesinde yer aldığı belirlenmiştir. Bu noktada, zayıf kalan sosyal, kültürel/sanatsal ve bilimsel etkinliklerin okulun merkezi konumundan doğan okul dışı sosyal, kültürel/sanatsal ve bilimsel etkinlik fırsatlarıyla telafi edilmesi önerilebilir.

Araştırmada, ğretmen sayısının yeterliliği ve ihtiyaa yönelik gönderilmesi yurt dışı okulların bir fırsatı olarak tespit edilmiştir. İhtiyaçları karşılayacak düzeyde ğretmen potansiyelinin yurt dışı okullarda var olması öğrencilerin ders süreçleri ile ilgili zayıf olarak nitelendirdiği durumların zmne yönelik kullanılabilir. Örneğin; Akademik ve beceri kursların yetersizliği, derslerin ğretmen merkezli ve tek tip yürütülmesi, öğrencilerin okulda ve derslerde sıkılması, öğretmenlerin ğrenci çalışmalarına rehberliğinin yetersiz olması öğrenme ğretmen süreçleri dahilinde belirlenen zayıf noktalardır. Öğretmenlerin, yurt dışı görevlerine başlamadan ve yurt dışı görevlerinin belirli aralıklarla öğrenme öğretme süreçlerine yönelik hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları söylenebilmektedir. Bu durumla ilgili bir ğretmen görüşü de şöyledir;

Katılımcı E: Öğretmenler seçilerek gönderiliyor; fakat takiplerinde bazı sorunlar var. Öğretmen motive bir biçimde gidiyor; fakat motivasyonu bir süre sonra düşüyor. Düzenli olarak motivasyonlarını artırıcı faaliyetler olması gerekiyor. Bunlar Türkiye’de seminerler ve farklı faaliyetlerle sağlanıyor. Fakat yurt dışında böyle bir faaliyet yok. Tamamen eğitime odaklı bir motivasyon çalışmasının yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Başka bir zayıf yön, velilerin yurt dışı okullarla etkili bir iletişimde olamamasıdır. Öğretmenlerle yapılan görüşme bulgularında bu etkili iletişimin daha önce öğretmenlerin bireysel çabaları ile iyileştirildiği görülmektedir. Bu duruma örnek bir öğretmen ifadesi şöyledir;

Katılımcı A: Ben şöyle bir formül üretmiştim, bazı velilerin toplantılara hiç gelmediğini; ama bir piknik kültürü olduğunu, tatil günlerinde parklarda bir araya geldiğini fark ettim. Velilerle bir araya gelmek için bir sınıf pikniği düzenledim, toplantı evraklarını da yanımda götürdüm, birkaç branş öğretmenini de davet ederek piknik buluşması adı altında toplantılar düzenledik. Böylece hiç okula gelmeyen ya da birbirini hiç tanımayan velilerin de bir araya gelmesini sağladık. Yurt dışında, veliler dış etkenleri ve okula olan güvenin fazla olmasından da kaynaklı velilerin okuldan uzak kaldığını düşünüyorum. Yurt dışındaki okullarımız Türkiye’ye göre daha güvenli olarak düşünülüyor. Velilerin öğrencilerin akademik seviyeleriyle ilgili de fazla kaygılı olmadığını gözlemledim. Bu sebeplerden de okula Türkiye’deki kadar gelip gitmiyorlar. Tabii bu istenilen bir şey değil, okul/veli ilişkisi sadece akademik kaygı ile ilgili olmamalı, kısacası velilerle görüşmek için yurt dışında biraz daha çaba sarf edilmesi gerekiyor.

İhtiyaçları karşılayacak miktarda öğretmen potansiyelinin yurt dışı okullarda bulunuyor olması fırsatı velilerin okullarla etkili iletişimlerini güçlendirmek adına da uygulanacak stratejilerden olabilir.

MEB’e bağlı yurt dışı okulların Türkiye’de tanınırlığını azaltan bir zayıf yönün de Türkiye’deki ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyinin düşük oldu tespitidir. Bu zayıf yönü güçlendirmek adına Türkiye ve yurt dışı okullar arasında köprü görevi olan ve bu araştırmada sorunların çözümüne olumlu katkıları bir fırsat olarak değerlendirilen Büyükelçi/Başkonsolos ve/veya

Eğitim Múřaviri/Eğitim Ataşesi gibi misyon şefleri ve MEB YYEGM'nin yurt dışı okulları gúdülemesi önerilebilir.

MEB'e bağlı yurt dışı okulların gúçlü yanları kullanılarak dış çevrede tespit edilen hangi fırsatlardan yararlanılabilir? (SO Stratejisi)

Yurt dışı okullarda hem Türk hem de yerel halktan öğrenci, öğretmen, yönetici ve çalışanlar bulunmaktadır. Bu durum bu okullarda zorunlu bir kültürel çeşitliliği doğurmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgular öğretmen kültürel çeşitliliğin yurt dışı okulların gúçlü yönlerinden biri olduğunu göstermiştir. Bir diğer gúçlü yön ise yurt dışı okulların yerel kurumlarla işbirliği içinde olmasıdır. Bu iki gúçlü yönden faydalanarak yurt dışı okullarına, öğrencisine ve personeline buldukları bölgelerde kültürel dışlanma uygulanmaması fırsatından yararlanılabilir. Bu sayede yurt dışı okulları yerel kurumlarla daha çok işbirliğinde bulunabilir, yerel halk ve yerel kurumlara kendini daha doğru ifade ederek faaliyetlerinde ilerleme kaydedebilir.

Araştırmada belirlenen yurt dışı okullarının diğer gúçlü yönleri arasında okul kültürü ve okul imajının olduğu tespit edilmiştir. Okul kültürü oluştırmaya yönelik çalışmaların olması ve yurt dışı okulların olumlu imajı, yerel halk ve makamların yurt dışı okullara olumlu bakış açısı geliştirmesi fırsatının yakalanmasını sağlayabilmektedir. Buna ek olarak yurt dışı okulların bulunulan ülkedeki ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyinin de gúçlü bir yön olması yurt dışı okulların tanınırlığına ve itibarına olumlu katkılar yapabilmektedir.

Yurt dışı okulların bir diğer gúçlü yönü olan öğretmen-öğrenci-veli ilişkileri sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel durumları bir fırsat olarak tanımlanan velilerin okul etkinliklerine yönelmesine ve okulların maddi manevi gelişimi için söz konusu velilerin katkı sağlamasına yol açabilecektir.

Yönetici ve öğretmenlerin sorunların çözümlüne katkı sağlaması yurt dışı okulların gúçlü bir yönü olarak bu araştırmada tespit edilmiştir. Kendi iç çevresiyle sorunlarını çözebilen ve/veya bu sorunların tespiti ve çözümlerinin aranmasında özverili olan yurt dışı okullara basamağın bir üst kısmında olan ve sorunların çözümlüne katkısı bir fırsat olarak değerlendirilen Eğitim Múřaviri/Ataşesi ve Büyükelçi/Başkonsolos gibi misyon şeflerinin etkisi yurt dışı okulların ilerlemesi için etkili olabilecektir.

MEB'e bağlı yurt dışı okulların önündeki tehditlerle zayıf yönlerin karşılaşmaması için neler yapılabilir? (WT Stratejisi)

Bu stratejide bu araştırma ile tespit edilen yurt dışı okulların zayıf yönleriyle tehditlerinin karşılaşıp kurumu gerilemeye sürüklememesi için neler yapılabileceğinin üzerinde durulacaktır.

MEB'e bağlı yurt dışı okulların öğretim programının bulunulan ülke sistemine uyumsuzluğu ile bu okullardan mezun olan öğrencilerin buldukları ülkenin yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorlanması zayıf yönleri ile okul işlerliğinin ve öğrenci potansiyelinin ülkeler arası dış politikardan etkilenmesi tehdidinin bir araya gelmesi yurt dışı okulların gerilemesine sebep olacak önemli tehlikelerden biri olarak görülebilir. Çünkü, günümüzde ülkeler arası ikili ilişkilerde "Soft Power" olarak adlandırılan eğitim alanı iki ülke arasındaki dış politika gerilmelerinden ilk etkilenen alan olmaktadır. Yurt dışı okulların bulunduğu ülkeler ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti arasındaki siyasi ilişkilerin gerilmesi ve/veya bozulması okullarımızın bulunduğu bu ülkelerin okulların faaliyetlerini aksatabilmek adına gerekçe arayışına girmesine neden olabilecektir. Böyle bir tehdit durumunda öğretim programı kendi ülkesindeki eğitim sistemine yakın olmayan ve mezunlarının ülkesine katma değer vermediği kanısına varan ülkeler MEB'e bağlı yurt dışı okullarının faaliyetlerinin gerilemesine hatta belki de durmasına neden olabileceklerdir.

Akademik ve beceri kurslarının yetersizliği, el sanatları/resim, tiyatro/drama, müzik atölyelerinin eksikliği ve sosyal, kültür/sanat ve bilimsel etkinliklerin yetersizliği yurt dışı okulların dikkati çeken zayıf yönleri olarak belirtilmiştir. Tüm bu zayıf yönlerin bu okullarda eğitim-öğretim gören öğrencilerimiz sosyal, kültürel ve sanatsal anlamda eksik kalmalarına neden olabilir. Söz konusu zayıf yönlerin bir de okul çevresindeki olanakların (Park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb.) bilinmiyor olması ve/veya olmaması tehdit unsuru ile birleşmesi öğrencilerin sosyal, kültürel ve sanatsal yönlerinin hem okuldan hem de dış çevreden sekteye uğratılması anlamına gelebilmektedir. Bu noktada öğrencinin başta okuluna, sonra yaşadığı bölgeye ve genel olarak da hayata karşı olumsuz tutumlar geliştirmesi tehlikesi doğabilmektedir.

Derslerin öğretmen merkezli ve tek tip yürütülmesi, öğrencilerin okulda ve derslerde sıkılması, öğretmenlerin öğrenci çalışmalarına rehberliğinin yetersiz olması gibi zayıf yönlerin bu araştırmada öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgular ışığında öğretmenlerin motivasyonlarının eksikliğinden kaynaklandığı söylenebilir. Bununla birlikte, yurt dışı görev uyum seminerlerinin yetersizliği, öğretmen maaş ve yıllık izinleri, görev yapılan ülkenin şartlarına kültürüne uyum sorunları, öğretmenlerin ve yöneticilerin görev yapacakları bölgeye yerleşip temel ihtiyaçlarını gidermek için yetersiz sürenin olması gibi benzer şekilde motivasyon düşüklüğüne neden olacak tehditlerin bir araya gelmesi öğretmen ve yöneticilerde daha büyük motivasyon sorunlarına neden olabilir.

Bu araştırma bulgularına göre, kantin/yemekhane, okul bahçesinin bakımı ve düzeni, okul temizliği yurt dışı okulların zayıf yönleri olarak tespit edilmiştir. Tüm bu zayıf yönler yurt dışı okulların yerel makamlardan destek alarak iyileştirebileceği durumlardır. Bu zayıf yönlerle yereldeki yetkililerin sorunların çözümüne katkı sağlamaması tehdit unsuru karşılaştığında kantin/yemekhane, okul bahçesinin bakımı ve düzeni, okul temizliğinin düzenlenmesi çok daha zor olabilir.

Son olarak çok dilli eğitim hizmetinin verilmemesi zayıf yönü de yönetici ve öğretmenlerin dil sorunu yaşamaları tehdidi ile karşılaşırsa MEB'in konu ile ilgili uygulamaları daha zor hale gelebilir. Bu anlamda çok dilli eğitim uygulamaları yapılmak isteniyorsa, öğretmen ve yöneticilerin dil sorunların giderilmesi ve/veya yurt dışı okullarda öğretmen ve yönetici görevlendirilmesinde dil şartı getirilmesi önerilebilir. Cevahir (2013) ve Gül (2018) yaptıkları araştırmada öğretmenlerin görev yapacakları ülkeye giderken uçaktan indikleri andan itibaren yaşadıkları dil sorunlarının göreve başlamadan önce Türkiye'de çözülmesi gerektiği önerisini sunmuşlardır.

MEB'e bağlı yurt dışı okullara yaklaşan tehditlerden hangi kuvvetli yönler yardımıyla kaçınılabılır? (ST Stratejisi)

Öğretim programının Türkiye'ye uygunluğu, mezun olan öğrencilerin Türkiye'deki yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorlanmaması, okul imajı ve yerel kurumlarla işbirliği gibi MEB yurt dışı okullarının güçlü yönleri kullanılarak okul işlerliğinin ve öğrenci potansiyelinin ülkeler arası dış politikalarından etkilenmesi tehdidinden kaçınılabılır. Ülkeler arasında meydana

gelebilecek olan bir dış politika gerginliğinde, o bölgede faaliyetini sürdüren yurt dışı okul öğrencileri için öğretim programı Türkiye eğitim sistemine uygunsa ve öğrencilerimiz Türkiye’de eğitim öğretimlerini sürdürebilecekse ikinci bir tercihin var olması önemli bir avantaj sağlayabilir. Bununla birlikte, dış politika gerginliği yaşanan bölgedeki yurt dışı okulun imajı ve yerel kurumlarıyla işbirliği ne kadar yüksekse söz konusu okulun faaliyetleri yavaşlatmak o kadar zor olabilecektir.

Yurt dışı okullar bir başka tehdit olan okul çevresindeki olanakların (Park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb.) bilinmiyor olması ve/veya olmaması konusundan da güçlü birer yön olarak tespit edilen okul-aile birliği faaliyetleri ve öğrenci velilerin sorunların çözümüne katkı sağlaması neticesinde kaçınılabılır. Okulun sorunlarının çözümüne katkı getiren bir veli topluluğu ve iyi çalışan bir okul-aile birliğinin varlığı sosyal, kültürel ve sanatsal etkinlikler konusunda öğrenci gelişimini destekleyecek faaliyetler düzenleyebilir.

Yurt dışı görev uyum seminerlerinin yetersizliği, görev yapılan ülkenin şartlarına kültürüne uyum sorunları, öğretmenlerin ve yöneticilerin görev yapacakları bölgeye yerleşip temel ihtiyaçlarını gidermek için sürenin yetersiz olması, yönetici ve öğretmenlerin dil sorunları gibi uyum temelli tehditlerden, olumsuz öğrenci davranışlarının az olmasıyla öğretmenin daha kolay bir öğrenme-öğretme sürecine başlayacağından, öğretmenler arası işbirliğiyle uyum sorunları çözümlenebileceğinden ve öğretmen yeterliliklerinin yüksek olmasıyla öğretmenlerin yeni koşulları daha rahat kabul edip adapte olacağından dolayı kaçınılabılır. Bu anlamda Cevahir (2013) ve Gül (2018) yaptıkları çalışmalarda, öğretmenlerin yurt dışı göreve okul açılmadan en az bir ay önce gönderilmesi ve gittikleri yerlerde de Büyükelçilik ve/veya Konsolosluklar tarafından uyum programına tabi tutulmaları önerilerini sunmuştur.

Yurt dışı okullar için bir diğer tehdit unsuru olan yereldeki yetkililerin sorunların çözümüne katkı sağlamamasından yönetici, öğretmen ve velilerin okullarda ortaya çıkan sorunların çözümüne olumlu katkı sağlama güçlü yönü ile kaçınılabilmektedir

Bölüm 5

Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde araştırmanın bulguları doğrultusunda ulaşılan sonuçların özetine ve bu sonuçlardan yola çıkılarak ulaşılan önerilere yer verilmektedir.

Sonuçlar

Bu bölümde araştırmanın bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir.

1. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, MEB'e bağlı yurt dışı okulların güçlü yönleri; bakım onarım çalışmaları, bilişim altyapısı, ders çeşitlerinin sayısal olarak yeterli olması, derslik sayısı, DYS entegrasyonu, haftalık ders saati sayısı ve ders çeşitliliği, katılımcı yönetim anlayışı, kültürel çeşitlilik, kütüphane olanakları, mezun olan öğrencilerin Türkiye'deki yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorlanmaması, okul kültürü, okul yönetiminin öğrencilerle ilişkileri, okul-aile birliği faaliyetleri, olumsuz öğrenci davranışlarının azlığı, öğrenci devamsızlığının az olması, öğrenci velilerin sorunların çözümüne katkı sağlaması, öğrencilerin zararlı alışkanlıklarının olmaması, öğrenci-öğretmen-veli ilişkileri, öğretim programının Türkiye'ye uygunluğu, öğretmenler arası işbirliği, öğretmen yeterlilikleri, öğretmen-öğrenci ilişkileri, rehberlik faaliyetleri, sınıf mevcutları, spor faaliyetleri, yerel kurumlarla işbirliği ve yönetici ve öğretmenlerin sorunların çözümüne katkı sağlamaları olarak tespit edilmiştir.
2. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, MEB'e bağlı yurt dışı okulların zayıf yönleri; akademik ve beceri kursların yetersizliği, çok dilli eğitim hizmeti eksikliği, ders kitaplarının görsel tasarımının ve içeriklerinin yetersizliği, ders kitaplarının geç ve eksik verilmesi, derslerde yeteri kadar görsellerden ve bilgi iletişim teknolojilerinden yararlanılmaması, derslerin öğretmen merkezli ve tek tip yürütülmesi, el sanatları/resim, tiyatro/drama, müzik atölyelerinin eksikliği, kantin/yemekhane olanakları, konferans salonu, laboratuvar imkanlarının yetersizliği, spor salonu ve malzemeleri ile sportif faaliyetlerin yetersizliği, mezun olan öğrencilerin buldukları ülkenin yükseköğretim

programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorlanması, okul bahçesinin büyüklüğü, bakımı ve düzeni, öğrencilerin okulda ve derslerde sıkılması, öğretim programının bulunulan ülke sistemine uyumsuzluğu, öğretmenlerin öğrenci çalışmalarına rehberliğinin yetersiz olması, sosyal, kültür/sanat ve bilimsel etkinliklerin yetersizliği, spor salonlarının beklentileri karşılamaması, teknolojik eğitim materyalleri, okul temizliği, Türkiye'deki ve bulunulan ülkedeki ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi, velilerin okulla etkili bir iletişim içinde olmaması, okulun imajı, öğrencilerin buldukları ülkede ve Türkiye'de kendilerini başarılı hissetmemesi ve üst öğrenim olanaklarına erişmede gerekli olacak sınavlarda okul başarılarını zayıf bulmaları olarak tespit edilmiştir.

3. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, MEB'e bağlı yurt dışı okulların önlerindeki fırsatlar; bölgede Türk iş adamları ve Türk şirketlerin olması, bürokratik zorlukların yaşanmaması, Eğitim Müşaviri/Ataşesinin sorunların çözümüne katkısı, güvenlik sorununun olmaması, kültürel dışlanmanın yaşanmaması, MEB'den gelen okul bütçesinin yeterliliği, okula ulaşım ve okulun merkezi konumu, öğretmen sayısının yeterliliği ve ihtiyaca yönelik gönderilmesi, velilerin sosyoekonomik ve sosyokültürel durumu, yerel halk ve yerel makamların okula olumlu bakış açısına sahip olması, yerel kurumlarla okulun iş birliği içinde olması, yöneticilerin yıllık izin ve maaşları olarak tespit edilmiştir.
4. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, MEB'e bağlı yurt dışı okulların karşılaşılabilecekleri tehditler; okul işlerliğinin ve öğrenci potansiyelinin ülkeler arası dış politikalarından etkilenmesi, okul çevresindeki olanakların (Park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb.) bilinmiyor olması ve/veya olmaması, yurt dışı görev uyum seminerlerinin yetersizliği, Büyükelçi/Başkonsolosun sorunların çözümüne katkısı, MEB YYEGM'nin sorunların çözümüne katkısı, öğretmen maaş ve yıllık izinleri, görev yapılan ülkenin şartlarına kültürüne uyum sorunları, öğretmenlerin ve yöneticilerin görev yapacakları bölgeye yerleşip temel ihtiyaçlarını gidermek için yetersiz sürenin olması, yönetici ve öğretmenlerin dil sorunları, yereldeki yetkililerin sorunların çözümüne katkı sağlamaması olarak tespit edilmiştir.

5. MEB'e bağlı yurt dışı okullarda öğrenim gören öğrencilere uygulanan ankette öğrencilere aynı ülkede başka okulda öğrenim gören arkadaşlarının ders çeşitliliği hakkında sorulan sorularda öğrencilerden ayırt edici bir cevap alınamamıştır.
6. MEB'e bağlı yurt dışı okullarda görev yapan öğretmenlerden yönetici yeterliliklerine ilişkin veriler elde edilmeye çalışılmıştır. Bu konuda öğretmenlere uygulanan anket bulguları ile görüşme bulgularında önemli farklılıklar olduğu gözlenmiştir. Her ne kadar anket verileri nicelik anlamında üstün olsa da görüşmenin daha derinlemesine ve nitelikli veriler sağlamasından dolayı, yönetici yeterlilikleri ile ilgili öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgular ağırlıklı kabul edilmiştir. Öğretmen anketinde öğretmenlerin çoğunluğu yönetici yeterlilikleri hakkında olumlu görüş bildirirken, öğretmen görüşmelerin hepsinde yöneticilerin yetersiz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda MEB2de yurt dışı okullarına yönetici atama kriterlerinin yeniden değerlendirilmesi önerilebilir.
7. Hem öğretmen hem de yönetici anketlerinde yurt dışı okulların buldukları bölgede bulunan Büyükelçi/Başkonsolos ve Eğitim Müşaviri/Eğitim Ataşesi gibi misyon şeflerinin ve MEB YYEGM'nin okulların sorunlarına çözümüne katkıları noktasında olumsuz düşünen katılımcıların sayısının önemsenmesi gerektiği düşünölmektedir. Bununla birlikte öğretmenle yapılan görüşmelerde de söz konusu makamların sorunların çözümünde çok etkili olmadığına yönelik ifadeler yer almıştır. Büyükelçi/Başkonsolos ve Eğitim Müşaviri/Eğitim Ataşesi gibi misyon şeflerinin ve MEB YYEGM'nin okulların sorunlarına çözümüne katkıları yeterli bulunmadığından tehdit olarak değerlendirilerek ve bu konuda bir takım değişiklikler ve gelişmeler olması gerektiği önerilebilir.
8. MEB'e bağlı yurt dışı okulların öğretim programlarının tamamen Türkiye'deki eğitim sistemine endeksli olması mezun olan öğrencilerin Türkiye'de üst öğrenim ve iş olanaklarına dahil olmaları noktası avantaj sağlamaktadır. Ancak, MEB'e bağlı yurt dışı okulların aynı zamanda Türk Diasporasını geliştirme hedefi de bulunmaktadır. Söz konusu okullardan mezun olan öğrencilerin yetiştikleri öğretim programının okulun bulunduğu ülkenin eğitim sistemiyle uyumsuzluğu bu araştırmada tespit edilen zayıf yönlerden biridir.

- Öğretim programlarının uyumsuz olması akabinde diploma denklik sorunları ve hayatlarına buldukları ülkelerde devam etmek isteyen öğrenciler için bir üst öğretim ve iş olanaklarına ulaşmada zorlukların oluşmasına neden olmaktadır. Bu anlamda MEB tarafından ülkeler için özel olarak başlatılacak bir öğretim programı çalışmasının faydalı olabileceği önerilmektedir.
9. MEB' e bağlı yurt dışı okullarda görevlendirilen öğretmen ve yöneticilerin görevlendirilme tarihleri ile görev başlama tarihlerinin öğretmen ve yöneticileri zorladığı bu araştırmadan çıkan önemli bir sonuç olmaktadır. Okula görevlendirildikten sonra, resmi işlemleri halletmek, görevlendirildikleri ülkeye gelmek, barınmalarını sağlamak, taşınmak, yerleşmek ve bölgeye alışmak için yeterli zamanlarının olmadığını düşünen öğretmen ve yöneticiler bu durumun motivasyon kaybına ve geç adaptasyona neden olduğunu anket ve görüşme bulgularında göstermişlerdir. Bu anlamda MEB'de bir yeniden düzenleme çalışmasına ihtiyaç olduğu söylenebilmektedir.
10. Sınav ve mülakat süreçleri sonunda seçilen öğretmenlerin en fazla beş yıl olan görev sürelerinin özellikle üçüncü yılından sonra bir motivasyon kaybı yaşadıkları öğretmenlerle yapılan görüşmelerden elde edilen bir sonuçtur. Bu motivasyon kaybının, araştırmada yurt dışı okulların zayıf yönü olarak tespit edilen derslerin öğretmen merkezli ve tek tip yürütülmesi, öğrencilerin okulda ve derslerde sıkılması, öğretmenlerin öğrenci çalışmalarına rehberliğinin yetersiz olması durumlarına neden olduğu düşünülmektedir. Bu anlamda bu okullarda görev yapan öğretmen ve yöneticilere belirli aralıklar okul eğitimine yönelik hizmet içi eğitimlerin verilmesi önerilebilmektedir.
11. Bu araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç da kütüphane, laboratuvar, sanat atölyeleri, bilişim ve teknolojik alt yapı, yemekhane, bahçe düzeni gibi fiziksel donanımların ülkeden ülkeye hatta okuldan okula değişim göstermesidir. Matematiksel olarak bu araştırmada okulların çoğu fiziksel donanımının yetersiz bulunması bunların yurt dışı okullar zayıf birer yön olarak kabul edilmesine neden olmuştur. Ancak, MEB'in bu anlamda yurt dışı okullarda ülkeler özelinde standartizasyon çalışmaları yapması önerilebilir.
12. Yerinden temin MEB tarafından gönderilen öğretmen sayısının yeterli olmadığı durumlarda ya da okulun bulunduğu ülkenin şartları gereği

bulunulan ülkeden öğretmen görevlendirilmesi anlamına gelmektedir. Ülkeler arası ikili anlaşmalarla açılan yurt dışı okullarına yerinden öğretmen temini yine bu ikili anlaşma metinleri üzerinden yapılabilmektedir. Aynı zamanda, yerinden temin edilen öğretmenlerin özlük haklarının kim tarafından ve nasıl karşılanacağı konusu için de MEB'in yerinden temin ile ilgili kendi içerisinde bir yasal düzenlemeye gitmesi gerekmektedir. MEB'e bu anlamda okul yöneticilerinin fikrinin yansıtılabilmesi için yerinden temin ile ilgili bir madde ankete konulmuştur. Ancak, yönetici anketinde bu konuda farklı seçenekler yakın oranlarda cevaplar gelmiş ve yerinden temine ilişkin ayırt edici bir bulgu elde edilememiştir.

13. Anket ve görüşme bulgularından çift dilli eğitim uygulamalarıyla ilgili okullar arasında uygulama farklıları olduğu gözlemlenmiştir. Ülkeler arası ikili anlaşmalarla kurulan bu okullardan anlaşma metinlerinde çift dilli eğitim yer alanlar uygulamakta diğer ülkelerde ise çift dilli eğitim uygulanmamaktadır. Yurt dışı okullarında hem Türk hem de yabancı öğrencilerin eğitim aldıkları düşünüldüğünde çift dilli eğitim uygulamaları bu okullarda önemli bir unsur olarak değerlendirilebilir. Ayrıca, öğretmen görüşmelerinden elde edilen bulgularda, öğrencilerin buldukları ülkenin yerel dilini öğrenememelerinden dolayı burada üst öğrenimlerine devam edemedikleri ve zorunlu olarak eğitim öğretim planlarını Türkiye odaklı yaptıkları ortaya çıkmaktadır. Bu anlamda çift dilli eğitim uygulamaların yurt dışı okullarda uygulanmasının MEB'e bağlı yurt dışı okulların gelişimi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Öneriler

Araştırmaya dönük öneriler. Araştırmadan elde edilen bulgular yeni yapılacak araştırmalara yönelik şunlar önerilebilir;

1. Bu araştırmanın evreni MEB'e bağlı faaliyet gösteren okullardan meydana gelmektedir. Örnekleminde ise tüm okulların temsil edilebilmesi adına her okuldan bir yönetici, iki öğretmen ve 10 öğrenci hedeflenmiştir. Araştırma esnasında, bazı durumların ülkelere hatta şehirlere göre değişiklik gösterdiği fark edilmiştir. Buna ek olarak, ülkeler arası ikili anlaşmalar ile kurulan bu okulların dış politikadan etkilenmektedir. Zaman zaman bu durum okulların

faaliyetlerini etkilemektedir. Bu anlamda, MEB'e bağlı yurt dışı okulların SWOT analizi ülkeler özelinde yapılabilir.

2. Bu araştırmada MEB'e bağlı yurt dışı okulların güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerini belirlemek için ğretmen, ğrenci ve yönetici görüşleri alınmıştır. Benzer bir araştırma veli ve bu okulların ilk basamakta bağlı buldukları Eğitim Müşavirlerinin görüşleri alınarak yapılabilir.
3. Bu araştırmada MEB'e bağlı yurt dışı okulları etkileyen tüm faktörler değerlendirilerek ele alınmıştır. Ancak, araştırma esnasında bazı faktörlerle ilgili daha derinlemesine araştırmalar yapılması gerektiği fark edilmiştir. Örneğin; başka bir araştırmada MEB'e bağlı yurt dışı okulların yalnızca eğitim-ğretim süreçleri, ğretmen ve/veya yönetici yeterlilikleri veya fiziksel donanımların standartlaşması gibi konular daha derinlemesine çalışılabilir.

Uygulamaya dönük neriler. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda uygulamaların geliştirilmesine yönelik şunlar önerilebilir;

1. Araştırmada ğrenci ve yöneticilere anket uygulaması, öğretmenlere hem anket hem de görüşme uygulamaları yapılmıştır. Konunun özelliği itibari ile nicelik olarak daha büyük katılımcılarına ulaşılabilmesine karşın daha nitelikli bulgular elde edilmesini sağlayan görüşmenin daha verimli bulgular sağlamıştır. Bu yönetici ve öğrencilere fiziksel olarak ulaşılamadığından veri toplama aracı olarak görüşme sadece öğretmenlere uygulanmıştır. Benzer bir araştırma sadece görüşmeler veya tüm paydaşlarla hem anketler hem görüşmeler yapılarak çalışılabilir.
2. MEB'e bağlı yurt dışı okulların Türkiye dışında yer alması araştırmacının anket katılımcılarıyla yüz yüze iletişime geçememesine sebep olmuştur. Bu koşullarda, her zaman katılımcılar tarafından araştırmanın öneminin ve amacının tam manasıyla anlaşılamaması ihtimali olmaktadır. Bu durum da katılımcıların anketi cevaplama konusundaki motivasyonların ve zenlerinin düşmesine neden olabilmektedir. Araştırmacının katılımcılarla mümkün olabilirse direk iletişime geçmesi önerilebilir.

Kaynaklar

- Ağaoğlu, E., Şimşek, Y. ve Altinkurt, Y. (2006). Endüstri meslek liselerinde stratejik planlama öncesi swot analizi uygulaması. *Eğitim ve Bilim*, 31(140), 43-55.
- Aksoy, E. (2006). *İlköğretim okulu yöneticilerinin öğretimsel liderlik rolleri (Aydın ili örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Aktan, C. C. (1999). *2000'li yıllarda yeni yönetim teknikleri 2 (stratejik yönetim)*. İstanbul: TÜGİAD.
- Arabacı, I. B. (2002). *Müfredat laboratuvar okullarında stratejik planlama uygulamalarının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Balamuralikrishna, R. ve Dugger, J.C. (1995). Swot analysis: a management tool for initiating new programs in vocational schools. *Journal of Vocational and Technical Education*, 12(1), 36-41.
- Birel, F. K. ve Başar, H. (2010). Bismil İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü swot analizi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 1-15.
- Boone, H.N. ve Boone, D.A. (2012). Analyzing Likert data. *Journal of Extension*, April 2012, V.50, N.2.
- Cebecioğlu, C. (2006). *Swot analizi ve bir işletme üzerine uygulama* (Yüksek Lisans Tezi). Gebze İleri teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Cevahir, C. (2013). *Yurt dışında görevlendirilen Milli Eğitim Bakanlığına bağlı öğretmenlerin sorunları ve çözüm önerileri (Almanya örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Chen, G, Shunji, K (2000). *Swot analysis of the functions of Chinese University*. Harbin University China, Kochi University Japan.
- Çalık, T. (2003). Eğitimde stratejik planlama ve okulların stratejik planlama açısından nitel değerlendirmesi. *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, 11(2), 251-268.

- Çetin, İ. (2018). *Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretiminde çizgi filmler yoluyla değerler aktarımı (Keloğlan masalları örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Devrim, B. (2006). *Strateji formülasyonu: swot analizi, kurumsal karne, kalite fonksiyon yayılımı, Sun Tzu'nun işletme yönetimi stratejilerinin bütünleştirilmesi üzerine bir çalışma* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Eastern Washington University, *Swot analysis* (2004) september 9. : Washington
- Frederiksen C. P. (2014). Filipino EFL Teachers Working Abroad: Some benefits and downsides for English teachers working abroad. *Lärande och samh lle Kultur, spr k, medier 15 h gskolep ng p  avancerad niv .*
- Gül, H. (2018). *Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Avrupa'da görevlendirilen öğretmenlerin sorunları ve kazanımları* (Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Güldiken, S. (2016). *Ortaokulların stratejik planlarındaki swot analizlerine ilişkin müdür ve öğretmenlerin görüşleri* (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hatipoğlu, Z. (1995). *İşletmelerde stratejik yönetim*. İstanbul: Sedok Yayınları.
- İnce, B. (2011). *Yurt dışındaki Türk çocuklarının anadilleri Türkçede yaşadıkları anlatım sorunları: Fransa  rneği* (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kalkani, C. (2000). Students swot analysis in mechanics of materials determines the action plans for student an instructor. *World Transaction on Engineering and Technology Education*. Vol.1 No.2.
- Koçer,  . (2013). Program geliştirmenin ilk basamağı: yabancı dil olarak Türkçe  ğretiminde ihtiyaç ve durum analizi. *Eğitim ve Bilim*, 38(169), 159-174.
- Kolay, G. (2018). *Yurt dışında yaşayan Türk çocukları için hazırlanmış Türkçe ve Türk kültürü ders kitaplarında kültürel  geler* (Yüksek Lisans Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

- Küçüküktüğli, A. T. (2017). *Kamu yönetiminde stratejik planlama: adım üniversitelerinin gzft analizleri üzerine bir inceleme* (Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Milli Eğitim Bakanlığı, Eğitim Araştırma ve Geliştirme Daire Başkanlığı. (2007). *Planlı Okul Gelişim Modeli*.
- Milli Eğitim Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı. (2018). *2019-2023 Stratejik Plan Hazırlık Programı*. Erişim adresi: <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1994.pdf>
- Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü. (2018).
- Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü Bakanlıklararası. (2003). *Ortak Kültür Komisyonu Kararları*. Erişim adresi: http://yyegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_07/03162633_yeni_baok.pdf.
- Novicenic, M. M., Harvey, M., Autry, C. W. and BOND III, Edward U. (2004). Dual-perspective SWOT: a synthesis of marketing intelligence and planning. *Marketing Intelligence & Planning*. 22(1), 84-94.
- Okuç, T. (2014). *Yücel Feyzioğlu'nun eserlerinde yurt dışında yaşayan Türklerin dil ve eğitim sorunları* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özan, M. B., Polat, H., Gündüzalp, S. ve Yaraş, Z. (2015). Eğitim kurumlarında swot analizi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 2 (1), 1-28.
- Pickton, D.W. and Wright, S. (1998). What's current situation in strategic analysis?. *Strategic Change, John Wiley & Sons, Ltd.*, 7, 101-109.
- Shiveley, J., Misco T. (2015). Long-Term Impacts of Short-Term Study Abroad: Teacher Perceptions of Preservice Study Abroad Experiences. *The Interdisciplinary Journal of Study Abroad Volume XXVI*, Fall 2015.
- Şahin, A. (2015). *Yurt dışındaki Türk çocukları için hazırlanmış olan pilot (5.sınıf) ders kitabının metinsellik ölçütleri bağlamında çözümlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Tavakoli, H. (2012). *A dictionary of research methodology and statistics in applied linguistics*. Tahran: Rahnama.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı, *Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu*. (2018). 3. Sürüm. Erişim adresi: http://www.sp.gov.tr/upload/xSpKutuphane/files/VrllQ+Kamu_Idareleri_Icin_Stratejik_Planlama_Kilavuzu.pdf
- Turan, İ., Şimşek, Ü. ve Aslan, H. (2015). Eğitim araştırmalarında Likert ölçeği ve Likert-tipi soruların kullanımı ve analizi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*; 30,186-203.
- Ülgen, H. ve Mirze, S. K. (2004). *İşletmelerde stratejik yönetim*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Westhuges A., Lafrance, J. & Schmidt G. (2001). A swot analysis of social work education in Canada. *Social Work Education*, 20(1), 35-56.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yörük, S.ve Akdağ, G. (2010). İlköğretim okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarının etkililiği ölçeğinin geliştirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3 (1), 66-92.

EK-A: MEB'e Bağlı Yurt Dışı Okulların Kimlik Bilgileri

	Okul Türü	Ülke	Okul Adı	Kuruluş Yılı
1	İlkokul	Azerbaycan	Bakü Türk İlkokulu	1999
2	İlkokul	Gürcistan	Batum Türk İlkokulu	2016
3	İlkokul	İran	Tahran Türk İlkokulu	2011
4	İlkokul	Katar	Katar Türk İlkokulu	2015
5	İlkokul	Kırgızistan	Bişkek Türk İlkokulu	1999
6	İlkokul	Kuveyt	Kuveyt Türk İlkokulu	2006
7	İlkokul	Özbekistan	Taşkent Türk İlkokulu	1993
8	İlkokul	Suudi Arabistan	Abha Uluslararası Türk Okulu	2008
9	İlkokul	Suudi Arabistan	Cidde Uluslararası Türk Okulu	1979
10	İlkokul	Suudi Arabistan	Dammam Uluslararası Türk Okulu	2007
11	İlkokul	Suudi Arabistan	Medine Uluslararası Türk Okulu	1986
12	İlkokul	Suudi Arabistan	Mekke Uluslararası Türk Okulu	2010
13	İlkokul	Suudi Arabistan	Riyad Uluslararası Türk Okulu	1988
14	İlkokul	Suudi Arabistan	Taif Uluslararası Türk Okulu	2007
15	İlkokul	Suudi Arabistan	Tebuk Uluslararası Türk Okulu	2005
16	İlkokul	Türkmenistan	Aşgabat Türk İlkokulu	1993
17	Ortaokul	Azerbaycan	Bakü Türk Ortaokulu	1999
18	Ortaokul	Gürcistan	Batum Türk Ortaokulu	2016
19	Ortaokul	İran	Tahran Türk Ortaokulu	2011
20	Ortaokul	Katar	Katar Türk Ortaokulu	2015
21	Ortaokul	Kırgızistan	Bişkek Türk Ortaokulu	1999
22	Ortaokul	Kuveyt	Kuveyt Türk Ortaokulu	2006
23	Ortaokul	Özbekistan	Taşkent Türk Ortaokulu	1993
24	Ortaokul	Suudi Arabistan	Abha Uluslararası Türk Ortaokulu	2008
25	Ortaokul	Suudi Arabistan	Cidde Uluslararası Türk Ortaokulu	1979
26	Ortaokul	Suudi Arabistan	Dammam Uluslararası Türk Ortaokulu	2007
27	Ortaokul	Suudi Arabistan	Medine Uluslararası Türk Ortaokulu	1986
28	Ortaokul	Suudi Arabistan	Riyad Uluslararası Türk Ortaokulu	1988

29	Ortaokul	Suudi Arabistan	Taif Uluslararası Türk Ortaokulu	2007
30	Ortaokul	Suudi Arabistan	Tebuk Uluslararası Türk Ortaokulu	2005
31	Ortaokul	Türkmenistan	Aşkabat Türk Ortaokulu	1993
32	İmam Hatip Ortaokulu	Kırgızistan	Bişkek Türk İmam Hatip Ortaokulu	1999
33	İmam Hatip Ortaokulu	Suudi Arabistan	Cidde Uluslararası Türk İmam Hatip Ortaokulu	1979
34	İmam Hatip Ortaokulu	Suudi Arabistan	Medine Uluslararası Türk İmam Hatip Ortaokulu	1986
35	İmam Hatip Ortaokulu	Suudi Arabistan	Mekke Uluslararası İmam Hatip Ortaokulu	2010
36	İmam Hatip Ortaokulu	Suudi Arabistan	Riyad Uluslararası Türk İmam Hatip Ortaokulu	1988
37	İmam Hatip Ortaokulu	Suudi Arabistan	Taif Uluslararası Türk İmam Hatip Ortaokulu	2013
38	İmam Hatip Ortaokulu	Suudi Arabistan	Tebuk Uluslararası Türk İmam Hatip Ortaokulu	2016
39	Anadolu İmam Hatip Lisesi	Romanya	Kemal Atatürk Ulusal Koleji	1995
40	Anadolu İmam Hatip Lisesi	Suudi Arabistan	Cidde Uluslararası Türk Anadolu İmam Hatip Lisesi	1979
41	Anadolu İmam Hatip Lisesi	Suudi Arabistan	Medine Uluslararası Türk Anadolu İmam Hatip Lisesi	1986
42	Anadolu İmam Hatip Lisesi	Suudi Arabistan	Mekke Uluslararası Türk Anadolu İmam Hatip Lisesi	2010
43	Anadolu İmam Hatip Lisesi	Suudi Arabistan	Riyad Uluslararası Türk Anadolu İmam Hatip Lisesi	1988
44	Anadolu İmam Hatip Lisesi	Suudi Arabistan	Taif Uluslararası Türk Anadolu İmam Hatip Lisesi	2013
45	Anadolu İmam Hatip Lisesi	Suudi Arabistan	Tebuk Uluslararası Türk Anadolu İmam Hatip Lisesi	2016
46	Anadolu Lisesi	Azerbaycan	Bakü Türk Anadolu Lisesi	1993
47	Anadolu Lisesi	Kırgızistan	Cumhuriyet Yetenekli Çocuklar Kırgız Türk Anadolu Lisesi	1992
48	Anadolu Lisesi	Kuveyt	Kuveyt Türk Anadolu Lisesi	2006
49	Anadolu Lisesi	Moldova	Kongaz Süleyman Demirel Türk – Moldova Lisesi	1999
50	Anadolu Lisesi	Suudi Arabistan	Abha Uluslararası Türk Anadolu Lisesi	2008
51	Anadolu Lisesi	Suudi Arabistan	Cidde Uluslararası Türk Anadolu Lisesi	1979
52	Anadolu Lisesi	Suudi Arabistan	Dammam Uluslararası Türk Anadolu Lisesi	2007
53	Anadolu Lisesi	Suudi Arabistan	Medine Uluslararası Türk Anadolu Lisesi	1986
54	Anadolu Lisesi	Suudi Arabistan	Riyad Uluslararası Türk Anadolu Lisesi	1988
55	Anadolu Lisesi	Suudi Arabistan	Taif Uluslararası Türk Anadolu Lisesi	2008
56	Anadolu Lisesi	Suudi Arabistan	Tebuk Uluslararası Türk Anadolu Lisesi	2005
57	Anadolu Lisesi	Türkmenistan	Aşkabat Türk Anadolu Lisesi	1993
58	Çok Programlı Anadolu Lisesi	Gürcistan	Batum Türk Çok Programlı Anadolu Lisesi	2016

59	Çok Programlı Anadolu Lisesi	Özbekistan	Özbekistan Çok Programlı Anadolu Lisesi	2018
60	Kız Meslek Lisesi	Kırgızistan	Bişkek Kırgız Türk Anadolu Kız Meslek Lisesi	1992

EK-B: Öğrenci Anketi

Değerli Öğrencimiz,

Bu anket, Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı okulların durum analizi araştırmasını yapmak için hazırlanmıştır.

Araştırmanın amacı, yurt dışı okullarının mevcut durumlarını SWOT analizi aracılığıyla ortaya koymaktır. Hazırlanan bu anket ile yurt dışı okullarının güçlü-zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri öğrencilerimizin görüşleri doğrultusunda tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anketteki sorulara vereceğiniz cevaplar tarafımızca saklı tutulacak, veriler tamamen bilimsel amaçlı ve yüksek lisans tezi için kullanılacaktır. Anket sonuçlarının sağlıklı olabilmesi için soruları samimi ve doğru olarak yanıtlamanız büyük önem taşımaktadır. **Lütfen anketlerin üzerine isminizi yazmayınız.** Zaman ayırıp anketi doldurmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederiz.

Anket maddelerini kendi görüşleriniz doğrultusunda;

Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinden **birine (X)** koyarak cevaplandırınız.

Doç. Dr. Eda GÜRLEN

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Enstitüsü Öğretim Üyesi (Tez

Danışmanı)

E-posta: eda.gurlen@gmail.com

Tel No: 0530 459 36 32

Özlem AKÖZ

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri

Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

E-posta: ozlemanik@gmail.com

Tel No: 0536 634 47 16

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Ders kitaplarım zamanında verilir.					
2	Ders kitaplarım ders yılı başında eksiksiz verilir.					
3	Ders kitaplarımın resimleri ilgi çekicidir.					
4	Ders kitaplarım o dersin sınavlarında başarılı olmak için tek başına yeterlidir.					

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
5	Derslerimizde yeteri kadar görsellerden (harita, afiş, poster, model vb.) yararlanılmaktadır.					
6	Derslerimizde yeteri kadar bilgi ve iletişim teknolojileri (akıllı tahta, bilgisayar vb.) kullanılmaktadır.					
7	Öğretmenlerimle iletişim kurmakta zorlanırım.					
8	Öğretmenlerime istediğim zaman soru sorabilirim.					
9	Öğretmenlerimin bilgi ve tavsiyelerine güvenirim.					
10	Öğretmenlerim derslerde bana kendimi rahat hissettirir.					
11	Bazı öğretmenlerimin derslerinde sıkıldığım olur.					
12	Öğretmenlerim derslerde değişik etkinlikler yaptırırlar.					
13	Öğretmenlerim derslerde genelde konuları kendileri anlatırlar.					
14	Gün boyu okulda geçirdiğim süre bana çok uzun gelir.					
15	Okulda öğrendiğim derslerin çeşidi (Türkçe, Matematik, Fen vb.) yeterlidir.					
16	Okulda daha farklı dersler olmasını isterim.					
17	Öğrendiğim dersler ilerideki hayatımda başarılı olmak için yeterlidir.					
18	Yaşadığım ülkedeki diğer okullara giden arkadaşlarımla aynı dersleri öğreniyorum.					
19	Okulumda gezi, toplum hizmeti, yardım faaliyetleri, kulüp etkinlikleri gibi sosyal faaliyetlerden memnunum.					
20	Okulumda sinema, tiyatro, şiir dinletisi, kitap inceleme günleri, konser, müzik çalışmaları gibi kültür ve sanat etkinliklerinden memnunum.					
21	Okulumda doğa inceleme gezileri, robotik, STEM, bilim kulübü, satranç gibi bilimsel etkinliklerden memnunum.					
22	Okulumda voleybol, basketbol, futbol, tenis, badminton, bale, jimnastik gibi sportif etkinliklerden memnunum.					
23	Okulumuzda sınıflarımız kalabalık değildir.					
24	Okulumuzda tiyatro, şiir dinletisi, kutlama, tören gibi etkinliklerimizi yaptığımız bir konferans salonumuz vardır.					

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
25	Okulumuzda çeşitli kitap türlerinin bulunduğu bir kütüphane vardır.					
26	Okulumuz kütüphanesinden öğrenciler rahatlıkla faydalanır.					
27	Okulumuzda voleybol, basketbol, futbol, masa tenisi, badminton, jimnastik gibi farklı sporları yapabileceğimiz spor salonu/salonları ve spor malzemesi vardır.					
28	Okulumuzun bahçesi bütün öğrencilerin rahatça hareket edebileceği kadar büyüktür.					
29	Okulumuzun bahçesi bakımlı ve yeşildir.					
30	Okulumuzun bahçesinde öğrencilerin vakit geçirebileceği alanlar yeterlidir.					
31	Okulumuzdaki kantinde/yemekhanede tost, hamburger gibi hazır gıdalar yerine çorba, sebze, meyve gibi sağlıklı beslenmemizi sağlayacak yiyecekler bulunmaktadır.					
32	Okulumuzda fizik, kimya, biyoloji, bilişim dersleri için özel olarak hazırlanmış laboratuvarların yeterli olduğunu düşünüyorum.					
33	Okulumuzda bilişim dersleri için özel olarak hazırlanmış laboratuvarın yeterli olduğunu düşünüyorum.					
34	Okul laboratuvarlarımızın malzemelerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.					
35	Okulumuzdaki laboratuvarları derslerimizde aktif olarak kullanırız.					
36	Okulumuzda el sanatları ve resim gibi etkinlikleri yapmak için ayrılmış atölyelerimizin yeterli olduğunu düşünüyorum.					
37	Okulumuzda drama ve tiyatro gibi etkinlikleri yapmak için ayrılmış atölyelerimizin yeterli olduğunu düşünüyorum.					
38	Okulumuzda müzik etkinlikleri yapmak için ayrılmış atölyelerimizin yeterli olduğunu düşünüyorum.					
39	Okulumuzdaki atölyeler ders içi ve ders dışında aktif bir biçimde kullanılmaktadır.					
40	Okul yöneticilerine karşı hislerim daha çok korku içerir.					
41	Okul yöneticileriyle çekinmeden sorunlarım üzerine konuşabilirim.					
42	Okul yöneticileri okul yönetiminde öğrencileri ilgilendiren konularda fikirlerimizi alırlar.					
43	Başka yöneticilerin okulumu daha iyi yönetebileceğini düşünüyorum.					

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
44	Okulumu ulaşım rahattır.					
45	Okulumuz ülkenin/şehrin en gelişmiş/merkezi bölgelerinden birinde bulunmaktadır.					
46	Okulumuzun çevresinde güvenlik sorunu yoktur.					
47	Okulumuza yakın yerlerde pek çok çevresel imkanlar bulunmaktadır. (Park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb.)					
48	Okulumuz bulunduğu bölgede tanınan ve değerli görülen bir okuldur.					
49	Okulumdan mezun olduğumda <u>bulduğum ülkede</u> iyi eğitim almış bir insan olarak görülürüm.					
50	Okulumdan mezun olduğumda <u>Türkiye’de</u> iyi eğitim almış bir insan olarak görülürüm.					
51	Okulumdan <u>bulduğum ülkenin</u> lise/üniversite sınavlarında başarılı olmamı sağlayacak eğitimi alırım.					
52	Okulumdan <u>Türkiye’deki</u> lise/üniversite sınavlarında başarılı olmamı sağlayacak eğitimi alırım.					
53	Okulumdaki rehberlik psikolojik danışma faaliyetlerinden memnunum.					
54	Okulumdaki rehber öğretmenimle en az bir kere birebir görüşerek yardım aldım.					
55	Okulumuzda derslerime yardımcı kursların yeterli olduğunu düşünüyorum.					
56	Okulumuzda spor, müzik, resim, tiyatro, drama, el sanatları gibi beceri kurslarının yeterli olduğunu düşünüyorum.					
57	Okulumuzda sınıflar, koridorlar, bahçe ve tuvaletler temizdir.					
58	Bir konuyla ilgili araştırma yapmak istediğimde öğretmenlerim beni bilgi alabileceğim kişilere veya bilgi edinebileceğim yerlere (yaşadığınız yerdeki kütüphane, müze, bilim merkezi, üniversite vb.)yönlendirir.					

EK-C: Öğretmen Anketi

Değerli Öğretmenlerimiz,

Bu anket, Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı okulların durum analizi araştırmasını yapmak için hazırlanmıştır. Araştırmanın amacı, yurt dışı okullarının mevcut durumlarını SWOT analizi aracılığıyla ortaya koymaktır. Hazırlanan bu anket ile yurt dışı okullarının güçlü-zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri öğretmenlerimizin görüşleri doğrultusunda tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anketteki sorulara vereceğiniz cevaplar tarafımızca saklı tutulacak, veriler tamamen bilimsel amaçlı ve yüksek lisans tezi için kullanılacaktır. Anket sonuçlarının sağlıklı olabilmesi için soruları samimi ve doğru olarak yanıtlamanız büyük önem taşımaktadır. **Lütfen anketlerin üzerine isminizi yazmayınız.** Zaman ayırıp anketi doldurmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederiz.

Anket maddelerini kendi görüşleriniz doğrultusunda;

Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinden **birine (X)** koyarak cevaplandırınız.

Doç. Dr. Eda GÜRLEN

*Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Enstitüsü Öğretim Üyesi (Tez Danışmanı)*

E-posta: eda.gurlen@gmail.com

Tel No: 0530 459 36 32

Özlem AKÖZ

*Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi*

E-posta: ozlemanik@gmail.com

Tel No: 0536 634 47 16

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Okulumuzdaki çalışmalarımız meslektaşlarımızla iş birliği ve dayanışma içinde yapılır.					
2	Okulumuzda öğrenci-veli-öğretmen ilişkileri etkili bir şekilde yürütülür.					
3	Okul yöneticilerinin okul yönetiminde <u>tecrübeli olduğunu</u> düşünüyorum.					
4	Okul yöneticilerinin <u>yönetimsel becerilerinin yeterli olduğunu</u> düşünüyorum.					
5	Okul yöneticilerinin <u>iletişim becerilerinin yeterli olduğunu</u> düşünüyorum.					

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
6	Okul yöneticilerinin Türkiye Cumhuriyeti'ni iyi şekilde temsil ettiğini düşünüyorum.					
7	Okul yöneticileri okulda olumlu bir çalışma ortamı oluşturmayı amaçlar.					
8	Okul yöneticileri öğrenci ve öğretmenlerin okul yönetimine katılımını önemserler.					
9	Okul yöneticileri ortaya çıkan sorunları çözmekte etkilidir.					
10	Okulumuzda okul kültürü oluşturmaya yönelik çalışmalar yapılır.					
11	Okulumuz velilerinin sosyokültürel ve sosyoekonomik durumları iyidir.					
12	Okulumuz velilerinin büyük çoğunluğu okulla etkili bir iletişim içerisinde. (öğrencilerin takibi, velilerin okulu ziyaretleri vb.)					
13	Okulumuzda önemli sayıda <u>olumsuz</u> öğrenci davranışları görülür.					
14	Okulumuz öğrencileri arasında zararlı alışkanlıklara sahip olma oranı yüksektir.					
15	Okulumuza ulaşım rahattır.					
16	Okulumuz ülkenin/şehrin en gelişmiş bölgelerinden birinde bulunmaktadır.					
17	Okulumuzun güvenlik sorunu yoktur.					
18	Okulumuzun bulunduğu bölgede pek çok çevresel imkan (Park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb) bulunmaktadır.					
19	Okulumuz bulunduğu bölgede tanınan ve itibarı yüksek bir okuldur.					
20	Bulduğum ülkede görevlendirilmeden önce MEB tarafından verilen "Yurt Dışı Göreve Uyum Semineri" nin yeterli olduğunu düşünüyorum.					
21	Okula görevlendirildikten sonra, resmi işlemleri halletmek, bulunduğu ülkeye gelmek, barınmamı sağlamak, taşınmak, yerleşmek ve bölgeye alışmak için yeterli zamanımın olduğunu düşünüyorum.					
22	Bulduğum ülkenin yerel halkı ve yerel yönetimiyle iletişime geçerken dil sorunları yaşıyorum/yaşadım.					
23	Okulumuz öğretmenleri bulunduğumuz ülkenin şartlarına ve kültürüne <u>uyum sorunları</u> yaşar.					
24	Okulumuz öğretmenlerinin yıllık izinleri yeterlidir.					

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
25	Okulumuz öğretmenlerinin maaşları yeterlidir.					
26	Bulduğumuz ülkede yabancı olmanın günlük yaşamımızda sorunlara neden olduğunu düşünüyorum.					
27	Bulduğumuz ülkenin devlet görevlileri tarafından kültürel dışlanma uygulandığını düşünüyorum.					
28	Bulduğumuz ülkenin yerel halkı tarafından kültürel dışlanma uygulandığını düşünüyorum.					
29	Okul yönetimi <i>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</i> katkı sağlar.					
30	Okul öğretmenleri <i>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</i> katkı sağlar.					
31	Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü <i>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</i> katkı sağlar.					
32	Bulduğum bölgedeki Eğitim Müşaviri/Ataşe <i>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</i> katkı sağlar.					
33	Bulduğum bölgedeki diğer T.C. Dışişleri Bakanlığı yetkilisi <i>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</i> katkı sağlar					
34	Bulduğum bölgenin yerel yöneticileri <i>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</i> katkı sağlar.					
35	Okulumuz yönetiminde yöneticilerle birlikte öğretmenler de aktif rol alırlar.					
36	Okulumuzda farklı kültürden öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin bir arada olması okulumuz adına dezavantajdır.					
37	Okulumuzda çok dilli eğitim hizmeti verilmektedir.					
38	Okulumuzdaki haftalık ders saati sayısı bulunduğum ülke şartlarına uygundur.					
39	Okulumuzda öğretilen dersler çeşitlilik açısından yeterlidir.					
40	Okulumuzda uygulanan öğretim programı (müfredat) <i>bulduğum ülkenin</i> eğitim sistemine uygundur.					
41	Okulumuzda uygulanan öğretim programı (müfredat) <i>Türkiye'nin</i> eğitim sistemine uygundur.					
42	Okulumuzda uygulanan öğretim programı (müfredat) öğrenciler için yeterlidir.					
43	Okulumuz bulunduğu ülkenin yerel kurumlarıyla iş birliği içinde faaliyetler yürütür.					

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
44	Okulumuzun <u>bulunduğu ülkede</u> düzenlenen ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi yeterlidir.					
45	Okulumuzun <u>Türkiye’de</u> düzenlenen ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi yeterlidir.					
46	Okulumuzdan mezun olan öğrencilerimiz <u>bulduğumuz ülkenin</u> yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorluk yaşamazlar.					
47	Okulumuzdan mezun olan öğrencilerimiz <u>Türkiye’de</u> yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorluk yaşamazlar.					

EK-Ç: Yönetici Anketi

Değerli Yöneticimiz,

Bu anket, Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı okulların durum analizi araştırmasını yapmak için hazırlanmıştır. Araştırmanın amacı, yurt dışı okullarının mevcut durumlarını SWOT analizi aracılığıyla ortaya koymaktır. Hazırlanan bu anket ile yurt dışı okullarının güçlü-zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri yöneticilerimizin görüşleri doğrultusunda tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anketteki sorulara vereceğiniz cevaplar tarafımızca saklı tutulacak, veriler tamamen bilimsel amaçlı ve yüksek lisans tezi için kullanılacaktır. Anket sonuçlarının sağlıklı olabilmesi için soruları samimi ve doğru olarak yanıtlamanız büyük önem taşımaktadır. **Lütfen anketlerin üzerine isminizi yazmayınız.** Zaman ayırıp anketi doldurmayı kabul ettiğiniz için teşekkür ederiz.

Anket maddelerini kendi görüşleriniz doğrultusunda;

Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum seçeneklerinden **birine (X)** koyarak cevaplandırınız.

Doç. Dr. Eda GÜRLLEN

*Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Enstitüsü Öğretim Üyesi (Tez Danışmanı)*

E-posta: eda.gurlen@gmail.com

Tel No: 0530 459 36 32

Özlem AKÖZ

*Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi*

E-posta: ozlemanik@gmail.com

Tel No: 0536 634 47 16

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Okulumuzda eğitim faaliyetlerini destekleyen bilişim sistemleri yeterlidir. (İnternet bağlantısı, etkileşimli tahtalar, eğitim modülleri vb.)					
2	Okulumuzda Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer kamu kurumlarıyla resmi iletişim bağlantısını sağlayan DYS (Doküman Yönetim Sistemi) yazışma sistemi aktif olarak kullanılmaktadır.					
3	Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gönderilen ders kitaplarının öğrencilerin ihtiyaçlarını karşıladığını düşünüyorum.					
4	Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gönderilen akıllı tahtalar, projeksiyon cihazları, bilgisayar gibi teknolojik eğitim materyalleri yeterlidir.					

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
5	Okuldaki derslik sayımızın yeterli olduğunu düşünüyorum.					
6	Okulumuzda konferans salonumuzun çeşitli etkinliklerimizi gerçekleştirebilecek yeterlilikte olduğunu düşünüyorum.					
7	Okulumuzdaki spor salonu çeşitli spor faaliyetleri için yeterlidir.					
8	Okulumuzun bahçesi öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılayacak yeterliliktedir.					
9	Okulumuzdaki yemekhane/kafeterya öğrenci ve öğretmenlerin ihtiyaçlarını karşılamaktadır.					
10	Okulumuzdaki fen laboratuvarlarımız yeterlidir.					
11	Okulumuzdaki bilgisayar/sanat atölyelerimiz yeterlidir.					
12	Okulumuzda bakım ve onarım çalışmaları zamanında yapılır.					
13	MEB tarafından gönderilen öğretmen sayısı okulumuz ihtiyaçlarını karşılamaktadır.					
14	MEB tarafından gönderilen branş öğretmenleri okulumuzun ihtiyaçlarını karşılamaktadır.					
15	Okulumuzda “yerinden temin” ile öğretmen görevlendirilmesine ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.					
16	Öğretmenlerin MEB tarafından seçimi ve okulumuza gönderim tarihleri uygundur.					
17	Öğretmenlerimiz alan bilgileri açısından yeterli donanıma sahiptir.					
18	Öğretmenlerimiz öğretmenlik meslek becerileri açısından yeterlidir.					
19	Öğretmenlerimiz Türkiye Cumhuriyeti’ni temsil etmeleri açısından yeterlidir.					
20	Öğretmenlerimizin kültürel ve sosyal açıdan yeterli olduğunu düşünüyorum.					
21	Öğretmenlerimiz bulunduğumuz ülke şartlarına uyumları açısından yeterli olduğunu düşünüyorum.					
22	Bulduğum ülkede görevlendirilmeden önce MEB tarafından verilen “Yurt Dışı Göreve Uyum Semineri” nin yeterli olduğunu düşünüyorum.					
23	Okula görevlendirildikten sonra, resmi işlemleri halletmek, bulunduğum ülkeye gelmek, barınmamı sağlamak, taşınmak, yerleşmek ve bölgeye alışmak için yeterli zamanımın olduğunu düşünüyorum.					

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
24	Bulduğum ülkenin yerel halkı ve yerel yönetimiyle iletişime geçerken dil sorunları yaşıyorum/yaşadım.					
25	Okulunda yönetici olarak görevlendirildiğimde yeteri kadar okul yönetimi tecrübemin olduğunu düşünüyorum.					
26	Okul yönetimi konusunda şu anda kendimi yeterli donanıma sahip olarak görüyorum.					
27	Okulumuz yöneticilerinin maaşları yeterlidir.					
28	Okulumuz yöneticilerinin yıllık izinleri yeterlidir.					
29	Okul öğretmenleri <i>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</i> katkı sağlar.					
30	Okul öğrenci ve velileri <i>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</i> katkı sağlar.					
31	Yükseköğretim ve Yurt Dışı Eğitim Genel Müdürlüğü <i>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</i> katkı sağlar.					
32	Bulduğum bölgedeki Eğitim Müşaviri/Ataşe <i>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</i> katkı sağlar.					
33	Bulduğum bölgedeki diğer T.C. Dışişleri Bakanlığı yetkilisi <i>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</i> katkı sağlar.					
34	Bulduğum bölgenin yerel yöneticileri <i>görevim esnasında ortaya çıkan sorunların çözümüne</i> katkı sağlar.					
35	Okulumuz velilerinin sosyokültürel ve sosyoekonomik durumları iyidir.					
36	Okulumuz velilerinin büyük çoğunluğu okulla etkili bir iletişim içerisinde. (öğrencilerin takibi, velilerin okulu ziyaretleri vb.)					
37	Okulumuzdaki Okul – Aile Birliği faaliyetlerinin verimli bir biçimde yürütüldüğünü düşünüyorum.					
38	Okulumuza ulaşım rahattır.					
39	Okulumuz ülkenin/şehrin en gelişmiş bölgelerinden birinde bulunmaktadır.					
40	Okulumuzun güvenlik sorunu yoktur.					
41	Okulumuzun bulunduğu bölgede pek çok çevresel imkanlar bulunmaktadır. (Park, kültür merkezi, sinema, tiyatro, kütüphane vb.)					
42	Okulumuz bulunduğu bölgede tanınan ve itibarı yüksek bir okuldur.					
43	Bulduğumuz ülkenin makamlarının, okulumuza bakışı olumludur.					

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
44	Bulduğumuz bölgenin halkının okulumuza bakışı olumludur.					
45	MEB tarafından okulumuza gönderilen bütçe yeterlidir.					
46	Okulumuzun iş ve işlemlerini yürütürken herhangi bir bürokratik zorlukla karşılaşmam.					
47	Okulumuz, bulunduğu ülkenin yerel kurumlarıyla iş birliği içinde faaliyetler yürütür.					
48	Okulumuzdan mezun olan öğrencilerimiz <u>bulduğumuz ülkenin</u> yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorluk yaşamazlar.					
49	Okulumuzdan mezun olan öğrencilerimiz <u>Türkiye’de</u> yükseköğretim programlarına ve iş olanaklarına dahil olmakta zorluk yaşamazlar.					
50	Okulumuzda devamsız öğrenci sayısı azdır.					
51	Okulumuzun işlerliği ülkelerarası politikalardan etkilenir.					
52	Okulumuzun öğrenci kaynağı ülkelerarası politikalardan etkilenir.					
53	Okulumuz, okulumuza destek sağlayabilecek büyük Türk şirketlerinin ve önemli iş adamlarının bulunduğu bir bölgedir.					
54	Okulumuzun <u>bulduğu ülkede</u> düzenlenen ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi yeterlidir.					
55	Okulumuzun <u>Türkiye’de</u> düzenlenen ulusal ve uluslararası sergi/yarışma/proje gibi etkinliklere katılma düzeyi yeterlidir.					

EK-D: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Araştırma Sorusu: Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı yurt dışı okulların güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri nelerdir?

Katılımcı No:

Tarih:

Görüşme Başlangıç Saati:

Görüşme Bitiş Saati:

Merhaba, benim adım Özlem Aköz ve Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans öğrencisiyim. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı yurt dışı okullarının mevcut durumunun tespiti üzerine bir araştırma yapıyorum. Daha önce söz konusu okullarda görev almış bir öğretmen olarak sizinle yurt dışı okullarının mevcut durumları ile ilgili konuşmak istiyorum. Bu görüşmede amacım, yurt dışında görev yapmış öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda yurt dışındaki MEB'e bağlı okulların güçlü ve zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerini ortaya çıkarmaktır. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların bu okulların geleceğine yönelik yapılacak her türlü planlamada bir dayanak oluşturabileceğini ümit ediyorum.

Bu görüşme sürecinde söyleyeceklerinizin tümü gizli tutulacak, verdiğiniz bilgileri araştırmacıların dışında kimsenin görmeyecektir. Ayrıca, araştırma sonuçlarını yazarken, görüştüğüm bireylerin isimlerini kesinlikle çalışmama yansıtmayacağım.

Görüşmeye başlamadan önce, bu söylediklerimle ilgili belirtmek istediğiniz bir düşünce ya da sormak istediğiniz bir soru var mı?

Görüşmeyi izin verirseniz ses kaydına almak istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?

Bu görüşmenin yaklaşık 40 dakika süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

Görüşme Soruları

1. Yurt dışında görev aldığımız okulu düşünürseniz, bu okulun güçlü yönleri olarak neleri söyleyebilirsiniz?
2. Yurt dışında görev aldığımız okulu düşünürseniz, bu okulun zayıf yönleri olarak neleri söyleyebilirsiniz?
3. Yurt dışında görev aldığımız okulu düşünürseniz, bu okulun önünde ne gibi tehditler bulunmaktadır? Görüşlerinizi gerekçeleriyle açıklar mısınız?
4. Yurt dışında görev aldığımız okulu düşünürseniz, bu okulun önünde ne gibi fırsatlar bulunmaktadır? Bu fırsatlar nasıl değerlendirilebilir?

EK-E: Etik Komisyonu Onay Bildirimi

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Tarih: 25.04.2019 14:42
Sayı: 35853172-300-E.00000563797

E.00000563797

Sayı : 35853172-300
Konu : Özlem AKÖZ Hk.

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 02.04.2019 tarihli ve 51944218-300/00000535863 sayılı yazınız.

Enstitünüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencilerinden Özlem AKÖZ'ün Doç. Dr. Eda GÜRLEN danışmanlığında yürüttüğü "Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Yurt Dışı Okulların Swot Analizi" başlıklı tez çalışması, Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun 16 Nisan 2019 tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Rahime Meral NOHUTCU
Rektör Yardımcısı

Evrakın elektronik imzalı suretine <https://belgedogrulama.hacettepe.edu.tr> adresinden abe3df61-4c8f-440d-824d-136ca0ce8d06 kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

Hacettepe Üniversitesi Rektörlük 06100 Sıhhiye-Ankara
Telefon:0 (312) 305 3001-3002 Faks:0 (312) 311 9992 E-posta:yazimd@hacettepe.edu.tr İnternet
Adresi: www.hacettepe.edu.tr

Duygu Didem İLFRİ

EK-F: MEB Araştırma İzni

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

Sayı : 81576613/605.01/4696541

05.03.2019

Konu: Araştırma Uygulama İzin Talebi

YÜKSEKÖĞRETİM VE YURTDIŞI EĞİTİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

- İlgi: a) Yükseköğretim ve Yurtdışı Eğitim Genel Müdürlüğünün 27/02/2019 tarihli ve 96239245-605.01-E.4304082 sayılı yazısı
b) Millî Eğitim Bakanlığının 22/08/2017 tarihli ve 35558626-10.06.01-E.12607291 (2017/25) sayılı genelgesi

İlgi (a) yazı ile Genel Müdürlüğünüzde öğretmen olarak görev yapan Özlem AKÖZ'ün, "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Yurt Dışı Okulların SWOT Analizi konulu" yüksek lisans tezi kapsamında geliştirdiği veri toplama araçlarının Genel Müdürlüğünüze bağlı yurtdışında bulunan okullarda görev yapan okul yöneticilerine, öğretmenlere ve buralarda öğretim gören öğrencilere uygulanmasına dair talep Genel Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Denetimi eğitim müşavirlikleri/ateşelikleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre; onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten elektronik ortama aktarılmış veri toplama araçlarının ilgi (b) genelge doğrultusunda uygulanmasına izin verilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Anıl YILMAZ
Genel Müdür V.

Ek: Veri Toplama Araçları (12 sayfa)

Emniyet Mahallesi Milas SokakNu:8 06560 Yenimahalle-ANKARA
Telefon No: (0 312)296 94 00 Fax: (0 312) 213 61 36
E-Posta: yegitek@meb.gov.tr İnternet Adresi: http://yegitek.meb.gov.tr

Bilgi için: Şeyda KARABULUT Dr. Anıl DEMİRBAŞ
Öğretmen Koordinatör
Telefon No: (0 312) 296 95 82

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 80d1-40fd-31d4-a7fe-d4d4 koda ile teyit edilebilir.

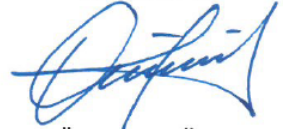
EK-G: Etik Beyanı

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada,

- tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

22/07/2019

Özlem AKÖZ

EK-Ğ: Yüksek Lisans Tez Çalışması Orijinallik Raporu

22/07/2019

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Başkanlığına,

Tez Başlığı : Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Yurt Dışı Okulların SWOT Analizi

Yukarıda başlığı verilen tez çalışmamın tamamı (kapak sayfası, özetler, ana bölümler, kaynakça) aşağıdaki filtreler kullanılarak **Turnitin** adlı intihal programı aracılığı ile kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Rapor Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı	Gönderim Numarası
22/07/2019	165	245365	21/06/2019	%7	1154013119

Uygulanan filtreler:

1. Kaynaklar hariç
2. Alıntılar dâhil
3. 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan eder, gereğini saygılarımla arz ederim.

Ad Soyadı: Özlem Aköz
Öğrenci No.: N11225307
Ana Bilim Dalı: Eğitim Bilimleri
Programı: Eğitim Programları ve Öğretim
Statüsü: Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

İmza

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.
Doç. Dr. Eda GÜRLER

EK-H: Thesis Originality Report

22/07/2019

HACETTEPE UNIVERSITY
Graduate School of Educational Sciences
To The Department of Educational Sciences

Thesis Title: Swot Analysis of Overseas Schools Attached to Ministry of National Education

The whole thesis that includes the *title page, introduction, main chapters, conclusions and bibliography section* is checked by using **Turnitin** plagiarism detection software take into the consideration requested filtering options. According to the originality report obtained data are as below.

Time Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defense	Similarity Index	Submission ID
22/07/2019	165	245365	21/06/2019	%7	1154013119

Filtering options applied:

1. Bibliography excluded
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read Hacettepe University Graduate School of Educational Sciences Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that according to the maximum similarity index values specified in the Guidelines, my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge.

I respectfully submit this for approval.

Name Lastname: Özlem Aköz
Student No.: N11225307
Department: Educational Sciences
Program: Curriculum and Instruction
Status: Masters Ph.D. Integrated Ph.D.

Signature

ADVISOR APPROVAL

APPROVED
Assoc. Prof. Dr. Eda GÜRLER

EK-I: Yayınlama ve Fikrî Mülkiyet Hakları Beyanı

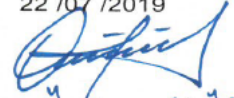
Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikrî mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan "**Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge**" kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- o Enstitü/Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- o Enstitü/Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 12 ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- o Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

22 /07 /2019

Özlem Aköz

"*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*"

(1) Madde 6.1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internette paylaşılması durumunda 3 şahıslara veya kurumlara haksız kazanç; imkânı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

(3) Madde 7.1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir

* Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.

